

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009

Bc. Petra Přílučíková

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Středisko Ibero-amerických studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Petra Přílučiková

**Peruánští migranti v České republice a
jejich adaptace**

**Peruvian migrants in the Czech Republic
and their adaptation**

Praha 2009

Vedoucí práce: Doc. Markéta Křížová, PhD.

Chtěla bych poděkovat Doc. Markétě Křížové, PhD. Jako vedoucí práce mě byla velmi nápomocná a hodně jsem se od ní naučila. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, zejména malým synům a manželovi za jejich podporu a trpělivost.

Anotace

Titul a jméno autora:	Bc. Petra Přílučíková
Instituce:	Univerzita Karlova v Praze Středisko Ibero-amerických studií
Obor:	Navazující magisterské studium oboru Iberoamerikanistika
Název práce:	Peruánští migranti v České republice a jejich adaptace
Vedoucí práce:	Doc. Markéta Křížová, PhD.
Počet stran:	124 + přílohy
Počet příloh:	4
Rok obhajoby:	2010
Klíčová slova:	migrace, adaptace, integrace, menšiny v ČR

Tato práce si klade za cíl zjistit, jak vypadá adaptace Peruánců a v jakém stádiu se nachází jejich integrace do české společnosti. Zaznamenává statistiky s celosvětovou

peruánskou migrací. Statistickou rovinu doplňuje výzkum, který ukazuje reálný adaptační proces Peruánců.

Abstract

Author's name:	Bc. Petra Přílučíková
School:	Charles University, Prague The Center for Ibero-American Studies
Program:	Ibero-American Studies
Title:	Peruvian migrants in the Czech Republic and their adaptation
Consultant:	Doc. Markéta Křížová, PhD.
Number of pages:	124 + attachments
Number of attachments:	4
Year:	2010
Key words:	Migration, adaptation, integration, minorities in the Czech Republic

This thesis describes the Peruvian adaptation and the stage of their integration into the Czech society. You can find here the word's statistics of Peruvian migration. Statistics are supported by research, which shows the real adaptation process of Peruvian in the Czech Republic.

**Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a
souhlasím s jejím eventuálním zveřejněním v tištěné nebo elektronické
podobě.**

V Praze dne 10. 12. 2009

.....
podpis

Obsah

Úvodní část	11
1. Charakteristika problému, který bude práce řešit.....	12
2. Synopse, otázky a hypotézy	14
3. Způsob výzkumu	18
4. Prameny:použité informační zdroje a výpovědní hodnota migračních statistik...	22
5. Diplomatické vztahy Peru-ČR.....	25
6. Migrační a integrační politika ČR	26
Statistická část.....	28
7. Peruánská migrace a její motivační faktory.....	29
8. Peruánská migrace v ČR.....	34
Výzkumná část.....	42
9. Identifikace zkoumané peruánské skupiny aneb co statistika nezachycuje	43
10. Adaptace Peruánců v ČR.....	50
10.1. Výchozí předpoklady adaptace s ohledem na život v Peru	50
10.1.1. Výchozí sociálně-kulturní a demografické podmínky v Peru	50
10.1.2. Výchozí geografické, klimatické a další podmínky v porovnání s ČR ...	51
10.1.3. Hlavní motivace příchodu Peruánců.....	52
10.1.4. Povědomí o ČR a její majoritní populaci	54
10.2. Příchod do ČR	57

10.2.1. Strategie příchodu	57
10.2.2. Kulturní šok	61
10.2.3. Pomoc s první orientací a sociální ukotvení v novém zázemí.....	69
10.3. Adaptační proces Peruánců v ČR.....	72
10.3.1. Adaptace na českou stravu, způsob stravování.....	72
10.3.2. Partnerství či manželství s Čechem/Češkou a ustálené obrazy o Čechách a Češkách.....	74
10.3.3. Ustálené obrazy o Čechách a Češkách aneb možnost průniku do České společnosti	78
10.3.4. Budování sociálního zázemí v ČR.....	80
10.3.5. Trávení mimo pracovních chvil.....	81
10.3.6. Trávení svátečních chvil	84
10.3.7. Oboustranná jazyková bariéra a výchozí jazykové schopnosti	88
10.3.8. Způsoby dorozumívání na veřejnosti.....	88
10.3.9. Osvojení jazykových schopností během pobytu v ČR	89
10.3.10. Znalosti českého prostředí	91
10.4. Adaptace Peruánců v ČR a její limity, působení časového koeficientu	94
10.4.1. Překonávání kulturních odlišností a porovnání kvality života v Peru s životem v Čechách s odstupem času	94
10.4.2. Shrnutí kladů a záporů aneb motivace Peruánců odjet či zůstat.....	96
10.4.3. Adaptační proces Peruánců a jeho limity aneb ztížená možnost návratu zpět do Peru	97
11. Závěr	100

12. Literatura	115
13. Slovník pojmů.....	118
14. Seznam tabulek.....	123
15. Seznam grafů	124
Přílohy.....	125

Úvodní část

1. Charakteristika problému, který bude práce řešit

Ve své práci se chci zaměřit na problematiku menšin, konkrétně na peruánské občany v ČR. Nejprve statisticky zmapuji peruánskou migraci a skupiny Peruánců pohybujících se v ČR z hlediska krátkodobé historie a současnosti. Statistickou rovinu doplní výzkumná část, která ukáže reálný adaptační proces Peruánců, motivace a strategie příchodu do ČR. Cílem práce je zjistit, jak vypadá adaptace Peruánců a v jakém stádiu se nachází jejich integrace do české společnosti. Výzkum je omezen na kulturně-společenské oblasti života. Z hlediska teoreticko-metodologických východisek bude diplomová práce vycházet z pozic interpretativní antropologie.

Na procesu příchodu imigrantů se podílí nesčetně faktorů. Adaptace na nové prostředí je ovlivněna jednak migranty samými, ale též imigrační politikou cílové země, jejím ekonomickým vývojem a přístupem její majoritní populace k příchozím. Mezi další faktory patří například fyzická a kulturní blízkost minoritní-imigrační populace a populace majoritní, aktivní usilování (nebo naopak neusilování) o úspěšné začlenění do majoritní společnosti, geografické faktory, velikost a typ minulých a současných migračních pohybů a další.¹

Práce zohledňuje jen některé aspekty adaptace a integrace. Velmi povrchně nastiňuje imigrační politiku v ČR, sleduje statistické údaje o peruánských občanech přicházejících z různých motivací do ČR. Hlavní pozornost je v této diplomové práci věnována vybraným tématům procesu adaptace, zejména těm bodům, které se respondentům jevily jako problematické při vstupu do ČR. Práce sleduje pohled aktérů, majoritní českou společnost respondenti reflektují ve svých výpovědích (etické hledisko). Faktory, které hodlá diplomová práce sledovat, jsou v souladu s politikou ČR. V roce 2005 byla stanovena *cílená specifická opatření, která mají sloužit jako klíčové předpoklady úspěšné integrace cizince v podmínkách ČR: znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost cizince, orientace cizince ve společnosti, vztahy cizince s členy majoritní společnosti*². Vláda má přirozeně zájem zajistit bezproblémovou integraci menšin v ČR. Otázkou samozřejmě zůstává, nakolik jsou tyto proklamace uváděny do praxe. Částečnou odpovědí může být i tato diplomová práce.

¹ Tatjana Šišková: 2001;23

² <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx> z 13.1.2009

Ve své práci se pouze snažím naznačit, kde je možno napomoci adaptaci/integraci. Práce ukazuje problematické body jako např. co je pro peruánské občany v ČR nepřijatelné, s čím se zde potýkají. Zároveň sleduje vlastní proces adaptace na české kulturní prostředí a míru integrace do české společnosti. Podstatná je i otázka aktivní adaptace Peruánců na žitou českou kulturu, osvojení si českého jazyka, zájem o kulturní a historické dění v ČR, adaptace na českou stravu a jiné otázky.

Je třeba si uvědomit, že závěry formulované na základě studia vzorku menší skupiny nelze aplikovat všeobecně. Přesto se domnívám, že mohou být užitečným příspěvkem v situaci, kdy počet cizinců dlouhodobě pobývajících v České republice soustavně narůstá.

2. Synopse, otázky a hypotézy

V úvodní části své práce formuluji hypotézy, hodnotím použité prameny a rozpracovávám metodiku sběru empirických dat v terénu. Pro možné srovnání a doplnění výzkumných dat, přidávám statistiky celkové peruánské migrace a statistiky Peruánců v ČR a jejich interpretace. Náčrtem zohledňuji české prostředí, přístupy české legislativy a integrační tendence české státní administrativy k migrantům. Vyhodnocuji tzv. „objektivní indikátory“, tedy statistické údaje sloužící k vymezení podílu migrantů z Peru v rámci cizinců, kteří přichází do ČR za prací (věková skupina, pohlaví, vzdělání...). Následuje pokus o charakteristiku zkoumané skupiny.

V hlavní části práce se věnuji zpracování výzkumu. Aspekt integrace je sledován více z postoje a vnímání respondentů, tedy řeší otázku osobní dimenze integrace. Při kontaktu dvou kultur je proces kulturního ovlivňování oboustranný, je při něm ovlivněn jak aktér – imigrant - příchozí, tak hostitelská společnost. Proto se v mé práci z názoru respondentů odráží i postoje přijímající společnosti, Čechů. Ve zkoumaných adaptačních sférách uvádím výchozí pozice respondentů tak, aby se následně promítala míra změny v průběhu působení respondentů v ČR, a také se ukázalo působení koeficientu času.

1) Výchozí předpoklady adaptace s ohledem na život respondentů v Peru

Vedle identifikace Peruánců v ČR, práce zohledňuje výchozí předpoklady respondentů s ohledem na život v peruánském prostředí, odlišné historické, společenské, geografické a další podmínky. Dále kapitola popisuje, jaké jsou typické motivace a strategie zkoumané skupiny při výjezdu do ČR. Zahrnuje i původní představy o Čechách a ČR a přípravu na cestu.

V těchto souvislostech jsem respondentům kladla následující otázky: Kde a jak získali prvotní informace, na jejichž základě si utvořili prvotní dojmy a názory o ČR? Jak cestu plánovali a jak se připravovali (zařizování víz, práce, ubytování, kontaktů). Na druhou stranu migrující skupinu muselo do ČR něco přilákat. O co se jednalo? Jak přicestovali -šlo o migraci individuální nebo rodinnou (řetězovou – např. obce, nebo profese – hudebníci)?

2) Prvotní překážky v adaptaci, konkrétně problematické období po příjezdu do ČR

Tato kapitola se věnuje konfrontaci původních představ o ČR a majoritní populaci se skutečností. Sleduje, jak se respondenti vyrovnávají se změnou prostředí, klimatem, zaměstnáním... Dále sleduje, jak respondenti vnímali nové prostředí a jeho obyvatelstvo v průběhu prvních měsíců s ohledem na možný kulturní šok a jeho projevy dezorientace či deprese. Pokládala jsem nejrůznější otázky. Například jaké kulturní jevy a společenské projevy pro ně byly neakceptovatelné? Co jim nejvíce chybělo? Dostavily se zpočátku pozitivní dojmy?

Dále jsem se dotazovala, zda někdo a kdo konkrétně pomohl migrační skupině s vyřizováním záležitostí spojených s ukotvením v cizí zemi a s prvotní orientací v ČR vůbec. S kým byl navázán první kontakt?

3) Vlastní proces adaptace na české kulturní prostředí a do české společnosti

Tento proces je sledován na:

1. Způsobu budování sociálního zázemí.

Při zkoumání budování sociálního zázemí vystupují do popředí mezietnické vztahy, vztahy s Čechy, vztahy mezi Peruánci v Praze a jejím okolí a vztahy s příslušníky jiných národností. Ukazují se mechanismy navazování (případně odmítání) kontaktů s většinovou společností. Hlavní zájem se soustřeďuje na vůli, možnosti a intenzitu sociálních kontaktů s Čechy. Kapitola je pojata komplexněji, aby se zde projevil překážky a limity průniku do české majoritní společnosti. Výzkum se soustředil na okruh vybraných faktorů, které mohou omezovat či být prospěšné v navazování a udržování sociálního kontaktu s Čechy (viz kapitola „hypotézy“)

2. Způsobu adaptace na žitou kulturu.

Dochází k přizpůsobení Peruánců či si naopak zachovávají specifickou a kulturní svébytnost? Konkrétně jsem sledovala míru osvojení životního stylu české společnosti, tak jak tento český styl oni reflektovali (trávení mimo-pracovní doby (sportovní a jiné aktivity, společenský život...), trávení svátečních chvil (vánoce a další oslavy a svátky), adaptace na české stravovací návyky a českou stravu).

3. Vybraných překážkách v adaptaci, které respondenti zmiňovali jako problematické v době po příjezdu do ČR a jejich reflexi s časovým odstupem. Jejich hodnocení života v ČR a budoucích plánech.

Abych zjistila, jak vypadá adaptace Peruánců v ČR a jaké jsou její limity, pokládala jsem otevřené otázky typu: Zda plánují v ČR zůstat, co se jim na životě zde líbí? Zda stále vnímají stejné překážky či problémy, které je odrazovaly od života v ČR v prvních měsících. Šlo zejména o zohlednění faktorů, které pro respondenty zůstaly nadále nepřekonatelné, případně zohlednění nových problematických oblastí. Tímto způsobem vystoupila otázka, kde se nyní respondenti cítí více „jako doma“ a jaké jsou jejich budoucí vyhlídky na pobyt v ČR?

4. Přístup respondentů ke společenské adaptaci/integraci

Proces byl sledován na aktivním či pasivním přístupu k osvojování si jazyka a znalostí hostitelské společnosti, na projeveném hlubším zájmu respondentů o českou kulturu, historii a poznávání teritoria České republiky. Neméně podstatné byly jazykové znalosti, zda a proč se učí/učili český jazyk, neboť tímto způsobem respondenti projevují zájem o zapojení do české společnosti a jisté odhodlání stát se její součástí.

Hypotézy

Z předběžných statistik by se dalo usuzovat, že v případě Peruánců jde o relativně početně stabilní skupinu cizinců v ČR. Vzhledem k plynulému nárůstu Peruánců v ČR lze odvodit, že stoupá jejich počet s povolením k trvalému pobytu. Peruánci mají nejspíš tendenci zde zůstat déle či se zde natrvalo usadit. Výzkum ukáže tendence Peruánců, zda chtějí v ČR zakotvit natrvalo, přesunout se do jiné země nebo se vrátit domů.

S ohledem na zjištění výchozích podmínek pro adaptaci, se dají předpokládat pozitivní dojmy Peruánců po příjezdu do ekonomicky vyspělejší země s mnohem nižší kriminalitou. To však nezabrání vzniku kulturního šoku, neboť obě kultury jsou po mnoha stránkách velmi vzdálené. Peruánské rodinné vazby jsou oproti českým mnohem silnější, z toho usuzuji, že jsou brzdícím efektem adaptace a motivují Peruánce k návratu domů.

Dále mě zajímá strategie příchodu Peruánců do ČR. Na domácím trhu působí několik peruánských hudebních skupin. Je možné, že je příčinou společná profesní migrace.

V neposlední řadě se soustředím na sociální sítě, které si respondenti vybudovali v České republice. Předpokládala jsem, že nejvýznamnějšími determinujícími faktory při navazování a udržování sociálního kontaktu s Čechy jsou:

- Rozdílnost strategie komunikace a přístupnost české/peruánské společnosti
- Doba strávená v ČR
- Možnost navázání kontaktu s Čechy
- Partnerství či manželství s Čechem/s Češkou a některé ustálené obrazy o Čechách a Češkách
- Oboustranná jazyková bariéra

Dá se usuzovat, že se silnější adaptace projeví ve smíšených partnerstvích či manželstvích s Čechem s Češkou (rychlejší osvojení jazyka, zvyků...). Je téměř jisté, že se u respondentů v delším časovém horizontu projeví vyšší míra adaptace. Je možné očekávat větší průnik do české společnosti a pozitivnější pohledy na život v ČR během času, zejména pak ve srovnání s dobou po příchodu.

3. Způsob výzkumu

1. část: Zpracování statisticky dostupných dat a existující historické, etnologické, sociologické...literatury.

2. část: Kvalitativní etnologický výzkum³ pomocí narativních příběhů, řízených a polořízených rozhovorů. Případně doplněný pozorováním.

Výzkumný záměr se orientoval na skupinu peruánských občanů pobývajících na území ČR. Při terénním výzkumu jsem využila na prvním místě techniku opakovaných strukturovaných a polostrukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami a dále techniku zúčastněného pozorování. Takto shromážděná data jsem ověřovala a doplňovala pomocí ankety - dotazník s otevřenými otázkami. S informanty jsem se opakovaně kontaktovala v neformálních situacích, a také při společenských a přátelských setkáních.

Časový horizont výzkumu je nutné rozdělit na dobu strávenou zúčastněným pozorováním a mapováním skupiny Peruánců (nepravidelně od ledna 2007), strukturovanými a polostrukturovanými rozhovory (duben-červen 2007, v průběhu celého roku 2008 a první dvě čtvrtletí 2009) a v téže době probíhal dotazníkový výzkum.

K zmapování Peruánců pohybujících se v ČR pomohl předvýzkum a zejména získané informace z velvyslanectví Peru v Praze. Poté mohla být stanovena kritéria výběru respondentů. Zkoumaná skupina měla zahrnovat Peruánce všech profesních skupin⁴ kromě jedinců narozených v ČR. Věk byl omezen pouze na dospělost (od 18let) a také doba pobytu na půl roku a výše. Pohlaví a vzdělání nebylo omezující. Jazyková vybavenost také nehrála roli, řada Peruánců hovořila plynulou češtinou, s některými probíhal rozhovor v angličtině a s jinými ve španělštině. Často byla přizvána třetí osoba jako tlumočník. Odpovědi byly přepisovány do spisovné češtiny a stylizovány. Dále jsem se snažila, aby předvýzkum a souhrnné informace o Peruáncích v kapitolách, které jim věnuji, zahrnovaly informace o Peruáncích žijících v celé ČR. Poté jsem hlavní výzkum soustředila na Peruánce v pražském a

³ Dle Hendl J.: Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace

⁴ Viz. rozdělení Peruánců do skupin dle profesních charakteristik v kapitole „Identifikace zkoumané peruánské skupiny aneb co statistika nezachycuje“

středočeském kraji. Výzkumný záměr byl z velké části úspěšný, s některými z Peruánců jsem však výzkum nestihla dokončit z důvodu přerušení kontaktu. Někteří během času přehodnotili své plány a rozhodli se odcestovat a některé se již nepodařilo kontaktovat. Někteří členové profesních skupin byly sdílnější a někteří si zachovávali odstup (nejmarkantněji v případě kvalifikovaných zahraničních sil).

Ke skupině respondentů jsem se dostala díky svému učiteli španělštiny, který je peruánského původu. Další respondenti byli osloveni na internetu (Facebook, e-mail), v terénu a přes síť známých... Takto jsem získala řadu kontaktů, ze kterých však jen některé vyhovovaly mým výzkumným požadavkům. Někteří respondenti zde byli pouze krátkou dobu, proto jsem je z výzkumu vyřadila. Někteří z nich však během několika let trvání výzkumu přehodnotili své plány a z krátkodobého pobytu přešli k dlouhodobému. Ukázali tím, že řada Peruánců míří do ČR na zkušební dobu a pouze s výhledovými a neurčitými plány.

Dle výzkumných kritérií jsem vybrala a oslovila sedmnáct Peruánců a nakonec jsem detailněji zmapovala situaci dvanácti z nich. Intenzita kontaktu a míra pozorování byla dlouhodobá. Strukturované a polostrukturované rozhovory s otevřenými otázkami probíhaly většinou individuálně v pozdních odpoledních a večerních hodinách v kavárnách a restauračních zařízeních, během dne při návštěvě rodin, případně během společenského setkání.

Měla jsem možnost zúčastněně pozorovat jejich profesní i běžné interakce v pracovním i ve společenském prostředí. Při zúčastněném pozorování jsem se zaměřila na sociální interakce, jaké měli mezi sebou, s Čechy či případně s osobami jiných národností. Mým záměrem bylo zjistit sympatie či antipatie, jakým způsobem dochází k interakci, četnost vyhledávání kontaktů a další. Vlastní zúčastněné pozorování mi nejvíce posloužilo při sledování oslav svátků, způsobu stravování a při sledování vybraných sociálních aktivit.

Díky svému klíčovému informátorovi jsem získala řadu poznatků, které jsou za jiných okolností těžko uchopitelné, protože se jedná o velmi vzdálenou kulturu, jejíž projevy mohou působit bez dalšího vysvětlení bizarně. Je nutné se členy peruánské komunity strávit mnoho

času, aby člověk mohl blížeji proniknout do jejich životního stylu, pochopit jejich hodnoty, motivace, způsob jednání... Klíčovým informátorem byla má pozice usnadněna. Za velkou pomoc s výzkumem vděčím českým partnerům Peruánců. Jejich postřehy, tlumočení, objasnění kulturních odlišností mi bylo nemalou inspirací.

Odpovědi jsem zapisovala do předem připravených výzkumných listů nebo nahrávala (audio záznamy se příliš neosvědčily kvůli hlučnějšímu prostředí). Ve většině případů došlo k doplnění informací pomocí následné elektronické korespondence. Vlastní rozhovor probíhal volnější formou s řadou odboček, doplňkových otázek, které mě někdy dovedly i k odlišné problematice anebo mě přivedly na nové výzkumné téma (např. odlišný časový režim), či mě od původního tématu odradily (např. původní sociální prostředí).

Již v první fázi výzkumu bylo nutné zúžit problémový rozsah, orientovat se na společenské podmínky a nesledovat příliš ekonomicko-politická, právní a další hlediska pobytu Peruánců v České republice. Hlavním zájmem bylo chování v mimo-pracovní sféře.

Reakce respondentů na můj výzkum byly převážně kladné, problémy jsem zaznamenala při otázkách osobního charakteru – zejména pak při zjišťování ustálených obrazů o Čechách či Češkách, české společnosti, xenofobiích reakcích ze strany Čechů. Respondenti si uvědomovali, že jsem Češka a obávali se někdy hovořit otevřeně. Získala jsem subjektivní dojem, že se snaží dávat „korektivní odpovědi“ a to zejména v případě kvalifikovaných zaměstnanců vyslaných ze zahraničí. Musela jsem potom pokládat řadu doplňkových nepřímých otázek, abych získala otevřenější názory. Respondenti často nehovořili, případně nechtěli hovořit o svém původním sociálním zázemí. V řadě odpovědí se skrývala patřičná národní hrdost, skrze niž bylo velmi těžké dobrat se skutečných názorů respondentů.

Jednotlivá interview jsem prováděla opakovaně, respondenty jsem musela mnohokrát kontaktovat a u mnoha z nich jsem ke konci zaznamenala až odmítavé reakce a to zejména kvůli časové náročnosti. To byl jeden z důvodů, proč jsem zvolila i doplňkový dotazníkový výzkum. Respondenti měli možnost vyplnit dotazy a zaslat mi je e-mailem. Jejich odpovědi

však byly mnohem stručnější, někdy příliš korektní a chyběla mi řada informací, proto za hlavní informace výzkumu považuji zejména další zvolené metody.

Informace získané v průběhu interview jsem přepsala (výsledkem byl primárně shrnující, sekundárně selektivní protokol) a provedla otevřené kódování zajišťující anonymitu respondentů. Stejně jsem postupovala i při zpracování informací z doplňkového výzkumu (písemné odpovědi na položené dotazy). Informace získané během zúčastněného pozorování jsem zaznamenávala v terénních poznámkách, a to po ukončení výzkumné akce. Preferovala jsem reflektující poznámky. Při interpretaci takto získaných dat bylo mým cílem podat analýzu vnímání české reality peruánskými imigranty. Aplikovala jsem přístup interpretativní antropologie s důrazem na etický přístup k interpretaci dat. V některých situacích jsem se ovšem nezřekla možnosti provést interpretaci z pozice výzkumníka.

4. Prameny:použité informační zdroje a výpovědní hodnota migračních statistik

Vedle standardní historické literatury věnované kulturním tradicím Latinské Ameriky (Peru) a problematice migrace, adaptace menšin (viz doporučená literatura) se bude předběžný výzkum opírat o úřední dokumenty, vyhlášky a usnesení k působení cizinců v ČR, vydané Ministerstvem vnitra a Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, a o data publikovaná Českým statistickým úřadem. Klíčový však bude vlastní empirický výzkum.

V úvodní části a dále i během částí věnovaných výzkumu budou využity informace již existující etnologické, antropologické, demografické, sociologické a politologické literatury na adaptační a integrační proces. Z nichž nejinspirativnějším zdrojem je kniha *Exodo: Peruanos en el exterior* od Teófila Altamirana, která se velmi detailně věnuje historické i současné migraci Peruánců do roku 1992 a podchycuje řadu statistických dat, která se snaží interpretovat.

Ve své práci se zaměřuji na rozbor statistických informací, které byly zveřejněné Ministerstvem vnitra, soustřeďuji se na dostupné statistiky o cizincích s povoleným pobytem na území ČR k jednotlivým rokům (ideálně k 31.12). Druhým informačním zdrojem jsou informační materiály vydávané každoročně Českým statistickým úřadem. Posledních několik let (od roku 2001) je vydávána publikace „Cizinci v České republice“⁵, jež je ve své kompletní formě dostupná i na internetových stránkách ČSÚ⁶. Dále pracuji s publikacemi ČSÚ zveřejněnými na internetu. Při vyhledávání statistických údajů v cizích zemích, používám ověřené zdroje, zejména údaje zveřejňované vládou. Velmi nápomocným zdrojem statistických dat k migraci mi byly na internetu přístupné publikace OIM (International Organization for Migration)⁷, zejména publikace s názvem: Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos, 1990-2007.

⁵ např. Cizinci v České republice 2005. Český úřad statistický, Praha 2005

⁶ <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/uvod> ze dne 1.5.2007

⁷ <http://www.oimlima.org.pe/region-publi.htm> ze dne 14.11.2009

Statistická data mají však svá úskalí. „Migrační statistiky států nejsou dostatečně harmonizovány. Údaje vycházejí z Doporučení OSN ke statistice zahraniční migrace z roku 1998 a zahrnují cizince s délkou pobytu přesahující jeden rok. Praxe (legislativní rámec, typy pobytu, způsoby evidence, možnosti a způsoby sběru dat) v mnoha státech je však rozmanitá a často komplikovaná, a tak časová podmínka délky pobytu nad jeden rok představuje pouze ideální koncept, kterému se jednotlivé státy více či méně přibližují.

V ČR jsou za cizince s délkou pobytu nad 1 rok považováni tzv. cizinci s povolením k pobytu, tj. cizinci s pobytem přechodným (občané EU a jejich rodinní příslušníci), s dlouhodobým pobytem (občané tzv. třetích zemí), cizinci s pobytem trvalým (občané EU a jejich rodinní příslušníci; občané tzv. třetích zemí) a cizinci s přiznaným azylem na území ČR. Mezi cizince s povolením k pobytu nejsou tedy řazeni cizinci s vízy nad 90 dnů, kteří podmínku pobytu nad 1 rok nesplňují (vízum nad 90 dnů se cizinci uděluje maximálně na dobu jednoho roku; tento typ pobytu v současnosti nelze prodloužit, v případě prodloužení pobytu cizinec obdrží tzv. povolení k dlouhodobému pobytu).⁸“

Je třeba počítat s tím, že uvedené statistické záznamy nekopírují přesně realitu. Lze počítat s určitým počtem vládou neregistrovaných cizinců –Peruánců. Úskalím zdrojů jsou statistické analýzy, které na jednu stranu zvýznamňují určité sledované položky jako např. pohlaví, ale na druhou jiné omezují, když se například soustřeďují jen na prvních deset nejpočetnějších skupin cizinců v ČR. Méně početnější skupiny (kam Peruánci patří) se do vybraných statistik nedostanou. Tak je tomu například při sledování údajů ohledně nelegálních přechodů státních hranic, zákazů pobytu a vyhoštění cizinců.⁹

Pro zjištění hodnotové výpovědi statistických dat dále potřebujeme výklad tabulek. Umožňují nám zdroje dohledání okolností, které vedly ke změně statistických dat (např. co způsobilo menší migraci...) K interpretaci statistik je potřeba dohledat právní úpravy týkající se přímo občanů Peru (případně zemí třetího světa) a změny týkající se vízové povinnosti. ČSÚ se přímo v publikaci věnuje legislativním úpravám a částečně zachycuje i historické

⁸ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_zahranici-eurostat_metodicke_poznamky_ke_grafum ze dne 4.2.2009

⁹ <http://www.mvcr.cz/statistiky/ileg2003/migrace03.pdf> ze dne 10.4.2007

změny se zásadním dopadem na migrační pohyb.¹⁰ Další analýzy s pozorováním dopadu legislativních změn se nacházejí v jiných publikacích dostupných na ČSÚ, na které není ve zkoumané publikaci „Cizinci v České republice za rok 2005“ odkaz.¹¹ Bohužel opět převažuje koncentrace na silnější skupiny cizinců. Stejně je tomu i na stránkách MVČR, kde jsou dostupná přesná znění zákonů, u statistických tabulek ale chybí nejenom odkazy, ale jakákoliv interpretace dat. Legislativní zákony jsou v kompletním znění pro neprávnický ztěží interpretovatelné. Klad spočívá v možnosti dohledat si konkrétní nařízení a dohody s vládou Peruánské republiky¹².

¹⁰ http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/o/1414-05-za_rok_2005-1_demograficke_aspekty_zivota_cizincu ze dne 30.4.2007

¹¹ [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/5E00367F58/\\$File/13770601.pdf](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/5E00367F58/$File/13770601.pdf) ze dne 30.4.2007

¹² Na občany Peru se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, kam Peruánská republika patří. Výjimkou je dohoda mezi vládou České republiky a vládou Peruánské republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů České republiky a pro držitele diplomatických a zvláštních pasů Peruánské republiky (publikováno: sdělení MZV č. 84/2003 Sb. m. s., platnost od 16. 10. 1994 (podepsána 16. 3. 1994 v Limě), cestovní doklady Peru: diplomatický a zvláštní pas, doba pobytu 90 dnů) Členové diplomatického nebo konzulárního úřadu Peru na území České republiky, jakož i mezinárodních organizací se sídlem na území České republiky, pokud jsou držiteli platného diplomatického nebo zvláštního pasu mohou pobývat na území České republiky bez víz po dobu přidělení. Shodně i jejich rodinní příslušníci (manžel, manželka a děti), pokud jsou držiteli platného diplomatického nebo zvláštního pasu. <http://www.mvcr.cz/azyl/migrace.html> ze dne 1.5.2007

5. Diplomatické vztahy Peru-ČR

Peru a Česká republika si nedávno připomněly 85. výročí navázání diplomatických vztahů, ke kterému byla otevřena v Národní knihovně výstava dokumentující dlouhodobé česko-peruánské kontakty a spolupráci¹³. Již v říjnu 1918 po rozpadu Rakousko-Uherska uznalo Peru Československou republiku jako nový stát a podpořilo tak jeho mezinárodní postavení. Diplomatické styky mezi Československou republikou a Peru byly oficiálně navázány 11. 7. 1922, kdy byl v Praze založen Zastupitelský úřad Peru. Následně byl v roce 1937 v Limě otevřen zastupitelský úřad české strany. Během okupace Československa 15. 3. 1939 Peru nepřestalo uznávat právní existenci ČSR a udržovalo kontakty s exilovou londýnskou vládou. Diplomatické vztahy byly přerušeny pouze v 1957, za vojenské vlády prezidenta Manuela Odríi. V roce 1968, po nástupu prezidenta Velasca, byly obnoveny a povýšeny na úroveň velvyslanectví. Po zániku ČSFR peruánská vláda dne 2.1.1993 oficiálně uznala Českou republiku i Slovenskou republiku jako nástupnické státy po Československu a s oběma subjekty ke stejnému datu navázala diplomatické styky¹⁴.

Československo i česko-peruánské vztahy se rozvíjely velmi pozitivně a to především v obchodní oblasti. O tom svědčí i návštěva ministra zahraničních věcí Peru José Antonio García Belaúnde, který jednal v prosinci 2007 s Karlem Schwarzenbergem v Černínském paláci. Mezi hlavní témata jednání patřily zejména bilaterální vztahy v politické a ekonomické oblasti. Po skončení společných jednání P. J. A. Belaúnde podepsal spolu s ministrem obchodu a průmyslu ČR Martinem Římanem Dohodu o hospodářské a průmyslové spolupráci. Součástí dvoudenní návštěvy peruánského ministra zahraničí v Česku je také podpis dalších důležitých mezistátních úmluv: Dohody o spolupráci v oblasti cestovního ruchu a Memoranda o porozumění v oblasti bezpečnosti a obrany¹⁵.

Oblast spolupráce a zájmu ČR o Peru je rozšířena o řadu nezávislých organizací a nadačních fondů podporujících například oblast školství.

¹³ Viz. příloha: Výstava

¹⁴ <http://www.mzv.cz/www/default.asp?id=693&ido=270&idj=1&amb=44&ParentIDO=270> ze dne 7.4.2008

¹⁵ <http://www.czech.cz/cz/zpravy/zahranicni/peru-a-ceska-republika-85-let-diplomatickych-vztahu/> ze dne 7.4.2008

6. Migrační a integrační politika ČR

„V české integrační politice jde zejména o zajištění stejných pozic a práv, jaké má majoritní společnost. Tato tendence vychází z pojetí multikulturalismu. Tento postoj vyvolává potřebu integrovat přistěhovalce do všech oblastí života společnosti včetně občanské, kulturní a politické oblasti. Je známo, že ČR zatím patří mezi země s asimilační tendencí. Postupně se ČR vzdává chápání integrace v českém prostředí jako kulturní asimilace a přechází k evropskému typu multikulturalismu. Jinými slovy by se integrační politika měla snažit o rozvíjení dialogu etnických a kulturních skupin, napomáhat bezkonfliktnímu soužití, činit hranice mezi skupinami prostupnějšími. ČR se z tohoto důvodu zaměřuje na podporu kulturních, společenských, sportovních aktivit národnostních a etnických menšin, vydávání periodik a zvyšování povědomí o multikulturalismu. Tento postoj k přístupu k národnostním menšinám a přistěhovačům směřuje k uznání legitimacy rovnosti jednotlivých etnických skupin a jejich plnohodnotnému začlenění do české společnosti. Usiluje o dosažení hmatatelných výsledků pro přistěhovalce v oblasti zaměstnání, bydlení, vzdělání, zdravotní péče a dalších oblastí“¹⁶.

Legální migrace je v ČR podporována a vítána, žádání jsou kvalifikovaní zahraniční pracovníci v produktivním věku. Česká republika s ohledem na mezinárodní závazky, které pro ni plynou z členství v Evropské unii, důsledně prosazuje řídicí roli státu v oblasti migrace a další zásady, které jsou zveřejněny MV ČR v dokumentu „Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců“¹⁷.

Pro pobyt občanů třetích zemí v České republice platí rozdílná pravidla než pro občany Evropské unie, Islandu, Norska, Lichtenštejnska a Švýcarska. Na občany Peru se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března ve znění nařízení (ES) č. 2414/2001 a nařízení (ES) č. 453/2003., kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, kam Peruánská republika patří. Výjimkou je dohoda mezi vládou České republiky a vládou Peruánské republiky o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů České republiky a pro držitele diplomatických a zvláštních pasů Peruánské republiky (publikováno: sdělení MZV č.

¹⁶ Mareš M., Kopeček L., Pečinka P., Stýskalíková V.: 2004;31

¹⁷ <http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx> ze dne 17.11.2009

84/2003 Sb. m. s., platnost od 16. 10. 1994 (podepsána 16. 3. 1994 v Limě), cestovní doklady Peru: diplomatický a zvláštní pas, doba pobytu 90 dnů). Členové diplomatického nebo konzulárního úřadu Peru na území České republiky, jakož i mezinárodních organizací se sídlem na území České republiky, pokud jsou držiteli platného diplomatického nebo zvláštního pasu mohou pobývat na území České republiky bez víz po dobu přidělení. Shodně i jejich rodinní příslušníci (manžel, manželka a děti), pokud jsou držiteli platného diplomatického nebo zvláštního pasu¹⁸.

¹⁸ <http://www.mvcr.cz/azyl/migrace.html> ze dne 1.5.2007

Statistická část

7. Peruánská migrace a její motivační faktory

Vystěhovalectví z Peru je vysoké. Od roku 1990-2007 emigrovalo celkem 1 940 817 Peruánců. Teófilo Altamirano Peru prezentuje jako bývalou zemi přistěhovalců, zemi, v níž pět století probíhalo kulturního míšení, nyní je ale zemí odstěhovalců. Peru ovšem nelze nahlížet samostatně, země Latinské Ameriky je třeba brát jako kulturní areály, které jsou si bližší či vzdálenější. Peruánci náleží k andskému areálu (Bolívie, Peru, Ekvádor). Jací jsou migranti z andského areálu? Teófilo Altamirano tvrdí, že jsou soudržnější, častější jsou sňatky mezi nimi a zachovávají si silnější kulturní identitu než ostatní.¹⁹ Střední a nižší střední třída žije více soudržně než mnohem víc rozptýlená menšinová třída vyšší. Vnitřní migrace v regionu And směřuje už velmi dlouho do velkých měst. Společný faktor v zahraniční migraci je, z hlediska destinačních zemí, nejvyšší směřování do USA a v menším měřítku do Argentiny, dále Španělska, Itálie a do Chile. Oproti ostatním areálům, kde jsou v 90tých letech čísla migrace vyrovnaná, se zde migrace zvyšuje (s výjimkou roku 2007). Také v jiných areálech (např. Kuba) začala vysoká migrace podstatně dříve, zde narůstá od 80tých let²⁰. V budoucnosti se očekává, že toto nové ohnisko migrace bude nejvyšším z celé Latinské Ameriky. Tuto domněnku mimo jiné potvrzují motivační faktory pro migraci, lidé z Peru ji vnímají jako jedinou cestu, která vede nahoru.

Migrovat či nemigrovat?

Co dle závěrů Teófila Altamirana vede nejčastěji Peruánce k migraci²¹? V migraci Peruánci spatřují často jedinou možnou cestu, to je také důvodem, že mezi nejsilnější motivy peruánských migrantů patří šance vyšvihnout se nahoru (32%), dále více pracovních možností (15%), dostupnost lepších věcí v zahraničí (14%), ekonomická krize a inflace (12%), větší možnosti vzdělání a osobního vývoje (9%), ve všech případech horší situace v Peru (7%), terorismus a násilí (3%), jiné (3%)

Mezi nejsilnější motivy v Peru zůstat naopak patří: v zemi mám rodinu, která mě potřebuje (26%), chci být ve své zemi (18%), nezvykl bych si v zahraničí (14%), moje rodina žije zde (8%), mám stálou práci a jistý příjem v Peru (5%), jiné (23%), bez odpovědi (10%).

¹⁹ Teófilo Altamirano: 1992; 56

²⁰ Ibid., 55

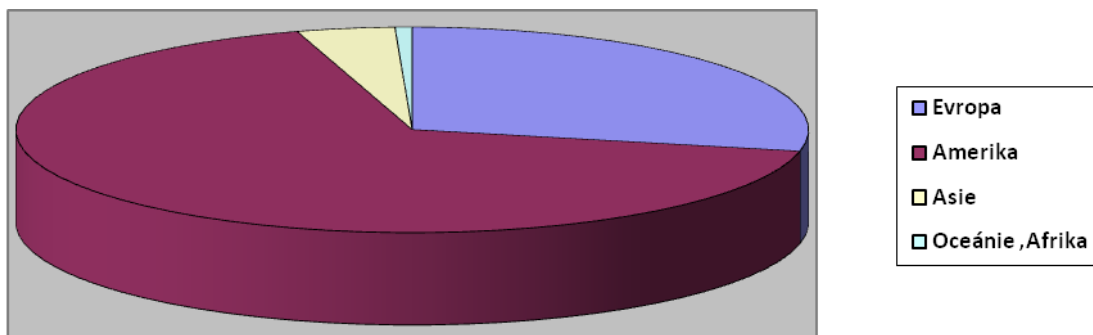
²¹ Ibid., 82

Kam a proč míří peruánští migranti?

V roce 2007 migrovalo 239 491 Peruánců. V rámci období 1990-2007 je nejvýznamnější destinací Jižní Amerika (648 042) a to zejména Argentina (271 995), dále Chile, Venezuela a Bolívie. Těsně v závěsu za Jižní Amerikou je oblíbenou destinací Severní Amerika, kam směřuje 612 542 Peruánců. Vysoký počet Peruánců také migruje do Evropy 527 505, z nichž 86% směřuje do Španělska a Itálie. V Asii je velmi vyhledávaným místem Japonsko, které zaujímá dokonce 6 místo v pořadí (71 784 Peruánců). Do Austrálie míří 12 839 Peruánců. Dále Střední Amerika 11 679, kde je hlavním cílem Mexiko. Afrika už tvoří zanedbatelné procento migrantů, které tabulka neznázorňuje. Pokud se podíváme na graf znázorňující migraci Peruánců 1994-2007 dle světadílu 67% peruánské migrace směřuje v rámci Ameriky.

Světadíl	Celkem	
	Počet	%
Celkem	1 940 817	100,0
Amerika	1 299 385	67,0
Evropa	551 189	28,4
Asie	76 700	4,0
Oceánie,Afrika	13 543	0,7

Tabulka 7-1 Emigrace Peruánců 1990 -2007 dle světadílu²²

Graf 7-1 Emigrace Peruánců 1990 -2007 dle světadílu

²² Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos: 1990-2007; 29

Vidíme, že Peruánci jednoznačně preferují migraci v rámci svého kontinentu (zejména pak v rámci Jižní Ameriky, poté Severní Ameriky a nakonec Střední Ameriky). Jak je možné, že 33% Peruánců migruje v rámci Latinské Ameriky? Kulturní a jazyková blízkost je pro Peruánce velkým motivačním faktorem. Také svou roli hrají ekonomické faktory, kde vstupní náklady jsou v rámci Jižní Ameriky jednoznačně nižší. Teófilo Altamirano upozorňuje, že často jsou tyto migrace více než ekonomickým zlepšením situace (vyšší plat, lepší zaměstnání...) brány jako migrace nutné (nestabilní politická situace ve vlasti, politický azyl, vysoká kriminalita a násilí, ekonomická krize spojená s inflací, nezaměstnaností...), také některé země slouží pouze jako tranzitní bod (Ekvádor). Peruánci často volí zemi se silnější a stabilnější ekonomikou (Chile). Zemi, která nemá nastolenou přísnou migrační politiku a přesun bývá relativně snadnější.

Na druhém místě s nejvyšší peruánskou migrací je USA – tento mýtus je permanentní iluzí, ale od 90tých let začíná odeznívat. Jak píše Teófilo Altamirano, USA je stále tolerantnější k migrantům, neboť na rozdíl od Evropy je zemí migrantů, je na ně oproti Evropě připraveno. Evropa je migranty přehlčena, vzniká tak xenofobní nálada, nacistická hnutí atd. Vlády si často uvědomují potřebu „mladých mozků“, ale i manuálních pracovníků, jednoduše míst, které domácí trh nezaplní. Přesto se zvyšující se migrací přestávají být destinační země k migrantům tolerantní, zpřísňují se zákony²³. Dalším důležitým faktorem kromě ekonomického je výběr destinace, kde již žijí přátelé, příbuzní či lidé z jejich vlasti (to je mimo jiné důvodem vysoké migrace do USA)²⁴.

Vysoká migrace do Asie, konkrétně do Japonska, může na první pohled překvapit, ale tato země je velmi atraktivní svým pracovním trhem. Japonská populace investuje do vzdělání a manuální práce nikdo nechce dělat. Peruánci sem směřují za lepšími životními podmínkami, z důvodu ekonomické krize, kriminality, terorismu a inflace v Peru, ale i studovat²⁵.

Z Evropy je nejlákavější destinací za období 1990-2007 Španělsko (13%) a Itálie (10%). Peruánci směřují do země jim jazykově a kulturně blízké, často sem míří za příbuznými, známými či krajany, kterých je tu mnoho. V těchto ekonomicky atraktivních

²³ Ibid; 11

²⁴ Ibid; 52

²⁵ Teófilo Altamirano: 1992; 85

lokalitách naleznou množství pracovních nabídek, ženy jsou dle reflexe Peruánců velmi vyhledávané jako au-pair, muži často působí jako dělníci ve stavebním průmyslu. Negativní podmínky byly zmíněny výše (často přesycený pracovní trh, xenofobní nálada v zemích, přísná migrační politika, ale i vzdálenost rodné země...)

Další statistické ukazatele migrace

Z jakých míst Peru migranti nejčastěji odcházejí? V Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos, 1990-2007²⁶ výzkum ukazuje, že necelých 34% odchází z měst Lima a Callao. Dále následuje: Puna (14,7%), Plura (9,2%), Tacna (7,2%), Arequipa (6,3%), La libertad, Cusco...Lima a její těsné okolí je jednoznačně domovem, z něhož odchází nejvíce migrantů. V Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos, 1990-2007 se dále ukazuje, že 74,4% migrantů je svobodných, o nepatrně vyšší je migrace peruánských žen (51,2%). Z Peru mizí ekonomicky aktivní obyvatelstvo, zejména mladí lidé, 69,4% migrantům je méně než 40 let. Téměř všichni migranti (94,8%) při výjezdu uvádí jako účel cesty turistické důvody. Z profesního hlediska migruje kvalifikovaná či se kvalifikující síla, nejčastěji to jsou studenti (28,2%), úředníci, pracovníci ve službách a obchodu, profesori, vědci, vojáci, technici. Konkrétní pracovní zaměření je nejčastěji: profesori (20,8%), inženýři (14,1), administrativní pracovníci (9,3%), ošetřovatelé, účetní, lékaři, advokáti, ekonomové...

²⁶ Str. 33

Rok	Celkem
Celkem	1 940 817
1990	46 596
1991	68 349
1992	58 789
1993	78 944
1994	49 964
1995	36 943
1996	37 956
1997	45 179
1998	58 122
1999	54 342
2000	69 110
2001	76 139
2002	109 771
2003	157 133
2004	217 153
2005	245 336
2006	291 500
2007	239 491

Tabulka 7-2 Emigrace Peruánců 1990 -2007 ²⁷

Destinační země	Celkem			Ženy		Muži	
	Počet	%	%	Počet	%	Počet	%
Total	1 940 817	100,0	100,0	994 703	51,3	946 114	48,7
USA	593 165	30,6	100,0	292 164	49,3	301 001	50,7
Argentina	271 995	14,0	100,0	150 510	55,3	121 485	44,7
Španělsko	252 817	13,0	100,0	127 893	50,6	124 924	49,4
Itálie	199 557	10,3	100,0	119 211	59,7	80 346	40,3
Chile	180 544	9,3	100,0	100 960	55,9	79 584	44,1
Japonsko	71 784	3,7	100,0	34 549	48,1	37 235	51,9
Venezuela	59 399	3,1	100,0	22 256	37,5	37 143	62,5
Bolívie	51 572	2,7	100,0	22 321	43,3	29 251	56,7
Brasílie	39 195	2,0	100,0	13 423	34,2	25 772	65,8
Ecuador	33 663	1,7	100,0	12 632	37,5	21 031	62,5
Německo	27 328	1,4	100,0	19 556	71,6	7 772	28,4
Kanada	19 377	1,0	100,0	10 226	52,8	9 151	47,2
Francie	15 805	0,8	100,0	9 380	59,3	6 425	40,7
Austrálie	12 839	0,7	100,0	7 060	55,0	5 779	45,0
México	11 679	0,6	100,0	3 334	28,5	8 345	71,5
Kolumbie	11 674	0,6	100,0	3 569	30,6	8 105	69,4
Švýcarsko	8 531	0,4	100,0	6 814	79,9	1 717	20,1
Švédsko	8 511	0,4	100,0	4 514	53,0	3 997	47,0
Nizozemí	7 835	0,4	100,0	5 940	75,8	1 895	24,2
UK	7 121	0,4	100,0	2 426	34,1	4 695	65,9
Další země	56 426	2,9	100,0	25 965	46,0	30 461	54,0

Tabulka 7-3 Emigrace Peruánců podle destinačních zemí a pohlaví 1990 -2007²⁸

²⁷ Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos: 1990-2007; 21

²⁸ Ibid; 26

8. Peruánská migrace v ČR

Jak vypadá peruánská migrace v ČR? Tabulka A poskytuje informace k migrační skupině Peruánců evidovaných k 31.12.2007, která se skládá převážně z mužů (89 Peruánců ze 130). Téměř o polovinu více peruánských mužů a žen je v ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu.

Peruánci ²⁹	Dlouhodobý pobyt		Trvalý pobyt		Celkem ČR
Pohlaví	Muž	Žena	Muž	Žena	
Počet	55	26	34	15	130

Tabulka 8-1 Peruánci na území České republiky podle kategorie pobytu, pohlaví a občanství k 31.12.2007 dle MVČR³⁰ (Pramen: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie PČR)

Dále můžeme v delším časovém úseku sledovat peruánskou populaci mezi žadateli o mezinárodní ochranu 1993-2007 (k 31.12.) a 2008 (k 30.9.)³¹ ČSÚ za dané časové období uvádí eviduje 12 občanů peruánské příslušnosti, kteří zažádali o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí bylo podáno v roce 2001 (4 Peruánci) a v roce 2004 (3 Peruánci). Jak vidíme, jedná se spíše o výjimečný stav, kdy Peruánci žádají o mezinárodní ochranu. Z dalších zachycených statistik ČSÚ můžeme jen usuzovat, že kriminalita je spíše výjimečná, neboť Peruánci nejsou registrováni v kategoriích “Vyhoštění z ČR” (nejvíce zastoupení občané zemí)³² a “Stíhané, obžalované a odsouzené osoby podle státního občanství v roce 2007”³³

²⁹MVČR dohromady slučuje skupiny cizinců pobývajících v ČR na základě dlouhodobého pobytu a víz nad 90 dnů. **Přechodný pobyt na základě dlouhodobého víza:** Cizinec může dlouhodobě pobývat na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů. Toto vízum udělí policie cizinci, pokud účel jeho pobytu vyžaduje, aby na území ČR pobýval déle než 3 měsíce. <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> ze dne 28.4.2007

Přechodný pobyt na základě krátkodobého víza: Cizinec může krátkodobě pobývat na území ČR na základě uděleného víza k pobytu do 90 dnů, průjezdního víza nebo letištního víza. <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> ze dne 28.4.2007

Přechodný pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu: Povolení může být uděleno cizinci, který na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů, chce na území přechodně pobývat déle než 1 rok a pokud trvá stejný účel pobytu cizince. <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> ze dne 28.4.2007

Pobyt trvalý: O povolení k trvalému pobytu oprávněn požádat každý cizinec, který splní podmínku 5 let nepřetržitého pobytu na území České republiky. Více na <http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=51279&docType=ART&chnum=4&lang=cs> ze dne 14.1.2009

Azyl: Ochrana, kterou stát poskytuje občanovi jiného státu nebo osobě bez státní příslušnosti. Azyl uděluje hostitelský stát až po kladném posouzení žádosti o azyl. <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> ze dne 28.4.2007

³⁰ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2007/1231_pohlavi.pdf ze dne 14.1.2009

³¹ [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/6B005C8E32/\\$File/c03r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/6B005C8E32/$File/c03r01.pdf) ze dne 14.1.2009

³² [http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/F1004F2280/\\$File/0506.xls](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/F1004F2280/$File/0506.xls) ze dne 28.4.2007

Další kategorií jsou údaje týkající se živnostenského oprávnění. Díky počtu vydaných živnostenských oprávnění (41 Peruánců) je možné konstatovat, že významná část peruánské populace mužů se v ČR zabývá ekonomickými aktivitami na základě živnostenského oprávnění. Zatímco ženská část populace dominuje v pozici zaměstnanců (14 Peruánek), mužská populace je téměř rovnoměrně zastoupená v pozici zaměstnanců i živnostníků. Zhruba pětina Peruánců je evidována mezi cizinci na úřadech práce.

Země	Držitelé živnostenských oprávnění			Vydaná živnostenská oprávnění	
	celkem	muži	ženy	celkem	podíl vydaných ŽO k počtu držitelů ŽO
Peru	41	36	5	62	1,5

Tabulka 8-2 Cizinci s živnostenským oprávněním k 31. 12. 2007 dle ČSÚ³⁴ (Pramen: MPO ČR)

Peruánci	Zaměstnaní cizinci		Celkem	Evidování úřady práce		Celkem
Pohlaví	Muž	Žena		Muž	Žena	
Počet	54	14	68	18	9	27

Tabulka 8-3 Zaměstnanost cizinců a postavení v zaměstnání k 31. 12. 2007 dle ČSÚ³⁵

Do roku 2006 MVČR zveřejňovala údaje o počtu zastoupení cizinců v jednotlivých krajích. S ohledem na tuto skutečnost je možné vysledovat, že k 30.9.2006 se v Praze nachází 23 Peruánců s trvalým pobytem³⁶ a 20 Peruánců s povoleným dlouhodobým pobytem³⁷. Silnější zastoupení Peruánců je v Jihomoravském kraji (13 Peruánců)³⁸ s trvalým pobytem (6 Peruánců)³⁹ s povoleným dlouhodobým pobytem a z toho 11 v Brně. Z ostatních krajů je

³³ [http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/F1004ED22F/\\$File/0501.xls](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/F1004ED22F/$File/0501.xls) ze dne 28.4. 2007

³⁴ [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/030053641E/\\$File/c05t33.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/030053641E/$File/c05t33.pdf) ze dne 14.1.2009

³⁵ [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/03004CC4A7/\\$File/c05t21.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/03004CC4A7/$File/c05t21.pdf) ze dne 14.1.2009

³⁶ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609tph.html> ze dne 14.1.2009

³⁷ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609dph.html> ze dne 14.1.2009

³⁸ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609tjm.html> ze dne 14.1.2009

³⁹ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609djm.html> ze dne 14.1.2009

významnější zastoupení ve Středočeském kraji (6 Peruánců s trvalým pobytem⁴⁰ a 13 s povoleným dlouhodobým pobytem⁴¹) z toho 6 v Kladně a 12 v Nymburku.

„Cizinci obecně jsou koncentrováni do Prahy a Středočeského kraje, dále se ve zvýšené míře usazují ve větších městech a průmyslových oblastech.“⁴² Pokud se podíváme na statistiky jednotlivých krajů, zjistíme, že jednoznačně dominující v roce 2006 je zastoupení Peruánců v Praze (43 Peruánců z celkového počtu 118 Peruánců k 30.9.2006)⁴³. Můžeme konstatovat, že 36% Peruánců žije k 30.9.2006 v metropolitním městě. S výjimkou měst Brna, Kladna a Nymburku jsou Peruánci usazeni na celém území ČR spíše individuálně a v některých krajích pak vůbec (Jihočeský kraj).

⁴⁰ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609tsc.html> ze dne 14.1.2009

⁴¹ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609dsc.html> ze dne 14.1.2009

⁴² [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00343CD8/\\$File/141408_k1CJ_2.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00343CD8/$File/141408_k1CJ_2.pdf) ze dne 23.1.2009

⁴³ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/0609pohlavi.html> ze dne 14.1.2009

Rok		Státní občanství
		Peru
1994	celkem	63
	dlouhodobý	53
1995	celkem	74
	dlouhodobý	63
1996	celkem	84
	dlouhodobý	58
1997	celkem	74
	dlouhodobý	36
1998	celkem	81
	dlouhodobý	42
1999	celkem	80
	dlouhodobý	41
2000	celkem	79
	dlouhodobý	35
2001	celkem	80
	dlouhodobý	37
2002	celkem	90
	dlouhodobý	43
2003	celkem	99
	dlouhodobý	43
2004	celkem	104
	dlouhodobý	41
2005	celkem	108
	dlouhodobý	41
2006	celkem	125
	dlouhodobý	52
2007	celkem	130
	dlouhodobý	49

Tabulka 8-4 Peruánci na území České republiky podle kategorie pobytu (trvalý či dlouhodobý) a občanství (1994-2007) (Do roku 2004 jsou použity údaje z ČSÚ^{44 45} a od roku 2005 jsou použity údaje z MVČR^{46 47 48})

⁴⁴ [http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/t/EB004BDDA7/\\$File/0103.xls](http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/t/EB004BDDA7/$File/0103.xls) ze dne 29.4.2007

⁴⁵ [http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/F10045F0AD/\\$File/0103.xls](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/F10045F0AD/$File/0103.xls) ze dne 29.4.2007

⁴⁶ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/051231/statpr.html> ze dne 23.1.2009

⁴⁷ <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2006/1206celkem.pdf> ze dne 23.1.2009

⁴⁸ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2007/1231_celkem.pdf ze dne 23.1.2009

Přes značný limit sledovaných údajů (za období 1994 -2007) lze získat alespoň základní údaje o vývoji počtu příchozích Peruánců a jejich pobytovému statusu.

Můžeme se pokusit zařadit vývoj Peruánské migrace v rámci ostatních cizinců. ČSÚ zveřejňuje údaje, že...*“Plynulý nárůst počtu cizinců v ČR byl přerušen v roce 2000. Hlavním důvodem tohoto skokového poklesu počtu cizinců v ČR jsou zřejmě legislativní změny. Jednou z nejvýraznějších změn v této oblasti bylo přijetí zákona č. 326/1999 Sb., v původní podobě. Tento zákon podstatně zpřísnil vstupní a pobytový režim většiny cizinců v ČR, takže než byla některá ustanovení tohoto zákona zmírněna novelou platnou od 1. července 2001, došlo k výraznému úbytku cizinců v ČR, který byl kompenzován až na konci roku 2002. Porovnáním vývoje počtu všech trvale i dlouhodobě pobývajících cizinců a takovýchto cizinců, kteří v ČR pobývají déle než jeden rok, lze odvodit, že cizinců do 1 roku pobytu v ČR přibývá více (za rok 2002 téměř 21 tisíc) než cizinců pobývajících v ČR déle (za stejné období 15,5 tisíce). To tedy ukazuje na spíše dočasný charakter pobytu cizinců v ČR bez úmyslu zůstat déle, či dokonce natrvalo.”*⁴⁹.

Skupina Peruánců při sledování delšího časového úseku neprochází výraznějšími výkyvy. Peruánci tedy náleží k relativně početně i obyvatelsky stabilním skupinám cizinců v ČR. Nelze ani konstatovat, že by byl jejich nárůst přerušen v roce 2000, neboť zatímco od roku 1994 dochází k plynulému nárůstu Peruánců v ČR, od roku 1997-2001 spíše ke stagnaci. Výraznější růst můžeme pozorovat od roku 2002, kdy i ostatní cizinci dorovnávají svůj předchozí úbytek. V roce 2006 a 2007 je počet Peruánců v ČR za sledované historické období nejvyšší (125 a 130 Peruánců). Přičemž z hlediska statusu dlouhodobého pobytu Peruánců se situace přes výkyvy za určité roky téměř nezměnila (53 Peruánců v roce 1994 a 49 Peruánců v roce 2007). Vzhledem k plynulému nárůstu Peruánců v ČR lze odvodit, že stoupá jejich počet s povolením k trvalému pobytu. Oproti spíše dočasnému charakteru pobytu cizinců v ČR, mají tedy Peruánci tendenci zde zůstat déle či se zde natrvalo usadit.

49

[http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/1414-03-\(casova_rada\)-1_demograficke_aspekty_zivota_cizincu](http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/1414-03-(casova_rada)-1_demograficke_aspekty_zivota_cizincu) ze dne 2.5.2007

Díky interpretaci nejaktuálnějších statistik ČSÚ můžeme dále zjistit, že..., *Největší podíl cizinců (více než 30 %) představovali na konci roku občané Ukrajiny, za nimi následovali občané Slovenska (17 %), Vietnamu (13 %), Ruska (6 %) a Polska (5 %)*⁵⁰.

Skupina Peruánců tvoří v porovnání s nejčteněji zastoupenými občanstvími u statistik ČSÚ zanedbatelné procento. Z tabulky E vidíme, že tři čtvrtiny migrací do České republiky pramení v evropských zemích. V porovnání s příchozími migranty z Ameriky (z Ameriky přichází necelá 2%) je skupina Peruánců velmi málo početná, tvoří pouze 130 Peruánců k 31.12.2007. Když se podíváme na příchozí cizince z Jižní a Střední Ameriky do ČR (tabulka F), pak se Peruánci dostávají mezi horní příčky, kde dominuje Kuba s Brazílií.

	Celkem						
		EU	Ostatní Evropa	Afrika	Amerika	Asie	Ostatní
Cizinci celkem	394 345	31 052	174 787	3 567	6 537	77 364	1038

Tabulka 8-5 Cizinci s povolením k pobytu podle světadílu k 31. 12. 2007 dle ČSÚ⁵¹ (Pramen: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra ČR)

⁵⁰ [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00343CD8/\\$File/141408_k1CJ_2.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00343CD8/$File/141408_k1CJ_2.pdf) ze dne 23.1.2009

⁵¹ [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00308132/\\$File/141408t1-11.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C00308132/$File/141408t1-11.pdf) ze dne 4.2.2009

Státní občanství	Počet
Kuba	296
Brazílie	193
Mexiko	168
Kolumbie	138
Peru	130
Argentina	79
Ekvádor	68
Bolívie	65
Chile	58
Venezuela	54
Kostarika	30
Paraguay	27
Dominikánská rep.	17
Guatemala	16
Panama	14
Nikaragua	13
Uruguay	12
Honduras	11
Salvador	11
Jamajka	6
Guyana	5
Belize	3
Trinidad a Tobago	3
Svatá Lucie	2
Dominika	1
Haiti	1
Surinam	1
Celkem	1422

Tabulka 8-6 Cizinci z Jižní a Střední Ameriky podle státního občanství k 31.12.2007 dle ČSÚ⁵² (Pramen: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra ČR⁵³)

⁵² [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C003080F6/\\$File/141408t1-06.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/1C003080F6/$File/141408t1-06.pdf) ze dne 4.2.2009

⁵³ Tabulka obsahuje pouze země, jejichž údaje jsou registrovány.

Interpretace dat: shrnutí zásadních charakteristik Peruánců na území ČR

Pokus o charakteristiku migrační skupiny Peruánců na základě zpracovaných statistik:

1. Peruánci jsou jednou z nejmenších skupin cizinců v ČR, ale jednou z největších skupin v rámci všech příchozích z Jižní a Střední Ameriky
2. Peruánci náleží k relativně početně stabilním skupinám cizinců v ČR (tabulka D)
3. Peruánci mají tendenci se v ČR usazovat dlouhodoběji či natrvalo
4. Skupina občanů Peru je k 31.12.2007 výrazně skupina mužská (32% peruánských žen)⁵⁴.
5. Centrem peruánské komunity je Praha, menší počet žije rozptýleně i v jiných městech
6. Občané Peru k 31.12.2007 vykonávají ekonomické aktivity, ženská část populace dominuje v pozici zaměstnanců (14 Peruánek), mužská populace je téměř rovnoměrně zastoupená v pozici zaměstnanců i živnostníků. Zhruba pětina Peruánců je evidována mezi cizinci na úřadech práce.

⁵⁴ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/migrace/2007/1231_pohlavi.pdf ze dne 23.1.2009

Výzkumná část

9. Identifikace zkoumané peruánské skupiny aneb co statistika nezachycuje

Peruánská skupina v České republice je velmi specifická. Mnozí si „Peruánce“ představují jako hudebníky, někdo jako prodejce u stánků na tržišti. Jejich působení na českém v českém prostředí je však mnohem širší, jak ukazuje průzkum.

Peruánci, tak jako další Latinoameričané, mají pro Čechy větší přitažlivost než migranti z jiných kontinentů. Ovládají jazyk, který je žádaný na trhu, jejich oděvní móda a šperky v etno stylu jsou pro Čechy atraktivní. Nejsou vnímáni negativně jako masoví stánkaři z Vietnamu, ani jako ukrajinští dělníci na stavbě. České prostředí obohacují jinorodou a velmi vzdálenou, přesto ale přijatelnou kulturou. Takové hodnocení reflektují Peruánci ve svých sebevědomých výpovědích, kdy se hrdě hlásí ke své národnosti. Muž (35 let): „*Pocházím ze země proslavené indiánskou historií, je to krásná země.*“

Zájem Čechů o indiánské kultury Peru je skutečně velmi vysoký, což dokládá návštěvnost prodloužené výstavy „Prokletí zlata – 1000 let zlata Inků na Pražském hradě“⁵⁵. Uznání se těší i hudební styl typický pro Peru -Huayra. Na české scéně a etno-festivalech vystupují uskupení jako například skupina Encuentro či ⁵⁶ Huayra Del Peru, která vydala několik nahrávek.⁵⁷ V zásadě je to právě bohatá kulturní historie spojená s indiánskými kořeny, která přitahuje českou pozornost. To je důvodem, proč česká společnost Peruánce hodnotí pozitivně, jakmile zjistí, že se jedná o peruánské občany. Takový názor Peruánci deklarují mimo jiné zájmem ze strany opačného pohlaví (viz kapitola „Partnerství či manželství s Čechem“).

Jaké skupiny evidentně pozitivně přijímaných Peruánců se v ČR pohybují? Skupinu Peruánců v ČR pojí jejich motivace žít v jiné zemi, ať už přišli z jakéhokoliv důvodu. Jsou to téměř všichni osoby produktivního věku. Ačkoliv se část z nich připravuje na své budoucí ekonomické aktivity (studenti), jsou Peruánci z výrazné většiny ekonomicky aktivní, případně se ekonomickou aktivitu pokouší získat. Nepřipisují náhodě, že se ve výzkumném vzorku

⁵⁵ <http://www.zlatoinku.cz/cz/index.html> ze dne 1.10. 2009 <http://www.people.cz/mag/cs/articles-detail/aid-12262> ze dne 1.10.2009

⁵⁶ <http://huayra.wz.cz/> ze dne 1.10.2009

⁵⁷ <http://www.nekultura.cz/hudba-hlavni/ke-korenum-andske-hudby.html> ze dne 1.10.2009

vyskytují velmi kvalifikované osoby a toto své přesvědčení dokazují v následujících kapitolách stejně jako je dokazují peruánské statistiky zdůrazňující zejména migraci kvalifikované síly. Téměř všichni mají ukončené středoškolské vzdělání. Významná většina má vysokou školu, případně si vzdělání doplňuje.

Zásadnější rozdíly se mezi zkoumanou peruánskou skupinou projevují v odlišném profesním působení, v době let strávených v ČR a v rozdílném výchozím prostředí. Nelze opomenout rozdíly pocházející z hodnotových postojů, kulturních zvyklostí. Tomuto aspektu jsem ovšem ve své diplomové práci nevěnovala pozornost. Samostatná kapitola je věnována problematice manželství, především smíšených sňatků.

Peruánce žijící v ČR můžeme identifikovat z několika hledisek (viz. Tabulka 9-1):⁵⁸

a) Na základě profesních charakteristik se v ČR vyskytují:

1. Studenti

nejstudovanější obory jsou ekonomie, lékařství, méně už obory filozofických fakult, fyzioterapie, žurnalistika, učitelství, práva...(cca 28 Peruánců k 1.1. 2008). Jedná se o mladší ročníky doplňující si své vzdělání, na český trh často vstupují hned po škole.

2. Profesní zaměstnanci (mají často vysokoškolské vzdělání, případně středoškolské vzdělání a další kvalifikace)

hudebníci, učitelé a lékaři (největší skupinou jsou hudebníci, cca 25 hudebníků 1.1. 2008). Jsou to Peruánci mnohdy rekrutovaní ze skupiny studenti. Někteří získali vysokoškolské vzdělání už v Peru. Vstupují na český trh s již určitým profesním zaměřením, ve kterém pokračují (hudebníci) anebo své původní povolání radikálně mění. Žena (42 let): *Jsem původně sociální pracovnice, vystudovala jsem sociální vědy na Univerzitě v Trujillo. Tady vyučuji španělštinu.* Nezřídka se stává, že svou kvalifikaci neuplatní a berou, co trh nabízí. Žena 1 (36let): *Jako vystudovaná žurnalistka jsem se nedokázala uplatnit, nemohla jsem si vybírat a brala i sezónní práce na trhu.*

⁵⁸ Tento oddíl kromě výzkumných dat poskytuje data orientačního rázu, jež byla získána na Velvyslanectví Peruánské republiky, kterým tímto patří mé poděkování.

3. Kvalifikovaní pracovníci vyslaní z Peru
(právníci, vysoce postavený management, pracovníci Velvyslanectví Peruánské republiky) (cca 4-5 k 1.1. 2008). Jsou velmi dobře znalí svého oboru, mají výbornou kvalifikaci, v ČR pokračují ve své kariéře.
4. Narození v ČR
potomci smíšených případně peruánských párů. Dítě má téměř vždy české občanství. V případě, že se jedná o peruánský pár, může mít dítě občanství země, kde se narodilo. (Tato skupina není předmětem výzkumu a uvádím ji abych zachytila všechny skupiny Peruánců v ČR.– viz úvodní kapitoly věnované metodice. Skupina je pouze přehledová a bez číselných údajů.)
5. Nezaměstnaní evidovaní úřadem práce⁵⁹
nekvalifikovaní či kvalifikovaní a dočasně nezaměstnaní pracovníci nebo rodinní příslušníci (ženy podporující své manžely, dále ženy v domácnosti či ženy pomáhající s obživou). Žena 2 (36let): *Věnuji se doma výrobě domácích šperků a pečuji o naše dvě děti stejně jako u nás.* Nezaměstnanost je spíše přechodného charakteru, většinou jde o Peruánce pohybující se mezi touto skupinou a skupinou č. 6.
6. Drobní podnikatelé a obchodníci, nájemní pracovníci (mají často středoškolské a nižší vzdělání)
živí se sezónní prací, prodejem šperků, textilu a dalšího zboží na místních trzích, přichází se spíše nižší kvalifikací a mnohdy museli změnit svou profesi nebo je profese v rodné zemi neúživila, někteří přišli o práci. Není vyloučeno, že mohou v ČR působit v pozicích uklízečů, au-pair a případně nájemních dělníků, výzkum to však nepotvrdil.

Dle informací Velvyslanectví Peruánské republiky v časovém horizontu patnácti let nedochází k velkým početním výkyvům. Můžeme pozorovat změnu ohledně stoupajícího počtu studentů z Peru, stoupá nabídka stipendií v ČR (v roce 2004 se jednalo o 5 stipendií a v roce 2005 už 8 stipendií). Také se zvyšuje počet zaměstnanců vysílaných z mezinárodních firem v Peru do ČR. Přestože jich je v zemi velmi málo, musíme si uvědomit, že je to záležitost ještě v nedávné době naprosto ojedinělá.

⁵⁹ Záměrně ve skupině číslo 5 a 6 neuvádím číselné údaje, které jsou mnohem hůře evidovatelné už z důvodu vysoké fluktuace Peruánců mezi těmito skupinami.

K zajímavostem patří, že velmi častou profesí jsou učitelé španělského jazyka, důvod objasňuje muž (31 let): *Mezi Čechy je španělština velmi populární a jsem rád, protože si jako rodilý mluvčí snadno najdu práci i bez kvalifikace.* Na četnost hudebníků zas odpovídá muž (46 let): *V Peru se už děti rodí s hudebním nástrojem v ruce, je to naprosto přirozené, že všichni umíme na něco hrát.* Ve výroku se ukazuje sebereflexe Peruánců coby nadaných hudebníků.

b) Prostředí, ze kterého do ČR přišli:

Peruánci mířící do Čech přichází z velmi rozmanitých oblastí, od moderních a metropolitních velkoměst se zhoršeným životním prostředím po malé horské vesničky obklopené panenskou přírodou. Většina dotázaných Peruánců pochází z hlavního města – Limy, z větších přímořských či horských měst, kde vyrůstala nebo se tam přistěhovala. Pravděpodobným faktorem jsou výhody měst (větší pracovní trh, informační možnosti, univerzity...) umožňující nadějnější příležitost vycestovat do vzdáleného světadílu. Odsud jsou Peruánci zvyklí pohybovat se v multietnické společnosti a mezi cizinci. V Peru ve městech žije 70 % obyvatelstva, z toho víc než čtvrtina v oblasti Limy. Rozlehlá horská oblast je domovem převážné většiny Peruánců, ať už žijí ve městech či mimo ně. Původním domovem respondentů je například pobřežní Lima, Trujillo, horské Huancayo, Arequipa.

Rodnou zemi všichni respondenti označovali za krásnou, jedinečnou přírodu zmiňovali zejména obyvatelé horských oblastí. Obyvatelé velkoměst upozorňovali na všeobkopující nebezpečí a kriminalitu, města bez zeleně: Muž (31 let): *V Limě jsem se nikdy necítil bezpečně, člověk si musí dávat pozor, do jakých čtvrtí přijde a jestli už se nestmívá...*

Můžeme se podívat na původní ekonomicko-sociální zázemí Peruánců, kde obecně lze hovořit o nižší životní úrovni, stagnaci příjmů sotva uspokojující základní potřeby. Obecně platí, že v Peru panují velké rozdíly mezi bohatou a chudou vrstvou a mnohem méně můžeme hovořit o střední třídě, mezi kterou se nachází většinová populace ČR. Všichni respondenti patří k chudší vrstvě peruánského obyvatelstva. Například soudobá skupina studentů pochází ze slabších sociálních poměrů, jsou nadaní, ale v Peru by si studovat nemohli dovolit. Vstup do České republiky berou jako svou velkou příležitost něco dokázat. Jedná se o velmi citlivé a osobní otázky a sami respondenti zmiňovali spíše nedostatek než absolutní chudobu,

neuspokojivé pracovní podmínky, ale i nezaměstnanost. Někteří dle výpovědi pocházejí z příznivějších ekonomických podmínek, hovořili spíše o šetrnosti a nutnosti kalkulace s příjmy, ale o celkově uspokojivých pracovních podmínkách (zajímavé pracovní uplatnění, dobré příležitosti...) Důvodem pozitivnější reflexe může být radikální změna profese při výjezdu. V ČR často mají méně kvalifikovanější pracovní uplatnění.

c) Podle pohlaví:

Ze statistik vyplývá, že se v ČR v roce 2007 pohybuje 32% peruánských žen. Co je příčinou nižšího počtu žen? Mezi výpověďmi se často vyskytla odpověď, že ženy se soustředí na založení rodiny, většinou neplánují cestování. Pokud vycestují, tak často se svým manželem anebo za účelem zvýšení své kvalifikace. Po studiu se jich většina vrací zpět, důvodem může být obtížné navázání partnerství. Žena (27 let): *Ráda bych jednou založila rodinu a čeští muži nejsou pro mě atraktivní, neumí se chovat galantně.... Muži od nás to tu mají jednodušší, Češky jsou krásné a nadbíhají jim, často se tu ožení a zůstanou.*

d) Na základě místa pobytu v ČR:

Hlavním centrem Peruánců je Praha a dále Brno. Peruánci se soustřeďují v metropolitních městech či v jejich okolí, jak ukazují statistiky. Výzkumy mohou preferenci větších měst potvrdit. Muž (29 let): *Žiju v Praze, je tu více možností, pracovních příležitostí a mám tu známé mezi svými krajany.* Na místo pobytu má vliv, jak už naznačuje ve své citaci Peruánec, již vytvořená komunita. Některé zasáhl suburbanizační faktor. Skupina Peruánců se může stěhovat z ekonomických důvodů, případně hledá klidnější život mimo metropoli. Muž (46 let): *Bydlíme na Kladně, žijí tam i další Peruánci, kteří se přestěhovali z Prahy stejně jako my. Asi hlavně kvůli levnějšímu bydlení. Dojíždění mi nevadí, už jsem si zvykl a vlastně je lepší žít mimo ruch velkoměsta. Dokonce tam chodíme k doktorce, která je původem Peruánka.*

e) Věková charakteristika

V ČR se pohybují zejména osoby v produktivním věku v rozmezí 22-48 let, na které se také výzkum zaměřil.

f) Původní plány a délka pobytu

Zkoumaná skupina pobývá v ČR z významné většiny dlouhodoběji. Vzorek se pohybuje od krátkodoběji usazených (1,5 roku) Peruánců (zejména ve skupině studentů) po téměř 13 let žijící usazené jednotlivce.

U dotázaných Peruánců markantně převážili dva druhy plánů pobytu. Svou situaci obě skupiny shodně označovaly jako nepředvídatelnou, závislou na řadě ekonomických, sociálních a dalších faktorů.

- jedna skupina přijela na dobu neurčitou s pocit, že se uvidí, bez většího plánování
- druhá skupina přijela na „zkušební dobu“ a to nejčastěji na dobu jednoho roku.

Další tendence lze pozorovat mezi skupinou studentů. Skupina studentů, která přišla do ČR před dlouhou dobou, měla tendenci se usazovat, dnes přicházejí studenti, kteří po studiu buď zůstanou anebo zase odjíždějí do své rodné země, případně do další země.

Osoba, věk,vzdělání	Původně- plánovaná / součas.dél ka pobytu	Odkud pochází	Popis prostředí odkud pochází	Původní/současné povolání
Žena 1 (36let), dostudovala zde vysokou	1 rok/přerušo vaně 13 let	Lima	Hl.město Peru,6,5mil obyvatel,moře,málo srážek,vlhké a teplé počasí,multikulturní,mál o zeleně,velká kriminalita	studentka/studentka poté prodavačka v obchodu na suvenýry,průvodkyně
Žena 2 (36let), střední	několik let/6 let	Lima,řadu let žila na Floridě	Hl.město Peru,6,5mil obyvatel,moře,málo srážek,vlhké a teplé počasí,multikulturní,mál o zeleně,velká kriminalita	sekretářka/žena v domácnosti,výroba ozdob,pořádání narozeninových oslav
Žena, (28let), vysoké	uvidí se/6 let	Lima	Hl.město Peru,6,5mil obyvatel,moře,málo srážek,vlhké a teplé počasí,multikulturní,mál o zeleně,velká kriminalita	asistentka/konzulátka

Muž (23 let),střední,studuje vysokou	neplánoval/1 rok	Arequipa	620tis obyvatel, největší město And	student/student
Muž (46let),základní	1 rok/8let	Cusco, žil řadu let v Německu, Švýcarsku..	Hory okolo 2500m,tepleji než v Čechách	muzikant/muzikant
Muž (31let), střední	Na chvíli, rok-dva/6 let	Lima	Hl.město Peru,6,5mil obyvatel,moře,málo srážek,vlhké a teplé počasí,multikulturní,málo zeleně,velká kriminalita	student,brigády/student poté muzikant, učitel španělštiny
Žena (22let),střední a studuje vysokou	3 měsíce/1,9 roku	Lima	Hl.město Peru,6,5mil obyvatel,moře,málo srážek,vlhké a teplé počasí,multikulturní,málo zeleně,velká kriminalita	studentka/studentka a učitelka španělštiny
Žena (42let), vysoké	Neurčito/10 let	Trujillo	750tis obyvatel,hl.město departmentu,severní pobřeží Peru,moře, velmi sucho	licenciátka-sociální práce/profesorka španělštiny
Muž, (47let), základní	Neurčito/12 let	Poblíž Huancayo, přechodně žil v různých zemích Evropy	380tis obyvatel,studené podnebí, hornatá oblast	obchodník/obchodník
Muž, (29 let), základní	2 roky/2,5 roky	Poblíž Arequipa	620tis obyvatel, největší město And	prodavač/obchodník
Muž, (35 let), střední	5 let/4 roky	Chimbote	320tis obyvatel,přímořská oblast	rybolov/kolotoče,příležitostný muzikant
Žena, (31 let), střední	pár měsíců/3 roky	Arequipa	620tis obyvatel, největší město And	studentka-prodavačka/tanečnice-salsa

Tabulka 9-1 Zkoumaná skupina

10. Adaptace Peruánců v ČR

10.1. Výchozí předpoklady adaptace s ohledem na život v Peru

10.1.1. Výchozí sociálně-kulturní a demografické podmínky v Peru

Peru má téměř třikrát více obyvatel než ČR, avšak hustota obyvatelstva je nízká. Většina obyvatel žije na úzkém pruhu země při pobřeží Tichého oceánu (přes 50 % obyvatel Peru žije v regionu costa). Dokud převažovalo zemědělství, obyvatelé se koncentrovali do oblasti And. S rozvojem průmyslu a služeb se lidé přesouvají z hor k pobřeží (tento proces probíhá intenzivně už posledních 30 let). Rychlá urbanizace sebou přinesla řadu sociálních problémů, v přelidněných městech žije převážná většina obyvatel v chatrčích vyrostlých na periferii města „slumech“. Přes jazykovou bariéru a nízkou či žádnou kvalifikaci se stěží zapojují do pracovního procesu a potýkají se s kriminalitou, drogami a prostitucí. Bezpečnost je tedy v Peru na horší úrovni než v ČR.

Peru vlastně není jedna země, jsou to tři velmi rozdílné severojižní oblasti. Kraje nejsou rozdílné jen geograficky, žijí zde fyzicky i etnický⁶⁰ rozdílní obyvatelé, užívající jiný jazyk⁶¹, udržující rozdílné zvyky. Zásadně se liší například jejich stravovací návyky či oděvní kultura.

Způsob obživy je vázán na kraje, Sierra má lepší klima a podmínky pro zemědělství než costa, tradičně využívána k chovu dobytka (skot, ovce, lamy) ve vyšších polohách a na svazích, rostlinná výroba v nižších polohách. Selva nebyla tradičně využívána vůbec, dnes je zde plantážní tropické zemědělství (banány, kakao, ve vyšších polohách čajovník, koka). Suchá oblast Costy je zemědělsky využívána díky zavlažovaným údolím. V koloniálním

⁶⁰ Indiáni 45%, mestici, 37%, běloši 15%, černoši, Japonci, Číňané a další 3% <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html> ze dne 17. 3. 2008

⁶¹ Španělština (úřední), kečujština (úřední) a dále ajmarština a amazonské jazyky

období ho značně ovlivnila těžba guána a chilského ledku, později těžba kovů a v poslední době hraje velkou úlohu rybolov (2. místo na světě).

Peru bylo ještě nedávno největším producentem koky na světě. Přes světově významnou těžbu nerostů, je však Peru rozvojový zemědělsko-průmyslový stát. Mnohá průmyslová odvětví souvisí se zpracováním nerostů a jsou umístěna v oblasti And. Průmysl se rozvíjí ve městech na pobřeží. V mnohých přístavech je důležitá výroba rybí moučky, hojně rozšířený je průmysl potravinářský a textilní. K dalším odvětvím patří výroba cementu, oceli, stavba lodí, montáž aut aj. Hlavní průmyslovou oblastí je Lima Callao, neboť je zde soustředěno 70 % veškerého průmyslu. Obyvatele zužuje nezaměstnanost, bída a další sociální problémy, které také vyvolaly v nedávných letech vlnu politického násilí. Zahraniční společnosti se obávají investic do hospodářství Peru a to tak zůstává jednou z nejchudších zemí Jižní Ameriky. Chudé čtvrti jsou kontrastující s menšinovými bohatými.

Peruánci tedy přicházejí do ČR z velmi pestré, multikulturní společnosti a z rozdílných sociálních vrstev. S takovou diverzitou multikulturního prostředí se v ČR, kde většinu tvoří střední vrstva, nesetkají.

10.1.2. Výchozí geografické, klimatické a další podmínky v porovnání s ČR

Při porovnání geografických, klimatických a dalších podmínek můžeme zjistit některé změny, se kterými se Peruánští migranti musí vyrovnávat po příjezdu. Už při srovnání rozloh dvou zemí vidíme značný rozdíl. Peru, třetí největší stát jihoamerického kontinentu.

Oficiální název země je Peruánská republika „Republica del Perú“ (nazývaná „Peru“). Španělé po dobytí země v 16. století začali rozdělovat zemi na tři kraje: Costa, sierra, selva. Na západě je poušť Atacama, nejširší na severu, kde je mnoho velkých písečných dun. Dále na jih je pobřeží převážně skalnaté se souvislým pásmem hor. Andy se zvedají směrem do vnitrozemí až do výšky přes 5000 metrů. Na východní straně And se vrcholky pozvolna svažující do Amazonské nížiny, která zabírá 62 % území státu. Pásmo And tedy dělí celou zemi do několika klimatických oblastí. Costa, česky pobřeží – přírodní region podél

pacifického pobřeží Jižní Ameriky, od Guayaquilského zálivu v Ekvádoru po střední Chile. Nejdůležitějším přírodním rysem velké sucho; časté mlhy nad chladným Humboldtovým proudem, rozsáhlé pouštní krajiny. Většina řek končí v poušti. Podnebí And v oblasti Sierra je vysokohorské a rozdílné podle nadmořské výšky. V severovýchodní části země, která spadá do Amazonské nížiny, je po celý rok horké a suché klima. Hlavní město Lima ležící nedaleko pobřeží Tichého oceánu má lednovou průměrnou teplotu 23 °C a červencovou teplotu 16 °C. Ročně zde spadne pouze 50 mm srážek⁶². Variabilita klimatu je tedy od suchého pouštního klimatu na západě, přes studené horské klima ve vyšších polohách k tropickému počasí na východě Peru.

10.1.3. Hlavní motivace příchodu Peruánců

Proč se Česká republika stává destinací cizinců přicházející z fyzicky i kulturně vzdáleného prostředí? Mezi respondenty zazněla nejčastější odpověď, že se jedná o souhru náhod a osudu. Často vyjedou jen „na zkoušku“ a nakonec svůj pobyt prodlužují. K náhodným okolnostem se přidružují motivační faktory profesní a ekonomické. Řada Peruánců přijela do České republiky zvýšit svou kvalifikaci a všichni jsou zároveň motivováni jedinečnou příležitostí žít v ekonomicky bohatší a stabilnější zemi. Některým v jejich rozhodnutí pomohli sociální vazby (zejména rodinné vazby). Muž (35 let): *Bratranec mě přesvědčoval, abych odjel, tak jsem odjel.* Jiné vedla nutnost, sociální problémy, nezaměstnanost a nedostatečně oceňované pracovní nabídky. Respondenti často hovořili o neuspokojivém stavu ve své zemi, o kriminálních problémech, násilí, špatném zdravotním systému a mzdě, co sotva uspokojí základní potřeby.

Východiskem z nestabilní a nejisté situace v rodné zemi může být navázání partnerství či uzavření manželství s Čechem/Češkou, tak jako v případě mladé peruánské ženy (22 let): *Byla jsem zamilovaná do bohatého a krásného prince, tak jsem se za ním chtěla podívat do jeho království.* Někteří směřovali do České republiky následující jejich nejbližší rodinné příslušníky.

⁶² http://oldwww.upol.cz/resources/geography/predmety/KGG_RGAM/KGG_RGAM_Peru.htm ze dne 16.3.2008

Ve většině případů se motivační faktory prolínají jako tomu bylo u muže (31 let): *Vše byla jen jedna velká náhoda. Měl jsem tu sestřenici, vyprávěla mi o Čechách, jak se jí tu líbí a lákala mě, abych také přijel. Byl jsem zrovna po škole a nevěděl, co s životem. Poslal jsem sestřenici CD se svou nahrávkou a ona ho donesla na konzervatoř, kam mě přijali. To vše mě přesvědčilo přijet a zkusit si tu žít.* Žena 1 (36let): *V 70tých letech existoval v Peru institut pro studenty s dobrými výsledky. Tenkrát hodně řádila Světlá stezka a zavíraly se školy. Rodiče měli velký strach a chtěly, abych měla možnost studovat alespoň venku. Nechtěla jsem odjet, sbalily mi a nikdo se mě na nic neptal. Odjela jsem tedy na rok na zkoušku a zůstala.*

Někteří Peruánci příchod do České republiky neplánovali a dostali se sem z jiných evropských destinací. Přijeli ze států, kde se změnila migrační politika, vypršelo jim vízum, ztratili práci... Muž (46let): *jako muzikant jsem zvyklý cestovat, rád bych se usadil, ale zemi, kde jsem žil, jsem vždy musel opustit. Nejdéle jsem byl ve Švýcarsku, pak jsem žil v Německu a Francii. Problém byl hlavně v tom, že moje žena byla Peruánka a jak mi vypršelo vízum, musel jsem ze země odejít. Pro ČR jsme se tenkrát se ženou rozhodli kvůli speciálnímu zákonu ochraňujícímu rodiny. Praha byla spíš nutná volba, na cestách se nedá nic dopředu plánovat.* Muž (47let): *To je osud nebo to byla náhoda? Procestoval jsem spoustu jiných evropských zemí, v ČR jsem ale nejdéle, asi se mi ta země něčím líbila ani nevím čím.*

Ekonomické faktory nepatřily k nejvíce zmiňovaným, sami účastníci se takovým formulacím spíše vyhýbali. Přesto měly zásadní vliv pro opuštění rodné země a vyznívaly nepřímě v mnoha vyprávěních. Muž (35 let): *V Peru není zajímavá práce, lidé se musí hodně dřít a mají za to málo peněz. Tady je vše mnohem jednodušší.* Žena (22let): *Když tu pracuji, tak si víc vydělám a mohu si víc dovolit. Takové tričko bych si u nás nekoupila, je drahé, lidé jsou u nás rádi, když si pořídí potraviny a luxusní věci nekupují. Když jsem byla doma, tolik jsem to neřešila, ale teď zpětně to musím takto hodnotit. Už jsem zvyklá, že si mohu pořídít krásné věci a jíst jídlo na jaké mám chuť.* Muž (23let): *Dostal jsem slušné stipendium, lehce vydělané peníze.*

Z jakých důvodů se tedy respondenti rozhodli právě pro ČR? Tomu se dále věnují otázky úzce spojené s představami o Čechách a ČR, co je zde láká, s jakým povědomím sem

vstupují. Motivace respondentů je následně znovu uvážena v souvislosti se strategií příchodu Peruánců do ČR.

10.1.4. Povědomí o ČR a její majoritní populaci

Mají Peruánci určité znalosti nebo vytvořené ustálené obrazy o České republice a její majoritní populaci? Odkud získali takový pohled? Povědomí o České republice Peruánci získávají v mnoha případech ze svých sociálních sítí a médií. Téměř vždy vyhledávají dostupné informace na internetu (s výjimkou dlouhodoběji usazených migrantů). Nejvíce Peruánci důvěřují referenci rodinných příslušníků, jejich referenci považují za dostatečnou a jednoznačně je ovlivňuje v rozhodnutí, zda vycestovat právě do ČR. Tímto způsobem se v mechanismech hledání informací velmi projevuje význam rodin a sociálních vazeb pro Peruánce – i když zároveň využívají moderní zdroje, tedy internet.

Kromě kvalifikovaných pracovníků a některých studentů se peruánská skupina rozhodla vycestovat s velmi nízkým povědomím. Českou majoritní populaci respondenti vnímali na základě hodnocení svých přátel a rodinných příslušníků či na základě krátkodobé osobní zkušenosti. Žena (42 let): *Českou republiku jsem navštívila 8 měsíců před mým příjezdem a moc se mi líbila. Lidé mi připadali málomluvní, ale klidní a milí. Zapůsobila na mě česká krajina a také krásná architektura působící uspořádaně a nerušeně.* Muž (47 let): *Ano, už jsem v Čechách jednou byl a potom jsem chtěl zůstat déle, protože jsem to tak v tu dobu cítil. Věděli jsme velmi málo, osobně jsem něco četl v turistických průvodcích a něco viděl v TV, od přátel jsem například slyšel o krásných městech (Praha, Český Krumlov atd.)*

Prvotní informace o zemi jsou nejen nedostačující, ale v některých případech se jedná o obrazy skreslené evokující strach, jak například vypověděla žena (31 let): *Něco jsem četla o historii a jídle na internetu a v průvodcích. Dočetla jsem se i o Romech, bylo to velmi zajímavé. Pak mě postrašil film „Hostel“, který byl natáčen v Bratislavě a bála jsem se, že se mi tu něco stane. V kabelové televizi hovořili o ČR jako o velmi liberální zemi, kde je vše legální, že tu můžeš dělat vše... i drogy jsou legální, že je tu množství nočních podniků a s nimi spojená zákonná prostituce. Potkala jsem jednou Američany a ty mi to potvrdili. Z výpovědi zaznívá, jak mnoho se může vzdálit obraz reality od skutečného života. Hlavním*

faktorem je jinakost kultur, vše cizí a vzdálené v lidech evokuje strach a strach evokuje představy. Díky fyzické a kulturní vzdálenosti vzniká prostor pro fantazijní představy, který je vyplněn v případě nedostatečných informací. Často pak stačí jakákoliv informace o Evropě jako například o životě v Holandsku a neznalý respondent mívající do ČR, tedy do Evropy, si ji s tím automaticky spojí. Žena 1 (36let) naopak zmiňovala, že neměla žádnou představu. *Věděla jsem, že ČR je socialistický stát, četla jsem brožurku z ambasády, kam jsem přijela v 15 letech s tetou, ochutnala jsem tam české jídlo. Pamatuju si akorát na českou kulturu a na samé oslavy s tetou, co dělala na ambasádě. V Peru bylo v té době spíš známé Rusko.*

Mezi řádky vyplývá, že převážná většina Peruánců o ČR neměla reálnou představu a vystačili si s jejich pohádkovou idejí o nových lepších možnostech. Muž (29 let): *Bratranec byl na návštěvě v Čechách a říkal, že se tu setkal se studenty z Peru, museli to být zrovna první studenti na stipendium a ty mu vyprávěli, jaké tu mají výborné podmínky, jsou spokojení s ubytováním, mají dobré stipendium...* Muž (31 let): *V ČR jsem nikdy nebyl, věděl jsem, že se tam lidi mají líp. Nad mou postelí visel plakát Karlova mostu, takovou jsem měl představu o Praze. Ještě jsem někde viděl obraz orloje. Přátelé mě ujišťovali, že se nemusím bát, že jsou tu fajn lidi, nejsou moc přátelský, ale jsou v pohodě a moc slušní. Představoval jsem si, že jsou Češi neskutečně moc vysoký a že se budu cítit malý.....Moje známá mi řekla, že Čechy poznám podle toho, že nosí sandále s ponožkami, nevěřil jsem jí.*

Ve výpovědi ženy (42 let) můžeme vysledovat už budoucí problém nedostatečné informovanosti a tím je kulturní šok. Detailnější znalosti Peruánka nabyla až po setkání se svým budoucím manželem, kterého potkala asi po roce pobytu: *Jsem líná, tak jsem ani nic nezjišťovala, jen pár informací na ambasádě v Limě, četla jsem malou brožurku. Na internetu jsem četla zprávy. Moje kamarádka má obchod a má i české kontraktory, určitě mi něco řekla. Po příjezdu mi trvalo hrozně dlouho, než jsem se zorientovala. Konkrétní informace jsem se určitě dozvěděla až od svého českého manžela.*

Oproti ostatním skupina kvalifikovaných pracovníků měla možnost získat ověřené informace. Než vstoupili na český trh práce, byli v kontaktu s budoucím zaměstnavatelem v ČR, případně několikrát sami přicestovali. Tímto způsobem se mohli informovat o české realitě. Informace sami hodnotili jako značně omezené ale dostačující pro vstup do nového

prostředí. Žena (28let): *Věděla jsem, kam přijedu, absolvovala jsem pohovory s Čechem v Peru a předtím jsem jednou ČR navštívila.*

10.2. Příchod do ČR

10.2.1. Strategie příchodu

1) Typ migrace

V případě dotazovaných Peruánců se nejedná o velkou skupinovou migraci, jedná se o migraci jednotlivců případně rodinnou (také viz tabulka 10-1). Může se stát, že vycestuje menší skupinka, kterou pojí stejné obchodní zájmy a zejména sociální blízkost tak jako v případě muže (47let): *Jsem obchodník a přišel jsem sem se svými kamarády stejné profese.*

Při migraci opět hrají výraznou roli rodinné vazby. Většinou manželka a případně děti následují manžela anebo přijede jeden člen rodiny a toho pak následují další příbuzní. Rodinné sociální kontakty vytváří Peruáncům snadnější vstupy do země, která už je zmapována jejich příbuzným. Nemůžeme ani hovořit o masové migraci příbuzných, většinou je jeden Peruánec následován jedním nanejvýš dvěma členy rodiny a s delším časovým odstupem.

Do ČR míří Peruánci častěji jednotlivě a z velmi rozdílných oblastí, o řetězové migraci nemůžeme hovořit⁶³. Nepotvrzuje se ani domněnka profesní migrace a tedy společného příjezdu celých hudebních skupin. Muzikanti se dávají dohromady až v ČR.

Osoba a věk, vzdělání	S kým vycestovali
Žena 1 (36let), dostudovala zde vysokou	sama spolu s ostatními studenty z LA, které neznala
Žena 2 (36let), střední	s manželem
Žena, ambasáda (28let), vysoké	sama

⁶³ Dle informací Velvyslanectví Peruánské republiky spíše náhodně komunita v Brně zahrnuje více Peruánců z Arequipy.

Muž (23 let),střední,studuje vysokou	sám
Muž (46let),základní	s manželkou z jiného státu v Evropě
Muž (31let), střední	sám,následoval sestřenicí
Žena (22let),střední a studuje vysokou	sama za budoucím manželem
Žena (42let), vysoké	sama
Muž, (47let), základní	se svými kamarády stejné profese
Muž, (29 let), základní	sám,následoval vzdáleného příbuzného
Muž, (35 let), střední	sám,za známým z Peru
Žena, (31 let), střední	s kamarádkou

Tabulka 10-1 Příjezdy do ČR

2) Příprava na cestu

a) Doplnování informací o destinační zemi před příjezdem

V předchozí kapitole „Povědomí o ČR a jeho majoritní populaci“ jsme viděli, že motivace respondentů a odhodlání k výjezdu do ČR v mnoha případech nevedly respondenty k shánění detailnějších a ověřenějších informací. Většina dotazovaných uvedla, že jim informace o destinační zemi připadaly dostačující, nebo že se spolehli na osobní dojem z krátkodobého pobytu. Mnoho Peruánců svůj status omlouvalo nedostatkem času na přípravu, hovořili o naskytnuté příležitosti a rychlém a nečekaném odjezdu. V podobném stylu mluví i výpověď ženy 1 (36let): *Byla jsem příliš mladá, vyjela jsem jako studentka po škole a brala vše jako jedno velké dobrodružství, moc informací jsem nesháněla*. Ačkoliv bylo možné očekávat, že alespoň migranti z řad studentů projeví snahu o seznámení se základy jazyka ještě před příjezdem, skutečnost to nepotvrdila. Zkoumaní Peruánci se před příjezdem nepokoušeli osvojit základní znalosti českého jazyka. Spoléhali na to, že se dorozumí španělsky či anglicky. Výjimečně se pokoušeli osvojit si jednoduché fráze, o pečlivější jazykové přípravě hovořil jediný muž (46let).

b) Zařizování víz, práce, ubytování, kontaktů

Jinak do ČR vstupují studenti a jinak například obchodníci. Studenti vyjíždějí na stipendium pro své vynikající školní výsledky, což je vládou podporováno. Většinu věcí za ně zařídí pověření úředníci, příchod je poměrně jednoduchý, s vízy nebývají problémy. Bývalá studentka žena 1 (36 let) tento proces popisovala velmi věruhodně: *Co bych zařizovala? Prostě mě naložili spolu s dalšími studenty, které nasbírali po celé Latinské Americe do letadla a v Čechách už bylo vše jak v jeslích, nejprve proběhly lékařské prohlídky, poté nás roztřídili podle oboru, co budeme studovat a následně nás připravovali na přijímačky, všechny nás chtěli srovnat na stejnou úroveň, abychom je udělali...* Studenti si také mohou vše vyřizovat sami, pak věci mohou probíhat komplikovaněji jako v případě budoucí studentky fyzioterapie (22let): *Přijela jsem na zvací dopis na tříměsíční turistické vízum navštívit přítele, měla jsem tedy kde bydlet...nic jsem neplánovala, ale nakonec jsem se rozhodla usadit a studovat. Znamenalo to hodně úředního obíhání a raději jsme se rychle vzali, situaci to moc nezjednodušilo, protože náš sňatek zpočátku považovali za fingovaný. Zajímavý a naprosto ojedinělý je případ studenta studujícího v jiné zemi, ale pobývajícího z ekonomických důvodů na území ČR. Student (23let): *Stipendium mám v Holandsku, ale přijel jsem do Čech a žiju tady, protože je tady levněji a stípko mám slušné, tak se mi žije skvěle...**

U skupiny č.2 a č.6 (profesních zaměstnanců či drobných obchodníků atd.), kde se často jedná o rekrutované studenty, může být jejich postup podobný. Pokud mají v plánu pracovat, zařizují si práci po příjezdu. Muž (31 let): *Přijel jsem na stipendium na konzervatoři, potkal jsem zde krajany a ty už hráli... brzy jsem si začal vydělávat hraním.* Na stipendium nepřijíždějící Peruánci si musejí zařídit své ekonomické aktivity a ubytování. Výjimku tvoří rodinní příslušníci přijíždějící jako doprovod živitele s představou, že budou podporovat své polovičky péčí o domácnost, děti. Někteří z nich si plánují začít shánět práci po průzkumu trhu. Peruánci obecně jednají flexibilně, jestliže jsou nuceni finančními okolnostmi. Pokud je hraní s kapelou finančně neuspokojuje, přiberou si například doučování španělského jazyka. S takovým vědomím na český trh vstupují. Při vyřizování práce je rozhodující její charakter. V případě Peruánců jsou jejich profese velmi často svobodnějšího charakteru a nevyžadující předchozí domluvu, mnohdy se jedná o sezónní práce, vyučování jazyka či hudební produkci a jak říká muž (46 let): *S mou ženou oba hrajeme, hráli jsme po*

celé Evropě a nikdy jsme neměli problém sehnat práci ani zde nebylo nic předem dohodnuté.

Učitelka (42 let): *Práci jsem sháněla až na místě, kdybych ji nesehnala, musela bych zas odjet, ale člověk si takové věci nemůže připouštět, to bych nikam nevycestovala.* Za skrytými slovy výpovědi vidíme, že se o svou budoucí ekonomickou situaci nebojí, neboť Českou republiku vnímají jako zemi s vyšším ekonomickým standardem, kde naleznou uplatnění.

Žena (22 let): *Když na to přijde, schovám svůj diplom a budu tady mýt nádobí a třeba i záchody (smích). Žít si budu pořád královsky, budu si moct koupit mnohem víc věcí než u nás.*

Jasně se ukazuje, že s výjimkou minulých a současných studentů a několika úspěšných kvalifikovaných zaměstnanců Peruánci nevyjíždějí za kariérou, ale za vidinou lepšího života. Jsou ochotni degradovat své vzdělání, dělat práci, která je nebaví, protože to obecně vnímají jako stále lepší pozici, než ve které se nacházeli v době odjezdu ze své země.

Před samotným odjezdem je nutné vyřídit vízum. S vyřizováním víz se může vyskytnout určitý problém, v Limě se údajně jedná o zdoluhavý byrokratický proces, ve kterém ovšem dotazovaní nakonec uspěli. V případně prvotního vstupu využívá mnoho žadatelů turistické vízum⁶⁴. Musí úředníky přesvědčit, že tu nehodlají zůstat, koupit si zpáteční letenku, obstarat si zvací dopis...Kvalifikovaní pracovníci dostávají poměrně jednoduše pracovní vízum. Žena (42let) přicestovala před deseti lety a říká: *neměla jsem žádné problémy s příjezdem a vyřizováním pracovního víza.* Záleží na kompetentních úřednících a vliv může mít i doba vstupu. Žena (22let) přicestovala před necelými dvěma roky a na komplikace s vízy nemůže dodnes zapomenout. Stálo ji to řadu obíhání státních orgánů a vyřizování trvalo měsíc.

Kvalifikovaní pracovníci, kterých je v ČR velmi málo, mají cestu jednodušší, pracovní povolení za ně vyřizuje zaměstnavatel. Míří do ČR s konkrétní představou svého pracovního umístění.

Zařizování ubytování Peruánci nevnímají jako problémové. Často si ubytování shánějí na místě, první dny se ubytují v hostelu či využijí nabídky svých sociálních kontaktů a

⁶⁴ V době, kdy zkoumaná skupina vstoupila do ČR bylo turistické vízum podmínkou. V současné době není nutné.

příbuzných. Někdy pomáhá i zaměstnavatel. Několik Peruánců se obrátilo na Velvyslanectví Peru, kde ochotně poskytují kontakty na ubytovací zařízení a další nutné informace.

10.2.2. Kulturní šok

Robert F. Murphy⁶⁵ píše, že *„ke kulturnímu šoku dochází tehdy, když je osoba odloučena od svého vlastního systému kulturních a jazykových významů a nalezne se v situaci nebo ve světě, v němž jsou významy slov a činů buď zvláštní, nebo zcela cizí. Ke kulturnímu šoku může dojít například tehdy, když člověk změní zaměstnání nebo cestuje do jiné části země. Hlavním symptomem jsou deprese, stažení se do sebe a anomie, což je výraz pro stav bez vlastních norem a odcizení od norem, kulturních hodnot a významů uznávaných okolní kulturou. Jedním z důvodů je jazyková bariéra, ale i to, že lidé nejsou schopni pochopit, co se kolem nich děje.“*

Jak se Peruánci cítili v novém prostředí? Jak konkrétně se projevoval kulturní šok? Respondenti uváděli, že se museli vyrovnávat a stále se vyrovnávají s tím, co jim tu chybí. Popisovali tísnivé pocity, stěžovali si, že jim tu chyběla jejich rodina, sociální zázemí, oblíbené výrobky a potraviny, jejich každodenní organizace života (bohatý společenský život, oslavy...) a geografické prostředí (přímořská oblast, horské oblasti). Zároveň někteří respondenti zaznamenali pozitivní dojmy. V jakých oblastech? Některé věci jim přišli natolik „jiné“, že pro ně byly a mnohdy ještě jsou nepřijatelné.

Především byli respondenti konfrontováni s neznámým prostředím. Tísnivé pocity kulturního šoku velmi věrohodně popsala žena 2 (36 let): *Najednou se ocitneš v cizím prostředí a to co tě učili řadu let neplatí. Pořád mě pronásledoval strach, chodila jsem jen na stejná místa, neuměla jazyk, bála se, necítila se tu bezpečně. Myslela jsem, že se tu ztratím nebo se mi něco stane.*

Mylné představy a obavy Peruánců před příjezdem se nepotvrdili v případech, kdy měli velmi skreslené obrazy o společnosti. Mnoho Peruánců zaznamenalo, že lidé zde nejsou tak frivolní a bez zábran, nemají neskutečně vysokou postavu, je tu mnohem bezpečněji...

⁶⁵ Robert F. Murphy: 2001, 215; 216

Bezproblémověji vnímali situaci Peruánci přicházející z jiných evropských destinací a uvyklých na cestování.

Konfrontace s odlišnými geografickými a klimatickými podmínkami

Peruánci zaznamenali velké problémy pouze v několika bodech.

- a) chladné zimní období, sníh
 - b) odlišné klima – není přímořské počasí
 - c) teritoriální změna
 - d) nebezpečí a kriminalita (nástrahy velkoměst)
- a) Peruánci⁶⁶ velmi negativně vnímali zejména odlišné klimatické prostředí, byli zaskočení zimním počasím. Chyběla jim zimní výbava a museli si zvykat na mnohvrstvé oblečení. Žena 1 (36 let): *Rovnou z letiště jsme jeli nakupovat bundy. Nejlépe nezvyklou situaci popisoval muž (29 let): Vyšel jsem ven s umytou hlavou a vlasy mi na ní zmrzly, nechápal jsem, co se to s nimi stalo.* Chladné počasí vnímali Peruánci jako omezující faktor ve společenském životě, zazněly výpovědi, že se v zimě nedá nic podnikat. Pro řadu Peruánců byl sníh vítanou atrakcí.
- b) Negativně zapůsobilo i odlišné klima mírného pásu, což například popisoval muž (35 let): *Chybí mi mořské klima, byl jsem zvyklý na vlhkost, dokonce mi tu vysychá kůže i po letech, musím se pořád mazat, udělaly se mi na obličeji žilky.*
- c) Někteří Peruánci si museli zvykat na bydlení mimo město. Žena (42 let): *Je těžké zvyknout si žít mimo město, kam člověk dojíždí za prací, obzvlášť když se vracím pozdě. V zimě tu bylo i minus 13 stupňů, ještě že jsem si obstarala hodně oblečení.* Dále žena popisovala další úskalí života mimo metropoli a tou byla společenská izolace: *Mé sociální kontakty jsou mnohem víc omezené, žiji na vesnici a nemám auto, ale mám spoustu známých, jen se tak často nepodívám do společnosti, kina, divadla....* Jiní Peruánci upozorňovali na skutečnost, že v jejich zemi mají vybudované silné sociální zázemí právě díky možnostem stýkat se na velkých srazech u moře a dalších

⁶⁶ Respondenti pocházející z Limy a z pobřeží, kde nejsou na zimní období a sníh zvyklí.

kulturních akcí. Peruánská společnost je velmi otevřená, když přijedou do uzavřenější české společnosti a navíc se odstěhují na vesnici, tak je jejich společenský život výrazně omezen.

Celkově převážily pozitivní dojmy z teritoriální změny. Mnoho respondentů pocházejících z velkoměst oceňovalo zelené prostředí v českých městech. S překvapením zaznamenali rozkvetlé stromy a květiny uprostřed města. Peruánci žijící v Praze obdivovali architekturu města, historické budovy. Zazněly výpovědi, že v domácím prostředí takové krásné historické budovy nejsou a města hyzdí plechové chatrče.

- d) V otázkách bezpečnosti ve skutečnosti převážili pozitivní dojmy, pouze v počátku se v neznámém prostředí cítila řada Peruánců ohroženě. Nevěděli, co mohou očekávat. Několik Peruánců bylo konfrontováno s nepříjemným zážitkem, který je znejistil. Jednalo se však o nepřímá svědectví případně o zprávy z novin. Žena (28 let): *Kamarádku z Peru v Praze přepadli a zmlátili, možná protože byla snědší, nevím jestli kvůli tomu, že byla Peruánka. Stalo se to dávno, ale pořád mám obavy, že se mi to také stane a necítím se bezpečně.*

Konfrontace s odlišnými sociálně-kulturními a demografickými podmínkami

Vliv odlišného sociálního a kulturního prostředí byl jednoznačně silnější. Respondenti vstupovali do českého prostředí s velmi malým povědomím nebo s mylnými představami o zemi a jejích obyvatelích. Na dotaz, zda došlo k naplnění osobních představ po příjezdu, odpovídali většinou kladně. Přes všechny počáteční překážky a šokující zjištění se Peruánci v nové zemi cítili dobře, dobře si uvědomovali bohatší ekonomickou situaci země a svou velkou příležitost, která se jim naskytla. Motivace jednodušeji vydělat peníze, najít větší uplatnění na pracovním trhu, získat dobrou kvalifikaci a další, je vedly k rozhodnutí zůstat. Někteří dělali velké problémy rozhovořit se o jakýchkoliv problémech, protože si velmi vážili svých rozšířených možností spojených s pobytem v ČR. Na druhou stranu oproti jejich pohádkovému očekávání, nešlo vše po příjezdu jednoduše a museli často velmi tvrdě usilovat o své pracovní uplatnění a studijní úspěchy. Jako bariéra působil cizí jazyk, museli často měnit a zvykat si na své pracovní zaměření atd.

Tento šok z „jiného“ se projevil v mnoha rovinách. Nejvíce respondenty šokovaly:

- 1) potíže s odlišným jazykem, které způsobovaly jednak nedorozumění a také nemožnost proniknout do české společnosti
- 2) uzavřená a někdy zároveň xenofobní/rasistická česká společnost
- 3) životní styl (vizáž, oblečení) chování a privátní zvyklosti Čechů (odlišné rodinné zvyklosti) a chování na veřejnosti (nevšímavost a ignorování lidí, odlišná zdvořilostní etiketa), osobní kultura druhých lidí (špatné hygienické návyky), stravovací návyky (odlišná „tučná“ a méně pestrá strava)
- 4) odlišný časový režim
- 5) odlišný společenský život
- 6) země a její sociální síť (byrokracie, špatný přístup k zákazníkům v restauracích a obchodech, neadekvátní služby)

1) Téměř u všech Peruánců se dostavil šok z jazykové bariéry. Jejich očekávání byla často jiná, domnívali se, že se snadno domluví španělsky anebo anglicky, případně si rychle osvojí nový jazyk. Po příjezdu zjistili, že je čeština velmi odlišný a náročný jazyk a španělštinu ovládá malá část české populace. Jazyk byl pocíťován jako sociální bariéra bránící v průniku do majoritní populace. Obtížné bylo dorozumívání v obchodech a na úřadech muž (47 let): *Překvapilo mě, že mi prodavačky nerozumějí, když mluvím plynule anglicky*. Na jazykových znalostech ztroskotávaly pracovní příležitosti Peruánců, pro přijíždějící studenty bylo překonání jazykové bariéry podmínkou k úspěšnému zahájení stipendia na vysoké škole. Pouze u skupiny vyslaných kvalifikovaných pracovníků do mezinárodních firem jazyková nevybavenost nepůsobila problémy. Žena (28let): *K práci potřebuji rodnou španělštinu a angličtinu, nepocíťovala jsem tlak nebo problém, že nehovořím česky*.

2) Neproniknutelnost české společnosti popisovali všichni respondenti, Češi jim připadali velmi chladní a nepřístupní. Společnost se jim téměř ve všech případech nejevila jako nepřátelská či agresivní, ale zachovávající si odstup. Tak Čechy spatřovali v přístupu k sobě samým i v přístupu k jiným cizincům a etnickým menšinám. Zaznamenali

projevy xenofobie a rasismu. Muž (23 let): *Několikrát se mě někdo zeptal, jestli jsem Rom. Občas si mě Češi pletou s Romy a je znát, že se chovají jinak, dívají se na mě nedůvěřivě jako bych jim chtěl něco ukrást.*

V nové situaci si Peruánci z důvodu nepropustnosti společnosti stěžovali na pocit samoty, nezájmu, zejména ženám chyběly sociální kontakty. Žena (31 let): *V cizině znamená kamarád rodinu a já tu téměř nikoho neznala, neměla si s kým popovídat. Kamarádky jsou pro mě velmi důležité, jenže Češi a Češky mi připadali velmi vzdálení a nemluvní.*

- 3) Peruánce zaskočilo odlišné chování a zvyklosti Čechů. Muž (46 let): *Češi nejsou tak pohostinní, nezvou tě hned domu a nemůžeš tam kdykoliv přespat.* Popisovali, jak urážlivě na ně působil zvyk podávání rukou, který v Peru vyjadřuje nepsaná slova „držím si tě od těla, jsem něco víc než ty apod.“ Pro ženy bylo naprosto nepochopitelné, že se čeští muži nechovají za každých okolností galantně. Žena (28 let): *Vyšla jsem si s mužem do restaurace a on mi nepodržel dveře, nevešla jsem první. Nakonec se mě zeptal, jestli se rozdělíme o účet, cítila jsem se trapně, něco takového jsem nikdy nezažila.* Na veřejnosti byla řada respondentů konfrontována s nepochopením společenských zvyků. Muž (29 let): *V Peru je poznat, když někdo chce opravdu pomoc anebo blafuje. Filozofie Čechů je jiná. Chtěl jsem pomoc s taškami paní do tramvaje a ona se bála, že je chci ukrást.* Nevšímavost Čechů na veřejnosti spojená s lhostejností připadala divná téměř všem Peruáncům. Údajně i v metropolitních městech Peru takové lhostejné přihlížení nepanuje. Žena (31 let): *Hrozné je chování mladých –vůbec nepomáhají, jsou drzí...když někdo spadne na ulici, Češi si ho nevšímají.*

Velmi překvapující byla skutečnost, že tu generace nežijí spolu. Se zvykem se museli vyrovnávat zejména smíšená partnerství. V Peru je rodina základ. Velmi zřetelně to vyjádřil muž (35 let): *V Peru je velké rodinné pouto, generace spolu často žijí a tady se návštěva příbuzných i plánuje!*

Ostrým bodem kritiky se stala osobní kultura Čechů, jejich vizáž a oblečení (ponožky v sandálech, ženy nenosí tolik sukně a šaty...). Peruáncům Češi připadali nedbalý o svůj vzhled, neupravení. Zejména mužská populace Čechů byla kritizována za dlouhé vlasy a důkladně neoholený obličej. Muž (46 let): *Dlouhé vlasy si Peruánci nechávají narůst až v cizině, doma by si něco takového nedovolili. Vždy si však Peruánci důkladně holi vousy, tady je snad Čechům jedno jak vypadají. Zaskočení byli špatnými hygienickými návyky Čechů, které zaznamenali zejména v letních měsících ve veřejné dopravě.*

Odlišná „tučná“ a méně pestrá strava byla pro téměř všechny Peruánce ze začátku nepřekonatelná. Stěžovali si na špatné trávení. Všichni po konzumaci českého jídla přibrali. Žena (22 let) skončila se zažívacími problémy v nemocnici, radikálně zhubla a musí držet doživotní dietu.

- 4) Při příjezdu působil problematicky odlišný časový harmonogram zejména ve stravovacích zvyklostech a spánku. V Peru se údajně večerí a chodí spát mnohem později. Muž (31 let): *Má česká žena usne okolo 22hod, já si sednu sám k počítači a čekám, až se mi bude chtít spát, někdy jdu až ráno a pak spím dopoledne. Je to těžké, nemůžu si na jiný spánkový režim pořádkem zvyknout...* Stravovací návyky jsou v Peru, co do četnosti mnohem menší. Zazněla výpověď, že Češi konzumují celý den a v Peru jsou pouze tři jídla a hodně ovoce a zeleniny. Každý den se také řídí podle slunce. Žena (42 let): *Čas tu není závislý na slunci. U nás do ulic v době největšího slunce lidé téměř nevychází. V metropolitních městech Peru se zas někteří Peruánci příliš nevydávají ven za tmy z důvodu nebezpečí kriminality.*

Odlišné vnímání času působilo i nedorozumění s většinovou českou společností. Žena (31 let): *Češi jsou dochvilnější, když řeknou, že přijdou v 6, tak to znamená v 6. Pořád si na to musím dávat pozor, protože nechci nikoho naštvat.*

- 5) Společenský život Čechů připadal respondentům velmi vzdálený od peruánských velkých a hlučných oslav. Často to přisuzovali české nátuře. Žena (42 let). *Pořád jsem čekala, že budou nějaké fiesty, ale tady se prostě slavit neumí, Češi jsou velmi tiší a*

introvertní. Pro jiného respondenta bylo překvapující, že se Češi příliš hromadně nescházejí a neslaví bezdůvodně, dokonce opominou i oslavy jako je státní svátek (vznik státu). Muž (35 let): V Peru se setkávají přátelé přátel, existují tam obrovské sociální sítě, každou chvíli probíhají privátní srazy u oceánu, kde je zván každý i kolem jdoucí je vítám. Je tam lehké seznamování, tady panuje opatrnost a odstup v prvních kontaktech. Stejným chudým dojmem působila i rodinná oslava svátečních i všedních chvil. Oproti očekávání respondenti v ČR nezažívali velké rodinné sešlosti a oslavy. To vše Peruánci hodnotili jako těžko pochopitelné.

- 6) Velmi nepříjemný dojem v respondentech zanechali služby v nové zemi. Byrokracie údajně panuje v Peru podobná jako v České republice. Zde si Peruánci stěžovali na komplikované jednání s úřady, kde působila jazyková bariéra a neochota odpovědného personálu (s výjimkou velmi dobrého přístupu na Peruánském velvyslanectví a v závislosti na konkrétním obsluhujícím personálu). Ve veřejném sektoru zaznamenali respondenti velmi špatný přístup k zákazníkům v restauracích či obchodech a neadekvátní služby. Muž (29 let): *Prodavačka v obchodě na mě koukala špatně, vypadala že nemá čas a ani mě nechce obsloužit. Jak je možné, že si tu lidé neváží práce. U nás by si hned někdo uvědomil, že takto přichází o zákazníky a je ohroženo jeho pracovní místo.*

Jako vlivný faktor se projevila doba příjezdu, zdálo se, že dlouhodoběji usazení Peruánci se setkali se silnějším odmítavým postojem majoritní společnosti. Žena 1 (36 let), která přijela studovat v době totality: *Tenkrát nikdo v ČR nebyl zvyklý na cizince, byli hluční a upovídanější, neměli nás rádi...asi jsme jim připadali divní.* Stejnou ženu šokovalo, že Češi měli všichni stejné oblečení, což v té době u nich doma nebylo. Obchody nabízeli jen jednoduchý výběr, nebyla téměř žádná volba. Údajně v Peru byla situace jiná, variabilnější a pestřejší výběr zboží.

Na druhé straně byli respondenti příjemně překvapeni. Řada Peruánců oceňovala odlišnost českého prostředí. Několik respondentů oceňovalo českou společnost v jejím egalitářství. Označili ji za společnost „beztržní“. Šťastnou tím, že neexistují vnější symbolické projevy sociální stratifikace. Chválili Čechy, že nejsou tak konzervativní a mohou

si tu dovolit mít delší vlasy a být méně upravení. Muž (47 let): *Když půjdu ven neoholený, tak se mi nikdo smát nebude.* Chválili českou zdvořilostní etiketu, Češi jim připadali zdvořilejší. Muž (35 let): *Tady lidi tolik na druhý nekoukají, to je pozitivní.* Zazněla výpověď, že se Češi všude a pořád zdraví i ve výtahu. Pozitivní dojem převážil i v otázce bezpečnosti. Muž (31 let): *U nás nemůžeš chodit, kdy chceš a kam chceš, v Limě jsou čtvrti, kde by tě i za bílého dne zabili, tady jsem nic takového nezaznamenal a od začátku se tu cítím víc bezpečně.* Oceněna byla zejména muži atraktivnost českých děvčat.

V profesionálním životě bylo jen několik Peruánců zaskočeno, že si práci nenašli „ihned“, jak očekávali. Jejich pracovní nároky a očekávání byly velmi skromné. Celkově byli připraveni pracovat tvrději a očekávali menší odměny. S takovou perspektivou byla jejich očekávání snadno naplněna. Jejich flexibilní přístup jim opravdu vynesl bezproblémovější uplatnění na pracovním trhu. Celkově převážili pozitivní dojmy, protože začali žít v ekonomicky vyšším standardu.: Žena (31 let): *Tady se pracuje míň, může se hodně odpočívat – u nás se pracuje i 12 hodin denně a výdělky jsou nižší.*

Přes kladný vliv pozitivních dojmů všichni respondenti prožívali určitou časově neohraničitelnou problematičtější dobu. Nejrychleji a nejméně kriticky počáteční období přijímali Peruánci přicházející z jiných evropských destinací. Nejhuře byla situace prožívána mladšími ročníky, pro které to byla často první cesta do světa, která je vytrhla z rodinného zázemí. Šok se projevil u obou pohlaví stejným způsobem. Většina respondentů první období adaptace na nové prostředí a na obyvatelstvo a jeho žitou kulturu charakterizovala, jako dezorientaci, pocit nejistoty a bezpečí v prvních měsících, kterou provázela mírná až těžší forma deprese. Deprese byla zároveň způsobena faktory, které jim tu chyběly, což bylo hlavně sociální zázemí, tedy rodina a přátelé, jejich společenské zvyklosti, fiesty, velké oslavy. Oproti společensky otevřené peruánské kultuře, se česká společnost tvářila uzavřeně a to v nich vyvolávalo nejistý pocit, že nejsou vítáni. Všichni respondenti se vyrovnávali s novou situací, prožívali určité problematičtější časové období. Některé kulturní jevy a společenské projevy jsou pro ně nadále neakceptovatelné. Toto můžeme sledovat v následujících kapitolách.

10.2.3. Pomoc s první orientací a sociální ukotvení v novém zázemí

Při počáteční nejistotě v nové zemi hraje velkou roli vzájemná podpora existující mezi peruánskou komunitou žijící v ČR. Peruánci se vzájemně kontaktují, skupina je propustná pro nově příchozí z řad známých i neznámých. Ve skupině studentů, kde se všichni ocitají na podobné startovní čáře, je vzájemná výpomoc asi nejmarkantnější. Mimo to běžnou praxí je, že každý student má po příjezdu svého konzula, tj. přidělený kontakt z Peruánského velvyslanectví. Konzul je pověřená osoba, která je určena pro vyřizování záležitostí uvnitř komunity, je to kontaktní osoba, v případě že se vyskytnou s čímkoliv problémy, dále pomáhá nově přicestovalým s integrací a pomáhá posilovat soudržnost komunity pořádáním srazů, oslav apod. Má také kontakty na všechny Peruánce v ČR a vzájemný styk je jednoduše v případě zájmu navázán. V ČR jsou čtyři konzulové, kteří jsou voleni vždy po několika letech na Peruánském velvyslanectví. Dobrovolní kandidáti jsou pečlivě vybíráni ze všech skupin.

Ostatním peruánským skupinám velmi pomohly jejich sociální kontakty. Peruánci, kteří do ČR přijeli za rodinným příslušníkem, ocenili, že ve své nové zemi mají informátora a zejména někoho blízkého. Muž (31 let): *Neuměl jsem česky, nemohl jsem si sám koupit ani věci, cítil jsem se spíš jako turista a ničemu nerozuměl, sestřenice mi hrozně moc pomohla.* Jednodušeji se integrovali smíšená manželství, kde partner převzal roli průvodce v nové zemi. Žena 2 (36 let) popsala, že vždy jednala skrz svého tlumočníka manžela. V české společnosti se setkala s odmítavým postojem, když například chtěla nakoupit a ptala se prodavačky pomocí lístečku. Nakonec se neodvážila dlouhou dobu nic sama zařizovat.

Při shánění práce a ubytování opět nejvíce napomohli sociální kontakty a blízká kooperace uvnitř peruánské komunity. Schopnosti a talent jednotlivých Peruánců nelze opomíjet. Řada z nich využila inzerce a internetové zdroje. Žena 2 (36 let): *Podala jsem si inzeráty na internetu, že jsem rodilá mluvčí a doučím španělštinu. Ozvalo se mi hodně zájemců.*

Sociální zázemí a podnikavost jednotlivých Peruánců tedy hraje největší důležitost při překonávání prvního nejistého období v nové zemi. Pomoc z české společnosti neočekávají, vnímají spíše nezám a jazykovou bariéru. Nikoliv zanedbatelně se Peruánci obrací na další cizince ze stejného jazyko-kulturního prostředí. Muž (31 let): *Když jsem si sháněl práci, tak jsem se optal Bolivijců, které jsem spolu viděl hrát.* Největší zásluhy zároveň patří výborné koordinaci a vstřícnosti na Peruánském Velvyslanectví, které se snaží usnadnit první tápání nově příchozích a poskytuje jim detailní informace. Osobním průvodcem se stává již zmíněný konzul. Styk s ostatními úřady se jeví Peruáncům jako problematický, brožurky a letáky s důležitými informacemi týkajícími se pobytu nejsou ve španělštině, vyplňování formulářů k pobytu nebo jen listovních záležitostí na poště se pro Peruánce stává noční můrou. Dalším nápomocným zdrojem usnadňující integritu se stal internet, kde je řada informací pro cizince, stránky jsou v angličtině (www.expats.cz; www.allpraha.com, www.prague.tv). Pro rychlejší zorientování v novém prostředí řada respondentů využila průvodce ale i tisk. Velmi oblíbeným způsobem komunikace a poznávání nových přátel je facebook, kde také funguje několik skupin, jako například „Latinos.cz - la comunidad latina de la República Checa“ nebo „Peruanos en Republica Checa“⁶⁷. Skupiny jsou po přihlášení na facebooku veřejnosti přístupné, kromě nových kontaktů na ostatní Peruánce atd. jsou zde vyvěšeny různé kulturní akce pořádané pro Latinoameričany, fotografie ze společných akcí, také možnost sdělování užitečných informací na tzv. zdi (nabídka práce, ubytování, právní rady, inzerce...).

Někteří Peruánci pociťovali v prvních měsících pobytu menší pomoc okolí. Důvodem mohla být skutečnost, že Peruánci raději vyvíjeli vlastní aktivity a spoléhali na sebe, případně na své blízké, které však nechtěli příliš zatěžovat. Možnost kontaktovat konzula vnímali pozitivně, ale dali přednost svépomoci.

Vidíme, že novou situaci velmi komplikuje jazyková bariéra. První a další kontakty probíhají uvnitř peruánské skupiny, s výjimkou profesionálních aktivit, kde jsou Peruánci nuceni vstoupit do interakce s českou společností. Kontakty s majoritní společností jsou po příchodu výjimečné. To neplatí pro smíšené manželské/partnerské páry, které se seznamují

67

<http://www.facebook.com/inbox/readmessage.php?t=1196658688534#/group.php?gid=327569905003&ref=mf>
ze dne 11.11.2009 /Grupo de peruanos residentes en la Republica Checa, profesionales, estudiantes, artistas ,
musicos todos unidos con un solo sentimiento ...el de ser peruanos!! Pueden unirse tambien aquellos que no sean
solamente peruanos , los que amen a nuestra tierra/.

s rodinnými příslušníky svého druha a jsou svým partnerem více vtaženy mezi českou populaci. Opět jim jazyková bariéra brání v sociálním ukotvení mezi českou společností a spíše si také zachovávají odstup. Ani u kvalifikovaných pracovníků vyslaných z Peru se nedá hovořit o průniku do českého prostředí. Důvody jsou jiné, tito Peruánci se segregují, protože mezi ostatní Čechy až na výjimky proniknout nepotřebují. S první orientací jim mnohdy pomáhá zaměstnavatel a dále se sami pohybují v kruhu dalších cizinců (ex-patů, jak si sami říkají), kde jim k dorozumění stačí angličtina.

10.3. Adaptační proces Peruánců v ČR

10.3.1. Adaptace na českou stravu, způsob stravování

Členové každého kolektivního společenství, včetně národního v sobě nosí kulturní dědictví promítnuté do aktuálního životního stylu. Určitý způsob života si migranti sebou přenášejí i do cizí společnosti. Součástí forem běžného způsobu života migrantů je, vedle dalších zvyků a tradic repertoár stravy a stravovací zvyklosti.

Českou stravu po příjezdu těžce snášeli téměř všichni dotázaní Peruánci. Stěžovali si na to, že je tučná, málo rozmanitá a pestrá, neobsahuje množství čerstvých mořských produktů a zeleniny a ovoce. Peruánská jídla se údajně podobají více čínským, proto někteří Peruánci s oblibou vyhledávají v ČR čínská stravovací zařízení. Rýže je mnohem obvyklejší přílohou než brambory či knedlíky. Peruánci s oblibou konzumují různé druhy omáček, ale české omáčky postrádají česnek a cibuli, nejsou ostře kořeněné.

Na začátku pobytu si Peruánci velmi stěžovali na chybějící peruánskou kuchyni. Jak se s tímto faktem vypořádali? Na jejich zvyku se promítlo původní sociální zázemí, délka pobytu a pohlaví, nikoliv manželství či partnerství s Čechem, jak by se dalo předpokládat.

Peruánci se s českou stravou vyrovnávají:

a) omezením jídelníčku na dietní stravu

Zejména ženy popisovaly závažnější záživací problémy. Česká strava je tučná oproti peruánské či jiné kuchyni, údajně se všude ve světě konzumuje víc ryb, zeleniny, méně smažených pokrmů apod. Tučná jídla, jak českou stravu nazývali, jim způsobovala nejen zdravotní problémy, ale začaly brzy po příjezdu trpět obezitou. Velmi špatně na českou kuchyni reagovala žena (22 let): *Když jsem přijela, tak jsem ochutnávala vše a nebylo to špatné, ale brzy mě začal bolet žaludek, přestala jsem jíst, zkoušela dietní stravu a nic nepomohlo. Nakonec mě museli hospitalizovat v nemocnici, po měsíci jsem opět začala jíst, tentokrát už napořád dietně. Problém spočívá v možnosti si vybrat, na co má člověk chuť,* jak to charakterizovala žena (42

let). Svou výpověď zdůvodnila tím, že pokud je možnost jíst a jíst dobře, tak je obezita nezastavitelná. Peruánci přicházející z chudšího prostředí mohou mít s množstvím jídla a jeho výběru větší problémy, aklimatizují se déle.

- b) poupravením českého jídla, tak aby se přiblížilo peruánskému

Tento způsob velmi často zmiňovali Peruánci, kteří žijí s českým partnerem. Muž (47 let): *Vezmu jídlo, které uvařila partnerka a přidám tak 10 stroužků česneku, pak to chutná výborně.*

- c) některé pokrmy konzumují a jiným se vyhýbají

Řada Peruánců se aklimatizovala v průběhu svého pobytu na českou stravu a nestěžuje si na ní. Jídelníček omezili jen na oblíbené pokrmy, nevyhovujícím pokrmům se vyhýbají, některé si vhodně ochutí a přizpůsobí. Přesto zůstává málo českých jídel, která by ocenili jako velmi chutná.

Peruánský režim stravování se také liší od českého. V zásadě se v Peru nejí tak často, jde o tři hlavní jídla a případně velmi lehké ovocné svačiny. Doba konzumace je vždy pozdější, přizpůsobena dennímu režimu. Mnoho Peruánců bylo překvapeno četností jídel u některých Čechů. Zejména ve společných smíšených domácnostech, kde se Peruánci hned po příjezdu setkávají s životním stylem Čechů a snaží se mu přizpůsobit. Žena 2 (36 let): *Nemůžu od začátku pochopit svého muže, co jí pořád. Já s tím mám velké problémy, nejsem zvyklá pořád jíst.*

Všichni deklarovali, že trvalo velmi dlouhou dobu, než si zvykli a že jim peruánská kuchyně chybí nadále. Na českém trhu jsou peruánské potraviny velmi těžko dostupné. V Praze se v Dušní ulici nachází peruánská restaurace, která je pro vyšší cenovou kategorii většině Peruánců nepřístupná. Všichni dotázaní Peruánci se dříve či později se změnou jídelníčku vyrovnali, ať už k tomu zvolili jakékoliv zmíněné postupy. Stravovací režim a četnost jídel působí menší překážky jen ve společných domácnostech s Čechy.

10.3.2. Partnerství či manželství s Čechem/Češkou a ustálené obrazy o Češích a Češkách

Možnost navazování vztahů s druhým pohlavím hraje podstatnou úlohu při adaptaci (integraci) v hostitelské zemi. Souvisí i s větším proniknutím do české společnosti v podobě intenzivnějšího kontaktu. Výpovědi Peruánců byly tříděny podle jejich partnerských a manželských vztahů a následně byli vyhodnoceny jejich zkušenosti vztahů s Čechem/Češkou⁶⁸.

Skupina A: Uzavřela manželství s Čechem/Češkou

Skupina B: Jsou svobodní a prožívají/prožili partnerský vztah s Čechem/Češkou

Skupina C: Uzavřela před příchodem do ČR manželství s Peruánцем/Peruánkou

Skupina D: Jsou svobodní a dosud neprožili delší partnerský vztah s Čechem/Češkou

Skupina	Partnerský/manželský stav	Poznámky	Četnost kontaktů s Čechy*
Žena 1 (36 let), D	Svobodná	Prožila krátké vztahy s Čechy, ale už nemá zájem o české muže. Žila s Izraelcem, než odjel zpět do Izraele.	Situčně, při studiu méně, v práci více, spíše se stýká s cizinci
Žena (28 let), D	Svobodná	Bez zkušenosti se vztahem s Čechem, nemá zájem o české muže	Občas, často se pohybuje mezi cizinci a Peruánci
Muž (23 let), B	Česká přítelkyně		Velmi často
Muž (46 let), C	Peruánská manželka		Situčně (většinou obchodně), nejvíce se přátelí s Peruánci
Žena 2	Český manžel		Každý den

⁶⁸ Podrobněji viz tabulku 10-2

(36 let), A			
Muž (31 let), B	Rozvedený, česká přítelkyně	První žena byla Češka, dále měl více partnerských vztahů s Češkami	Každý den s partnerkou a pracovně
Žena (22 let), A	Česko-polský manžel		Každý den s manželem a občas s jeho přáteli
Žena (42 let), B	Svobodná	Prožila několik partnerských vztahů s Čechy, nechce Čecha za manžela	Každý den pracovně a jinak velmi často
Muž (47 let), A	Rozvedený, česká přítelkyně	První žena byla Češka, dále měl více partnerských vztahů s Češkami	Velmi často, často také s Peruánci, s ostatními Latinoameričany se zná povrchně
Žena (35 let), D	Svobodná	Téměř žádná zkušenost se vtahem s Čechem	Situačně
Muž (29 let), B	Svobodný	Prožil několik partnerských vztahů s Češkami	Velmi často, ale spíše pracovně, preferuje styk s latinoameričany či Španěly-podobná kultura
Muž (32 let), B	Česká přítelkyně		Velmi často

Tabulka 10-2 Vztahy Peruánců (*Dle škály: zřídka, občas, situačně, velmi často, každý den)

Vidíme, že skupina A a B je schopna prožít partnerský vztah s Češkou/Čechem, což je pozitivní krok v rámci integrace do společnosti. Patřili sem téměř všichni dotázaní Peruánci a pouze několik Peruánek. Projevily se zde některé nepřekonatelné překážky v soužití? Eva Farfánová-Barriosová⁶⁹ rozebírá, co to znamená být ženou v Peru. Popisuje obecné chování, které závisí na regionu a sociálních podmínkách, všímá si zejména odlehlých horských regionů a vesniček, kde jsou chudší sociální vrstvy. Upozorňuje na to, že si obyvatelé své zvyky odsud při hromadné migraci odnesli do velkoměst a na pobřeží. Peruánské ženy

⁶⁹ Eva Farfánová-Barriosová: 2005, 95-98

respektující tradiční zvyky jsou většinou plaché a skromné. „*Provdané jsou velmi úslužné a ve všem poslouchají svého manžela, protože rodina je stále ještě přísně patriarchální. Hlavou rodiny je muž a dělá se jenom to, co on řekne nebo dovolí.*“ Dále píše, že „*muž se jako muž musí chovat a svou mužnost často dokazuje svou promiskuitou, ženy jsou také nevěrné, ale nechlubí se tím na veřejnosti. Peruánská žena je svému muži velice oddaná, i když ten s ní nejedná vždycky moc dobře. Údajně v horách stále platí rčení: „más me pegas, mást e quiero“ (Čím víc mě biješ, tím víc tě mám ráda). Za povšimnutí stojí zvyk manželství na zkoušku, kde má žena v testovacím období prokázat, že se umí dobře postarat o muže a ve všem mu vyhoví. A jaké jsou peruánské ženy? Jsou velmi bezprostřední, nestydí se, až na výjimky jsou submisivnější, velmi rády se smějí, dělají si pořád z něčeho/někoho legraci a jsou otevřené a družné.*“ Ve společnosti peruánští muži často sedí ve skupince na jedné straně místnosti, zatímco ženy popíjejí na druhé straně a tento zvyk se udržuje i ve vyšších vrstvách a ve velkoměstech. Ze všeobecného popisu peruánských zvyklostí se jasně rýsují silné kulturní rozdíly, které si sebou nositelé přivezli z Peru do ČR. Ve výpovědích se zmíněná fakta také projevila. Ti, co uzavřeli manželství s Českou, vyslovili relativně ostrou kritiku vztahů a norem chování jimi poznané české společnosti. Česká žena je údajně sebevědomější, emancipovanější a to se často stává zdrojem překvapení i konfliktu. Peruánští muži očekávají větší toleranci, volnost a pochopení pro své aktivity mimo rodinu. Nemají rádi, když jim česká žena pokládá příliš otázek a „pronásleduje je“. Peruánec se často staví do role pána rodiny, který rozhoduje ve většině záležitostí a od ženy žádá pochopení. Svědčí o tom například výpověď muže (47 let): *Našel jsem krásný byt v centru a řekl ženě, že se přestěhujeme, nesouhlasila, tak mě to naštvalo, že jsem jí řekl, že se přestěhuju buď s ní anebo sám.* Jiným příkladem despotismu může být výpověď muže (31 let), který rozhodl o výchově dětí sám: *Žena nechala naše malé dítě občas brečet, to se přeci nedělá, dítě může mít psychické problémy na celý život, pokud se nechá brečet déle jak jednu minutu. Řekl jsem jí, ať to nedělá a ona s tím nesouhlasila, ale udělala to.* Dalším zdrojem konfliktu bývá jiný pohled na věrnost partnerů a promiskuita Peruánců. Svědčí o tom i fakt, že několik Peruánců se za svou krátkou dobu pobytu s českou ženou, která není „příliš tolerantní“ rozvedlo. Případů rozvodu je velmi málo na to, aby bylo možné z nich činit nějaké obecné závěry, ani nebyly zjištěny případy tahanic o děti. **Rozhodně má jiná mentalita vliv na udržení vztahu, není překážkou vztahy navázat, ale je překážkou je udržet.** Ve smíšených rodinách chybí Peruáncům/Peruánkám rozšířená rodina, ženy si často připadají na vše samy. Neúčast

příbuzných na veškerém rodinném dění a „právo na soukromí“ zároveň někteří oceňují. Malá uzavřená rodina pro ně však nadále zůstává nepochopitelná. Peruánské ženy si tradiční model velkorodiny přizpůsobují a mnohdy vytváří větší soudržnost ve svých nových rodinách. Žena 2 (36 let): *Manžel je z Moravy, ale žijeme v Praze. Manžel za rodinou na Moravu dřív moc nejezdil, mámu nechal samotnou a to mi připadalo divné. Co jsme manželé, tak tam jezdíme každých 14 dnů a někdy tam zůstaneme třeba na týden, abychom mohli být všichni spolu.*

Ve skupině D se z dotázaných respondentů ocitly téměř všechny ženy – s výjimkou těch, které se brzy po příjezdu provdaly za Čechy. Jaké ustálené obrazy o Čechách peruánským ženám brání v navázání vztahu s Čechem? Peruánské ženy ze zkoumané skupiny mají obecně problémy navázat partnerský vztah s českým mužem. Mnohé si již po příjezdu stěžovali na jejich ne-gentlamanské chování. Od českého muže požadují kavalírství ve způsobech, kterými údajně čeští muži neoplývají. Peruánské ženy jsou zvyklé na takové společenské projevy, které se v české emancipovanější společnosti již příliš neudržují. Dalším bránícím faktorem v navázání vztahu s Čechem je jejich fyzický vzhled, který řada Peruánek odsuzuje. Muži jim připadají neupravení, bez módního vkusu, celkově nedbající o svou vizáž. Peruánka (28 let) dokonce označila české muže za velmi neatraktivní. Během delšího časového úseku svůj názor na české muže Peruánky téměř nemění a partery si hledají mezi cizinci, většinou z Latinské Ameriky anebo zůstávají bez partnerů. Žena 1 (36 let) vyjádřila ostrou kritiku českých mužů, kteří jsou chladní a uzavření. Nedokážou navázat kontakt s cizinkami, které právě čekají na první oslovení. Čeští muži mají nemalé komunikační problémy a jsou moc struční oproti Peruáncům. Rozdílné kulturní návyky tedy působí jako bariéra navázání vztahu Peruánka-Čech. Pár peruánských žen provdaných za Čechy vyvrací fakt nemožnosti najít si mezi Čechy vhodného partnera. Tyto Peruánky hodnotily své manžele velmi pozitivně.

V případě svobodných Peruánců je možné zvážit jejich možnosti v navazování partnerství v ČR. Dlouhodobý vztah ani manželství s Evropanem, Američanem či jiným Latinoameričanem... nikdo ve zkoumané skupině nenavázal. Výjimkou byla žena 1 (36let), která vypověděla o svém vztahu s Izraelcem. Její dlouhodobější vztah však nebyl perspektivní a skončil po návratu přítele zpět do vlasti. Vztahy Peruánců s dalšími cizinci v ČR mohou probíhat, ačkoliv se v dotázané skupině vyskytl jediný případ dlouhodobého vztahu. Možným problémem je výhledová otázka, kde se oba partneři hodlají usadit. V případě ženy 1 (36let)

se po několikaletém vztahu přítel rozhodl vrátit do Izraele, kam však ona odcestovat nechtěla. Chvilí zvažovali třetí alternativu (po Peru) a tou bylo Španělsko, ale přítel si přál založit rodinu ve své rodné zemi a vztah byl ukončen.

10.3.3. Ustálené obrazy o Čechách a Čechách aneb možnost průniku do české společnosti

Pro vytváření vztahů s Čechy/Čechkami je důležité, zda převáží negativní či pozitivní aspekty názorů na ně. Z výpovědí Peruánců byli Češi popisováni jako uzavření lidé, co si stále a na vše stěžují a mají sklon k pesimismu. Oproti uzavřené a nepřátelské společnosti, kterou Peruánci v české společnosti spatřovali po příjezdu, hovořili o přátelských a milých lidech. Hlavní rozdílnost české společnosti Peruánci spatřují v temperamentu, nerozumí neprojeveným emocím Čechů, Češi jim nepřipadají upřímní a jsou v porovnání s nimi málo společenští. Češi si také všímají jen sami sebe, jsou ustrašení a tišší. Takové znaky většina Peruánců nepovažuje jako překážku v kontaktech s nimi. Právě doba strávená v ČR nejvíce prospívá v průniku mezi českou společností. Za všechny výpovědi to nejlépe vyjádřila žena (28 let): *Češi nejsou uzavření, jakmile s nimi promluvíš, zjistíš, že jsou přátelští, nedávají to jen tak moc najevo a na první pohled to není vidět, chce to čas.*

Z názoru respondentů často zaznívá velmi povrchní hodnocení. Někteří sami zohledňují aspekt menších zkušeností a kontaktů s Čechy (viz také tabulka 10-2 a kapitola Budování sociálního zázemí v ČR), které jim brání v hlubším poznání. Rozdílné zvyklosti jsou dalším aspektem bránícím v hlubším průniku mezi českou společností. Mezi tyto zvyky patří například pohostinnost a otevřenost vůči neznámým lidem. Dle referencí dotázaných si v Peru na pohostinnost velmi zakládají. S takovým očekáváním jsou Peruánci v ČR zaskočení ostražitostí a nedůvěřivostí Čechů, pro které není zvykem nabídnout více či méně známému člověku okamžitě místo u stolu a možnost noclehu. Chybí jim srdečnost a vřelost, se kterou jsou hosté v rodné zemi vítáni. Ani to nemusí platit všude. Žena (31 let) postřehla, že někteří Češi jsou srdečnější a jiní si zachovávají odstup. Zaznamenala, že v pražském kraji se lidé chovají uzavřeněji než třeba v moravském.

Respondenti často obraz Čecha konstruují na základě prvotních dojmů a tyto dojmy zevšeobecňují, jak je vidět především u žen v předchozí kapitole, které české muže popisují zejména dle jejich fyzického vzhledu a úpravnosti. V případě, že s českými muži naváží hlubší vztah, pak jsou jejich dojmy pozitivní (oceňují jejich smysl pro humor, rovnoprávnost v partnerství, toleranci...). Zatímco v partnerských vztazích peruánské ženy odrazoval obraz fyzické atraktivity českých mužů, peruánští muži naopak shodně sdíleli představu atraktivních a krásných Češek. Na rozdíl od vnímání Peruánek se Peruáncům české ženy jevily jako velmi družné a otevřené kontaktům od první chvíle. Důvod spatřovaly Peruánci v jisté módě a přitažlivé exotičnosti peruánských mužů mezi českými ženami. Muž (31 let): *Promluvil jsem španělsky a hned se se mnou každá chtěla bavit...* Dále si Peruánci všímají chování českých žen, hodnotí je jako přemýšlivé, ale tuto jejich vlastnost vnímají nejednoznačně. České ženy údajně vše „moc řeší“ a rozebírají. Muž (23 let): *Dvacetkrát o jediné věci mluví, proč?*

Český smysl pro humor Peruánci příliš nechápou, často uváděli, že se podobá britskému, je suchý a velmi drsný. Češi také údajně méně vtipkují. Muž (35 let) tuto situaci nejmarkantněji vnímal v televizním vysílání, kde ho mimo jiné zaskočilo urážlivé chování Krause a nedokázal pochopit, co na tom Čechy baví.

Negativní obraz Čechů převážil v případě svobodných peruánských žen a ten byl v řadě případů bariérou navázání bližšího vztahu s nimi. V ostatních případech Peruánci jednoznačně ukázali nejen možnost vytváření hlubších vazeb a manželství s Čechy, ale i přenášení ustálených kulturních zvyklostí (např. rozšířeného rodinného modelu) a pochopení pro počáteční uzavřenost české společnosti. Limitujícím faktorem průniku do české společnosti jsou další rozdílné kulturní zvyklosti (např. pohostinnost, smysl pro humor, pohled na věrnost partnerů...). Svou úlohu sehrává intenzita kontaktů s českou společností, jak se ukazuje v další kapitole.

10.3.4. Budování sociálního zázemí v ČR⁷⁰

Obecně se Peruánci i s odstupem času vídají s řadou cizinců, krajanů či Latinoameričanů. Někteří Peruánci vyhledávají přátele ze stejného či podobného kulturního prostředí, protože jim vyhovuje společný jazyk, znalost rodného prostředí a zvyků, podobný smysl pro humor anebo pocit, že se ocitli v cizí zemi na stejné lodi jako jejich rodáci. Společné latinskoamerické prostředí některé Peruánce naopak odrazuje od kontaktu, domnívám se, že důvodem může být vymezení vůči komunismu, jak například říká muž (35 let): *„Když mě vidí Češi, automaticky si myslí, že jsem Kubánek, je jich tu hodně, nemám je rád a nemám rád, když mě s nimi srovnávají“*. Muž (47 let) upozorňuje na skutečnost, že zatímco mezi cizinci má výborné kamarády, s ostatními Latinoameričany se zná pouze povrchně.

Obecně Peruánci nemají problém uzavírat bližší přátelství s Čechy, ale neomezují svá přátelství pouze na ně. Důkazem peruánské propustnosti skupiny může být pořádaná oslava či párty, kde se obvykle mísí všechny možné kultury včetně Čechů (například každoroční setkání rodin a jejich přátel na Ladronce a společné grilování-viz foto přílohy). Peruánská družnost přemostňuje řadu nemalých kulturních rozdílů. Česká společnost se údajně velmi dobře otevírá přátelským oslovením ze strany Peruánců. Peruánci jsou na společná setkání, oslavy a párty zvyklí z domovského prostředí. Jedna Peruánka k oslavě narozenin svého dítěte přizvala celou školku dětí včetně jejich rodičů. Školka však nebyla na takovou organizaci prostorově vybavena, proto rodičům byl nakonec přístup zamítnut, což pro ni bylo nepochopitelné, vždyť rodiče přeci pozvala... Někdy větším kontaktům s Čechy brání právě menší intenzita společných setkání. Muž (29 let): *Není tu tolik příležitostí potkat nové lidi, u nás má každý známý stovky dalších a seznamujeme se velmi jednoduše navzájem*. Tabulka 10-2 ukazuje, že na intenzitu kontaktů Peruánců s Čechy má jednoznačně vliv jejich partnerský či manželský status. V případě, že nemají českou-českého přítele-přítelkyni/manžela-manželku, pak se mnohdy stýkají s Čechy každodenně díky svým pracovním aktivitám. Volba povolání často určuje i okruh přátel, jak říká muž (35 let): *S kým pracuji celé dny či noci, s tím jsem nejvíce a s tím kamarádím*. Průnik do české společnosti ovlivňuje zároveň doba

⁷⁰ viz také Tabulka 10-2

pobytu a osvojení si českého jazyka. Žena (22 let): *Stýkám se především s manželem, nerozumím česky, možná se to změní, až se to naučím.*

Pozitivní vliv na udržování kontaktů uvnitř peruánské skupiny má jednoznačně třetí entita a tou je peruánské velvyslanectví. Díky organizaci společenských setkání se Peruánci mezi sebou dobře znají a skupina je stmelnější. Setkání Peruánců probíhá po celé České republice a každý nový člen je velmi dobře přijímán. Na tento fakt upozornil mimo jiných muž (46 let). Záleží ovšem na konkrétním Peruánci, protože někteří se peruánských setkání neúčastní ať už z nedostatku času či odlišných zájmů nebo jednoduše preferují jinou společnost případně jsou uzavřenějšího charakteru. Muž (31 let) říká: *„Raději trávím čas jen se svou rodinou“ „On je zkrátka uzavřenější“* Dodává k tomu jeho česká přítelkyně. *Na srazy s Peruánci chodím, ale poslední dobou mě to tam nebaví, řada jich má děti a rodiny a já nevím, o čem s nimi mluvit ...*muž (23 let).

Jednotlivé skupiny Peruánců dále mají menší či větší možnosti setkání s majoritní populací. Například skupina studentů udržuje bližší pouta mezi sebou a skupina muzikantů se častěji stýká se členy kapely, kde hrají Latinoameričané a Češi pohromadě.

10.3.5. Trávení mimo pracovních chvil

Trávení volného času Peruánci přizpůsobují pracovnímu vytížení, velmi si váží své práce a pro tu jsou schopni obětovat veškerý volný čas. Muž (31 let): *Neviděl jsem žádnou narozeninovou oslavu naší dcery, o Vánocích se naskytla možnost hrát v horském apartmánu, nakonec jsem s nimi nebyl ani na Nový rok, práce je důležitější.*

Trávení volného času obvykle věnují odpočinku, obzvláště skupiny Peruánců pracující velmi intenzivně či v noci. Další náplní je setkávání s přáteli a noční společenský život. Oslavy a párty v Čechách jsou jen výjimečně velkolepé jako v Peru, kde obvykle končí ráno a účastní se jich příbuzní, známí a sousedi – často i neznámí kolemjdoucí. Lidé z Limy se setkávají u moře, kde se hraje na hudební nástroje, vystupují kapely. Aktivitu je možné pořádat celoročně, což je v Čechách vlivem dlouhého chladného období nemožné. Žena (28 let): *Tady jsou všichni zalezlí celou zimu doma, je ošklivo, nikomu se nikam nechce, není co*

dělat, to čekání mě nebaví. Na druhou stranu jsou Peruánci schopni v novém prostředí zachovávat své společenské zvyky a vzbuzují pak překvapení u české společnosti. Příkladem může být událost v Prokopském údolí, kdy davy Peruánců, jejich rodin a přátel obsadí na jeden den už jinak frekventovanou stezku, v chráněné krajinné oblasti se provozují sporty, hraje se na hudební nástroje, griluje a popíjí do noci⁷¹ (viz foto příloha). Dále srazy u příležitosti koncertu peruánských rodáků a dalších. Takové akce jsou dopředu mezi Peruánci a jejich přáteli avizované a pokud se jedná o menší koncerty, často jsou právě jimi vyprodány. Velmi šokujícím příkladem může být již zmíněné každoroční setkání na Ladronce, kdy se sejdou rodiny s dětmi a jejich přátelé a grilují. Často se snaží připravit pokrmy v peruánském stylu, které z důvodu nedostupnosti potravin nahrazují českými surovinami. Navzájem si ochutnávají a popíjejí mimo jiné např. sangrii⁷² (ovocné víno podávané s kusy ovoce a ledem), kterou údajně pijí spíše Španělé. Z igelitových tašek dávají na gril naložené maso, loupají brambory a z nakoupené zeleniny připravují nejrůznější saláty, jako by zapomněli, že nejsou v kuchyni, ale venku (potraviny se také neomývají). Nevšímají si okolo přihlížejícího českého publika a poznámek, zda je vůbec legální pořádat grilování v parku. Čech se také nutně pozastaví nad pozvánkou na párty do bytu 2+kk, kde se sejde s dalšími padesáti oslavenci, kteří se uvolněně baví v těsné atmosféře i několik dnů. Hostující rodina může mít malé děti, zvířata, na které se nebere příliš ohledu v době veselí, což také může v nočních hodinách vzbuzovat kritiku českých sousedů.

⁷¹ Některé příklady pozvánek na akce avizovaných na face-booku, rozesílaných e-mailem...: Encuentro del grupo Latino en Republica Checa , con una parrillada comunitaria, y fogata , durante el día se puede jugar volleyball, fútbol, patinas y montar bici, se puede hacer una excursion por el lugar , para los aficionados de la fotografia el lugar es perfecto!

Hola a todos amigos, Queremos invitarlos a todos ustedes a una parrillada en plena naturaleza en Prikospe udoli esto queda cerca de Nove Buovice , luego dare el link donde pueden ver el lugar, la idea es que cada uno lleve sus carnes y tragos y en el lugar compartiremos TODOS lo que llevamos .

Preparando el día y dejar todo listo para relajarme en el concierto de Vlado Urlich en el Rybanarubi hoy a las 8pm amigos ya nos vemos preparen las camaras.

Hola a todos los peruanos y amigos amantes de la jarana peruana, Aqui les deajo la direccion del restaurante de Boris, Šafaříkova 18, Praha 2. Esta a un paso del metro IP pavlova , para el lado del paradero del tranvia 11. Solo lo unico que pedimos que vengas con todas las ganas de comer y tomar rico toda la noche , su buen cebiche preparado por Boris, pisco sour a la venta y sus cervezas , ahhh infaltable , el karaoke criollo y de musica variada asi como el baileton que desde ya promete muchooo , no se olviden chicos y chicas de sus camaras para tomas muchas fotos !!!

<http://www.facebook.com/friends/?ref=tn#/photo.php?pid=4065795&id=599427588> ze dne 2.11.2009

⁷² <http://costabrava.ikn.cz/jidlo-a-piti/spanelsko-a-alkohol-vyborna-vina-likery-a-sangria> ze dne 2.11.2009

Setkávání přátel je velmi populární, velmi často se skupina schází v něčí domácnosti, dále v klubech, případně restauracích. Návštěva peruánské restaurace je spíše výjimečnou záležitostí, neboť se nachází ve vyšší cenové kategorii. Latinsko-americké kluby jsou v pražském prostředí v hojném zastoupení, proto si Peruánci občas zaskočí zatancovat salsu a jiné tance. Občas zajdou do kina. Někdy svůj volný čas míchají s pracovním a po vystoupení či výuce se věnují svým společenským aktivitám. Žena (31 let) se pohybuje v klubovém prostředí neustále z důvodu svého profesního zaměření učitelky tance a jak říká: „*odučím hodinu a pak spolu s přáteli zůstaneme a tancujeme všichni*“. Muž (31 let) hraje s kapelou na různých akcích jako je „Latinskoamerická noc „La Fiesta“⁷³“ nebo na latinskoamerických párty, kterých se v ČR pořádá mnoho a v řadě „exotických podniků“⁷⁴. Na akcích ho pokud je to trochu možné doprovází přítelkyně a rádi spolu chvíli po práci posedí. Bohužel je pracovně velmi vytížen a není to tak často možné. Ve volném čase chodí Peruánci se svými známými na večeři, tancovat i do kina, často intenzivněji než doma, protože jak říká muž (29 let) si to mohou dovolit. V Peru na zábavu není tolik času, tvrdí zejména obyvatelé z vesnického peruánského prostředí.

Odlišným aktivitám se věnují někteří zadaní Peruánci, kteří se výborně adaptovali na české zvyky jako je ježdění na chaty o víkendu, sbírání hub, výlety na kolech. Žena 2 (36 let): *U nás se také jezdí na kole, ale tam jsou roviny, když jsem s manželem jela poprvé na kole, měla jsem ošklivý úraz. Při jízdě z kopce jsem nevěděla co dělat, jen jsem sundala nohy ze šlappek a čekala.* Na chatu začali Peruánci jezdit po boku svých českých poloviček. Tato česká tradice vzbudila velké překvapení, neboť v Peru chataření a chalupaření není zvykem. Proč mít dva domy, dvě domácnosti, říká žena (28 let). O víkendu ve své zemi Peruánci tedy nejedí na své chaty, ale navštěvují domy příbuzných a známých. V Peru jsou domácnosti otevřenější a cizí hosté jsou zváni k přespaní stejně jako vlastní příbuzní, říká muž (46 let). Sněžné radovánky jako lyžování nemusí být nutně novinkou, ale řada Peruánců si zvyká

⁷³ La Fiesta je největší oslavou Latinské Ameriky v Česku. Koná se od roku 2004 pod záštitou velvyslanectví latinskoamerických zemí a České Iberoamerické společnosti. Organizátorem je Sdružení Paralax. Partnerem akce je také katedra románských jazyků na Vysoké škole ekonomické. <http://www.lafiesta.cz/lafiesta.html> ze dne 2.11.2009

⁷⁴Např: <http://rastamasha.cz/detail/3879-la-noche-espanola-amp-quot-noc-v-latinskoamerickem-rytmu-night-in-latino-style-amp-quot/> ze dne 2.11.2009
http://www.czechsalsa.wz.cz/salsa_news/klub.htm ze dne 2.11.2009
http://cz.marys.cz/prague_guide/dancing/ ze dne 2.11.2009

v Čechách trávit chvíle na horách a učit se lyžovat. Někteří Peruánci rádi vyjedou o víkendu na Moravu do vinného sklípku.

Z dalších aktivit někteří Peruánci uvedli oblibu hraní fotbalu, který v Čechách postrádají, snaží se sledovat utkání v televizi. Dále čtení novin a časopisů, kterými si zároveň osvojují český jazyk a sledování českých pořadů a sportovních utkání. Zajímavé je, že Peruánce baví sledovat české pořady i v případě, že mají pasivní znalosti češtiny. Řadu věcí lze údajně vyrozumět z kontextu. Dostupná je i peruánská internetová televize a filmy, v případě že mají možnost využívat internetové sítě⁷⁵⁷⁶.

10.3.6. Trávení svátečních chvil

Oslava obdobných svátečních chvil

Dále byl sledován vztah respondentů k životnímu stylu (k žité kultuře) české společnosti, konkrétně k trávení svátečních chvil. Různé druhy „fiest“ jsou pro peruánské obyvatele velmi důležité, už na počátku pobytu si řada Peruánců stěžovala na to, že jim zde chybí velkolepé a patřičné oslavy. V Peru se slaví mnoho svátků a většinou se jedná o svátky náboženské, hlavní jsou Vánoce a Velikonoce, dále svátky věnované různým svatým a svátky připomínající několik bitev a jejich padlých vlastenců (válka proti Chile v letech 1879 až 1883). Mezi sváteční chvíle patří v neposlední řadě pohřby a svatby.

Na vybrané české zvyklosti oslavě vánočních svátků, se ukazuje, zda se respondenti nebrání přijmout některé české zvyklosti či dávají vždy přednost peruánskému způsobu oslav.

Ne všude naděluje dárky Ježíšek a také nemají na štědrovečerním stole naše tradiční jídla, jako je rybí polévka, smažený kapr, bramborový salát a vánoční cukroví. Peruánské vánoční svátky mají své typické zvyklosti a tradice, velmi zajímavé srovnání poskytl klíčový informant muž (31 let): *Hlavně nejde vůbec srovnávat Vánoce v Peru a u nás. Pro Čechy je to hlavně honička za nákupem dárků, stres, neustálá konzumace cukroví, sledování televize a nucené návštěvy příbuzných. Ale v Peru je to především katolický svátek, je chápán spíš po té*

⁷⁵ <http://www.cebichetv.com/> ze dne 2.11. 2009

⁷⁶ Películas online www.CiNeTuBe.es películas , series online, documentales online, anime online. Ze dne 2.11.2009

náboženské stránce. Třeba vůbec není zvykem, že by si dospělí dávaly dárky, dostávají je jenom děti. Nosí jim je Papa Noel, ale je to jenom pojmenování pro Santa Clause. Na štědrý den dopoledne nebo spíš během celého adventu je zvykem pít horkou čokoládu-připravuje se doma ze speciální koupené kvalitní čoko- a k tomu přikusujeme panetone. Večeří se kolem osmé - deváté krůta plněná nádivkou a ruský salát (jako český bramborový s červenou řepou) a k tomu se pije šampus a potom pisco sour⁷⁷ (míchaný nápoj, jehož základem je vinná pálenka pisco, a pak citrón atp.) a rychle to leze do hlavy. O půlnoci se odpálí petardy, pak je další přípitek a každý člen rodiny se musí s každým obejmout. Příbuzných se sejde tolik, že takové objímání zabere hodně času. No a pak si děti rozbalí dárečky. Vánoce jsou pro Peruánce symbolem scházení se, radosti a lásky v rodině. Ohledně výzdoby má každá rodina veliký papírový betlém a umělý stromek se světýlkama. Před Vánoci se na ulicích neprodávají kapři, ale živé husy, zákazník si vybere a hned mu ji podríznou. Eva Fafránová Barriosová⁷⁸ ve své knize upozorňuje, že se oslava Vánoc v každém regionu liší a její tradiční nepoameričtější ráz je ještě někde vidět. Ke změně tradic došlo kolem roku 1956, kdy se aristokratické rodiny v Limě chtěli vyrovnat jiným hlavním městům ve světě. Zpocení Santa Klaus a všechna vánoční výzdoba působí v době začínajícího léta komicky, ale Peruánci to mají rádi. Z tradic se zachovala půlnoční oslava spolu s večeří, někde se tančí, mění se stravovací zvyky a betlémy („nacimiento“) se v každém regionu vyrábí jinak. Například v pralesních oblastech, se místo oslíka nahýbá nad Ježíškem tapír, jako dary se nosí tropické ovoce a sám Ježíšek je podobný malému snědšímu indiánovi. Pro chudší rodiny se honosná vánoční tabule-většinou krocana mění na jakékoliv jídlo, jde zejména o to sehnat nějaké jídlo a dárky nedostávají ani děti a pouze Ježíšek.

Vánoční svátky jsou v Peru vnímány rozdílně, jakým způsobem tráví Peruánci sváteční dny v novém prostředí? Nikdo z dotázaných neměl větší problémy s adaptací, nový způsob oslavy Peruánci berou jako zpestření, nebrání se konzumaci kaprů apod., pouze postrádají více své příbuzné ve vzdálené zemi. Šok vyvolala předvánoční honička za dárky. Muž (23 let): *Vánoce tu nejsou klidné a pokojné, jsou spíš plné starostí a stresu. Co se týče oslav, rozdílně je slaví svobodní Peruánci a usazení Peruánci. V případě soužití ve smíšené rodině se velmi často snaží dodržovat český způsob Vánoc se všemi zvyky. Neusazení Peruánci mají tendence se setkávat a trávit štědrý večer společně, jak ale říká žena (28 let): O*

⁷⁷ Viz. např. <http://matesola.googlepages.com/piscoderby> ze dne 2.11.2009

⁷⁸ Eva Fafránová Barriosová: 2005, 150-152

společné oslavy je čím dál tím menší zájem, hodně nás má už rodinu, někoho blízkého a chce být spíš s ním. Velkým překvapením je, že se téměř všichni Peruánci přizpůsobují českému způsobu oslav Vánoc, nebrání se měnit své tradice a zažitě způsoby a jsou velmi otevření novému. S večerí se nečeká na půlnoc, všichni členové rodiny si nadělují dárky a nemusí mít doma ani betlém. V zásadě to velmi dobře vyjádřila Žena 2 (36 let): *Jsme v jiné zemi a je hezké poznat a přijmout něco nového.* Někteří respondenti tráví každé Vánoce jinak, jeden rok jsou více po peruánském způsobu a další více po českém. Na oslavu Vánoc myslí i peruánské velvyslanectví, které organizuje vánoční dny pro děti⁷⁹.

Zatímco vánoční svátky a jejich oslava je pokojně Peruánci přijímána, jinými svátečními chvílemi, jako jsou pohřby a svatby v českém stylu, jsou Peruánci zaskočení. Co konkrétně Peruánce šokuje? Jde zejména o rozdílné kulturní zvyklosti. Strohé veselky a malý počet hostů je pro ně téměř nepředstavitelné. V Peru se zdaleka nejedná o jednodenní záležitost. Smuteční obřady jako pohřby mohou trvat týden. Žena (31 let) vypráví, že u nich je zvykem u mrtvého pobývat, dávat mu polibky na rozloučenou, dotýkat se ho, až do posledních chvil je jeho tělo vystaveno pro možnost kontaktu s ostatními. Průvodní obřady doprovázejí tělo na hřbitov celým městem, mohou být kilometr dlouhé a jsou velmi vznešené. Peruánci, kteří měli možnost sledovat českou pohřební tradici, byli zaskočení, jak je možné odbývat téměř bezvýznamně takovou velkou událost. „*Každý člověk si zaslouží velkolepé rozloučení, mrtví se musí uctívat*“ k tomu dodala nevěřícně řekla žena 2 (36 let).

Oslava typických peruánských svátečních chvil v ČR a jejich přenesená kulturní podoba

Jak se v průběhu pobytu Peruánci vypořádali s trávením svátečních chvil? Skupina v novém prostředí na své nejdůležitější dny nepřestává myslet. Patří sem zejména svátek, kdy se vzpomíná konec španělské koloniální nadvlády a vyhlášení Peruánské republiky v roce 1821. Peruánci jsou velmi vlastenečtí a je pro ně nepředstavitelné, že by tento den neoslavili. Myslí na to i peruánské velvyslanectví, které organizuje kulturní akce na 28.7. Je to tradice, kterou popisují i nejdéle usazení Peruánci. Jeden rok na „Fiesta Patria“ přišlo v Praze údajně téměř 100 lidí, sešli se v restauraci, pojídali chutné zákusky a připíjeli si s „pisco“, dále tančili tradiční peruánské tance. Někdy jsou organizovány regionální akce jednotlivými Peruánci, na které jsou zváni všichni Peruánci. Taková akce se například konala v Brně 28.7.2008, sešlo se

⁷⁹ Informace pochází od jednoho z konzulů.

okolo 30 Peruánců, aby spolu oslavili národní svátek, někteří přijeli až z Prahy a z Plzně. Vše probíhá v mnohem mírnějším duchu, není na to vyhrazeno několik dnů volna jako v Peru. Peruánci také nemohou druhý den sledovat tradiční vojenskou přehlídku v Limě a poslouchat projev prezidenta. Některým to vadí, ale celkově jsou rádi, že mohou nějakým byt' menším způsobem oslavit velký národní den.

Mezi další společně oslavované svátky v ČR patří Mezinárodní den dětí a Den matek⁸⁰. Žena (22 let) popisuje oslavu Dne matek v roce 2008: *Z velvyslanectví přišla pozvánka, sešli jsme se v Praze na Ladronce, kde probíhala příprava a opékání peruánského jídla. Bylo nás asi 25, sešlo se hodně rodin a rodinných známých, bylo tam i mnoho Čechů, moc se to všem líbilo.* Někdy jsou organizovány akce na oslavu Nového roku, ale hodně Peruánců ho tráví se svou rodinou a dalšími blízkými a moc lidí se nesejde. Další oslavy v České republice už slaveny nejsou, chybí zde organizační zázemí. V Peru jde o míšení předkoloniálních zvyků, tedy pohanských zvyků s katolickými (Fiesta de las Cruces, svátek křížů). Kromě pohanského rituálu Chiraque (k počtě Pachamamy), sem patří třeba oslava Santa Rosy (která je především patronka Limy a také patronka peruánské policie, je uctívána i v jiných zemích Latinské Ameriky), slavnost Pána z Pachacamilli, Slavnost krve nebo zimního slunovratu – Inti Raymi, jež se koná 24.7., kdy v Andách začíná zemědělský rok. Je tedy pořádáno mnoho slavností, v nichž se mísí tradice indiánské a katolické a které jsou prožívány kolektivně i v soukromí, ale do ČR tyto tradice v podstatě nepronikly.

Peruáncům, a to zejména z horských regionů, ale i z Limy četné oslavy spojené s průvody v České republice chybí, stěžují si zejména na to, že Češi na veřejnosti slaví velmi komorním způsobem, neúčastní se jich všichni. Jako příklad udávali Slavnost zázračného pána (Señor de los milagros, Pán z Pachacamilli, také nazýván zázračný či fialový Kristus), při kterém celá Lima v říjnu žije ve znamení Fialového Krista a fialová barva je vidět všude, na šatech, v restauracích i na pokrmech a nápojích.

⁸⁰ <http://www.peru-embajada.cz/es/area-cultural> ze dne 9.11.2009 (Zmínky o některých pořádaných akcí velvyslanectvím Peru)

10.3.7. Oboustranná jazyková bariéra a výchozí jazykové schopnosti

Čeština je pro Peruánce velmi komplikovaný jazyk, značně se lišící od španělského případně kečujského jazyka⁸¹. Téměř všichni Peruánci přijížděli do jazykově neznámého prostředí a zpočátku zažili šok z jazykové bariéry, jak už bylo řečeno v úvodních kapitolách. Tento šok jim pomohl překonat jiný naučený jazyk – angličtina, němčina – kterým nebyl takový problém se ve městech domluvit. Španělský jazyk ovládá údajně také mnoho Čechů. S většími problémy se setkávali dlouhodoběji usazení Peruánci, v době jejich příjezdu nebylo tolik bilingvních Čechů. Další jazykové bariéry byly mimo městské prostředí, kde se údajně bez znalosti českého jazyka se starší populací nedá dorozumět. Občas prý Češi nehovořící španělsky začnou mluvit pomalu a velmi nahlas.

10.3.8. Způsoby dorozumívání na veřejnosti

Na úřadech skupina Peruánců s pasivní či minimální znalostí českého jazyka využívá pomoci třetích osob. Často se nelze dorozumět ani anglicky, jak říká muž (31 let). Řada Peruánců s lepší českou jazykovou vybaveností se také dožaduje pomoci, protože formuláře jsou údajně špatně srozumitelné a nerozumí odborným výrazům. Úředníci jsou často neochotní a neovládají španělský jazyk. Žena 1 (36 let) řekla, že úředníci jsou všude stejní a že na ochotného úředníka ještě nenarazila.

Při nakupování někdy pomůže anglický jazyk, ale španělsky dle výpovědí nehovoří v obchodním prostředí tolik lidí. Peruánci jsou nuceni osvojit si alespoň základní české fráze. Muž (35 let) si stěžoval: „*Prodavačky byly často neochotné, když viděly, že jim nerozumím.*“

Během nahodilých kontaktů společenského charakteru Peruánci rádi užívají českého jazyka. Pouze pokud se vyskytne problém, tak používají španělštinu, angličtinu, ale i gesta. Problém s dorozumíváním hlavně nastává při rychlejší komunikaci. Ze zkušenosti při pozorování a dále dle názorů blízkého okolí Peruánců, mají Peruánci mluvící česky, tendence k překotné mluvě a hovořit velmi rychle.

⁸¹ Peruánci v mé přítomnosti neužívali kečujštinu, mezi sebou se také dorozumívali španělsky.

10.3.9. Osvojení jazykových schopností během pobytu v ČR⁸²

Za velmi dobrý krok v rámci integrace do české společnosti mluví skutečnost, že polovina dotázaných respondentů velmi dobře ovládá český jazyk. Další respondenti znají fráze nutné pro běžný život, případně češtinu využívají ve své pracovní profesi, často se bez pomoci domluví. V učení českého jazyka Peruánce motivují partneři a rodiny partnerů, proniknutí do společnosti, nebýt závislý na ostatních, možnost studia a pracovní uplatnění. *Pokud opravdu chceš poznat Čechy a skamarádit se s nimi, tak se bez češtiny neobejdeš*, jak říká dlouhodobě usazená Peruánka 2 (36 let).

Někteří Peruánci připouští, že jsou na studium češtiny líní a demotivují je jejich plány do budoucnosti, že Českou republiku opustí. Peruánka (42 let) nepociťuje silnou touhu osvojit si český jazyk, neboť jak sama říká, je španělština módou a ve své profesi učitelky na univerzitě ji česky hovořit nic nenutí. Ani žena (28 let) se nevěnuje pilně studiu češtiny, neboť se ve své práci a okolí domluví anglicky a španělsky, postrádá motivaci.

Informátor z peruánského velvyslanectví referoval o nadprůměrné aktivitě v sebevzdělání Peruánců v České republice. Peruánci se prý chtějí rychle adaptovat, často navštěvují kurzy a bojují s učením pro ně velmi náročného jazyka. Snaží se hovořit co nejčastěji česky a čtou odbornou literaturu. Studenti se snaží osvojit si gramatiku, zatímco ostatním jde zejména o komunikační možnosti. Žena (31 let): *Neznám vůbec českou gramatiku, nenavštěvu ani kurzy, ale mluvím a pořád mluvím s českými přáteli*. Muž (46 let): *Nikdy jsem nenavštívil kurz češtiny, ale neustále čtu a učím se sám*.

⁸² viz také tabulka 10-3

osoba a věk,vzdělání	znalost českého jazyka-úroveň	český jazyk-učení,osvojení
Žena 1 (36let), dostudovala zde vysokou	aktivní	Naučila se ve škole, po 1,5 roku si začala vše vyřizovat sama, na úřadech vše v Čj-problém, když se každý rok musí žádat o prodloužení
Žena 2 (36let), střední	aktivní	Naučila se díky manželovi a jeho rodině, mluví velmi dobře, ale příliš rychle. Používá angličtinu, když ji někdo nerozumí.
Žena (28let), vysoké	žádná	komunikuje Šp a výbornou angličtinou, Čj se učí,ale není tak pilná
Muž (23 let),střední,studuje vysokou	pasivní	domlouvá se Anglicky a Španělsky, česky zná základní slovíčka
Muž (46let),základní	aktivní	umí perfektně česky, neučil se v kurzech, ale každý den četl český tisk
Muž (31let), střední	aktivní	domluví se po 6 letech, několikrát se učil, je to těžké,ale mluví se svou přítelkyní
Žena (22let),střední a studuje vysokou	žádná	komunikuje Šp, učí se Čj/znalost velmi malá, ale kvůli vysoké škole si musí osvojit+český partner,používá slovník a na lístečku má napsané,co chce koupit-nepochopení prodavačů,letáky a formuláře musí překládat manžel,jsou v Čj, s Čechy se dorozumívá španělsky
Žena (42let), vysoké	pasivní	umí česky fráze, v práci nepotřebuje češtinu a španělština je teď módou, tak ji to příliš nenutí se učit
Muž, (47let), základní	aktivní	domlouvá se česky, pokud je jednání pro něj příliš komplikované pomáhá mu jeho partnerka a její rodina, svým rodným jazykem se na úřadech ještě nikdy nedomluvil
Muž, (29 let), základní	pasivní	používá naučené české věty potřebné zejména v práci, učí se a zdokonaluje
Muž, (35 let), střední	aktivní	mluví česky, ale ne plynule
Žena, (31 let), střední	pasivní	moc nemluví česky, ale snaží se,učí ji kamarádka Češka

Tabulka 10-3 Znalost českého jazyka

10.3.10. Znalosti českého prostředí

Při zapojování migrantů do české společnosti jsou důležité jejich znalosti a projevený zájem o určité aspekty této společnosti, ať už jde o českou kulturu, historii anebo znalosti teritoria České republiky.

Zájem o českou kulturu a politiku

Respondenti byli vyzváni, aby hovořili o české kultuře, která oblast je jim nejbližší (pokud některá) a dále si každý měl zvolit jemu nejbližší sféru české kultury a oblast politiky a deklarovat svůj zájem většími či menšími znalostmi. Respondenti sami spontánně zařadili sport do kultury společnosti.

Všichni Peruánci prokázali určité znalosti, žádný respondent neodpověděl, že by ho ani trochu nezajímala jediná oblast české kultury. Nejčastěji Peruánci hovořili o českých politicích a sportovcích. Jmenovali několik fotbalových, hokejových klubů a sportovních celebrit. Například respondent muž (31 let): *Jednou jsem byl v baru s Barošem a Jágrem.* Zájem se projevil už v kapitole věnované společenským aktivitám, kam patří velmi často právě sledování fotbalového utkání. Muž (35 let): *Ze sportovců znám některé fotbalisty a atlety (Baroš, Vlček, Šebrle....)*

Zejména peruánské ženy prokázaly znalosti české literatury. Respondenti znají některé české spisovatele a čtou od nich do španělštiny přeložené knihy. Žena (22 let): *Četla jsem ve španělštině Kafku a Boženu Němcovou.* Mezi Dalšími autory zazněl Hrabal, Páral a Kundera. Znalost české literatury byla překvapující, na druhou stranu se jednalo zejména o světově známé a oblíbené autory, jejichž díla jsou přeložena do španělštiny.

Politický život ČR byl Peruánci omezen na vlivné politiky – prezidenta, místopředsedu apod.. Zmiňovali Václava Havla v kontextu české legendy, Václava Klause, Jiřího Paroubka, Mirka Topolánka atd. Politickou scénu často zaměňovali za své sympatie či antipatie ke jmenovaným politikům. Detailnější informace z politické scény prokázal jediný respondent (muž, 47 let), který čte denní tisk.

Z oblasti filmové scény Peruánci jmenovali nikoliv filmy nýbrž herce, například Trojana, Polívku, Wericha, Buriana, Chýlkovou, Geislerovou...O něco více se orientovali

v české hudební scéně. Zmiňovali Gotta, Bártu, Bílou, Bartošovou, Langerovou a některé české skupiny. Jejich znalosti se soustředili pouze na populární hudbu, na nejznámější osobnosti. Ukázalo se, že Peruánci sledují v televizi české programy a odsud také pramení jejich znalosti.

V české historii se respondenti často odkazovali na novodobé dějiny, zejména na světové války, komunistickou minulost České republiky, Sametovou revoluci, dále zmiňovali rozdělení se Slovenskem. Několik respondentů znalo ranou českou historii. Jedna Peruánka (žena, 22let) své znalosti obohatila četbou (České mýty a báje). Další respondent (muž, 47 let) překvapil výbornými znalostmi historických osobností (např. Jan Hus, Karel IV).

Znalosti teritoria České republiky

Tato otázka se také úzce pojí se společenskými aktivitami jako je podnikání výletů, zájmem o poznávání české země.

Ukázalo se, že Peruánci znají řadu českých měst i vesnic. Více navštěvují větší a historická města (Český Krumlov, České Budějovice, Mladá Boleslav, Olomouc, Brno). Hlavním důvodem jsou často pracovní povinnosti, zejména skupina muzikantů cestuje po celé republice. Dále návštěva známých a nakonec výlety (na hory, hrady, do vinných sklípků na Moravu...). Někteří Peruánci navštěvují hrady a zámky. Z české krajiny navštěvují dotázaní Peruánci zejména Šumavu a Krkonoše a Moravský kraj.

Někteří krátkodoběji usazení Peruánci svůj pobyt v ČR zatím strávili v teritoriální oblasti Prahy, další jsou příliš pracovně vytíženi. Cestování a poznávání ČR je spíše vedlejším záměrem Peruánců v ČR. Pracovní záležitosti, případně rodina a známý je motivují poznávat české území.

Z oblasti kultury všichni respondenti prokázali aktivní zájem, žádný respondent neodpověděl, že by ho ani trochu nezajímala jediná oblast české kultury. Největšímu zájmu se těší čeští sportovci a z nich zejména fotbalisté, dále politici za nimi následuje zájem o české spisovatele a jejich přeloženou literaturu. Nejmenší zájem a znalosti respondenti prokázali v oblasti historie (většina respondentů projevila povrchnější znalosti a ne příliš aktivní zájem).

Větší informovanost bez ohledu na strávenou dobu pobytu projevila skupina studentů a všeobecně vzdělaný respondent (muž, 47let), který své informace čerpá z každodenní četby tisku. Naopak politickou scénu respondenti více méně absentovaly a proměnily ji pouze ve znalosti osobností. S ohledem na aktivní zájem v souvislosti s cestováním a poznáváním ČR se ukázala skutečnost, že jde spíše o vedlejší záměr Peruánců v ČR. Pracovní záležitosti, případně rodina a známý je motivují poznávat české území.

10.4. Adaptace Peruánců v ČR a její limity, působení časového koeficientu

10.4.1. Překonávání kulturních odlišností a porovnání kvality života v Peru s životem v Čechách s odstupem času

V předchozích kapitolách bylo sledováno, jakým způsobem se peruánská skupina vyrovnává s odlišným životem a tradicemi v ČR. Ukázaly se problematické body, dále pozitiva, která Peruánce motivují svůj pobyt v ČR prodlužovat či se usadit natrvalo.

Co zůstává pro Peruánce s odstupem času nepřekonatelné? A co je motivuje opustit v budoucnosti ČR? Statistiky jasně dokazují preferenci Peruánců migrovat do jazykově a kulturně bližších prostředí. Menšina se jich rozhodne pro Českou republiku, kde je čeká rok či léta tvrdého boje s odlišným jazykem a podobně trvá i zapojení se do uzavřenější a chladnější české společnosti. Kde byla problematická jazyková bariéra, pomohl Peruáncům jejich aktivní postoj. Ten umožnil rychlejší adaptaci, po osvojení jazyka se otevírá více pracovních nabídek, také následuje vřelejší přijetí české společnosti. Stížnosti na xenofobní chování české společnosti nebyly s odstupem času zaznamenány. Peruánci přestali vnímat českou společnost jako nepřátelskou. Češi mají jiné zvyky, jsou více nevšímaví, méně vřelí, ale jen na první pohled uzavření a nepřátelští. V pražském multikulturním prostředí i mimo Prahu Peruánci vzbuzují pozitivní dojmy a jsou přijímáni díky své exotičnosti, jak sami zaznamenali. Životní styl (vizáž, oblečení) nadále ostře kritizují peruánské ženy. Ostrým bodem kritiky zůstává pouze osobní kultura Čechů, Peruánce šokuje hygiena a nepoužívání deodorantů. Adaptace na českou stravu je až na výjimky s odstupem času bezproblémová stejně jako zvyk na jiný časový režim. Nadále trvající problematiku vzbuzují geografické podmínky, teplejší počasí je pro většinu Peruánců atraktivnější než spíše chladnější střídavé roční období.

Během několika let se pohled Peruánců mění, nadále si nejvíce stěžují na:

- a) chladné zimní období, sníh

- b) životní styl (vizáž, oblečení), osobní kultura druhých lidí (špatné hygienické návyky)
- c) odlišný a méně intenzivnější společenský život, zejména jiná oslava svátečních chvil
- d) země a její sociální síť (byrokracie, špatný přístup k zákazníkům v restauracích a obchodech, neadekvátní služby)
- e) vzdálená uzavřenější a méně temperamentnější kultura Čechů, odlišný jazyk

V průběhu času se také objevila nová negativa, případně došlo k zintenzivnění negativních dojmů v porovnání s dobou po příjezdu. Peruánci objevili nové nevýhody, k jejichž zjištění bylo třeba bližší seznámení s fungováním sociálního zázemí v České republice. V Peru je vysoká pracovní nabídka, služby, chůvy a kuchařky pracují za tak nízké mzdy, že jsou i pro rodiny s menšími příjmy lehce dostupné. „*V Peru si můžu dovolit služku, uvaří a postará se o děti za 100USD/měsíc, tady jsou služby drahé*“ říká žena 2 (36 let). To ale v Čechách není možné, jak upozorňuje jiná Peruánka: „*doma bych měla na všechno chůvu, co by mi za málo peněz i ráda uvařila, tady jsem na děti a vše sama*“.

Výrazně silnější negativní aspekt je po čase nadále vnímám v sektoru služeb ČR. Obchody, restaurační zařízení a trhy tu nefungují odpovídajícím způsobem. Prodáváči, číšníci jsou většinou nerudní a bez zájmu nabízejí své zboží. Obchody a trhy jsou bez života a Peruánci si stěžují na téměř nepřátelský přístup. Na úřadech je tento přístup vidět údajně nejmarkantněji.

Někteří Peruánci si paradoxně stěžovali na rozšířené možnosti ve spotřebitelské společnosti. V ČR se jejich spotřebitelské možnosti natolik zvětší, že se nedokáží chovat ukázněně například ve **stravování**. Jiná žena (31 let) uvedla, že se v ČR rozmazlila, zvykla si nosit krásné a značkové oblečení a to se stalo problémem, když se na několik měsíců vrátila do Peru, kde zjistila, že už tam žít nemůže, protože ji takové možnosti chybí.

Na druhou stranu se objevují motivace Peruánců v ČR zůstat. Jaká pro to spatřují pozitiva? Oproti počátečním pozitivním dojmům z pobytu v ČR se seznam kladných výpovědí rozrostl, téměř všichni respondenti označili život v ČR za celkově lepší než v Peru,

zejména co se týče jejich ekonomické situace. Hned na samém počátku převážil pocit bezpečí, pozitivní dojmy z nízké kriminality. Pocit jistoty umocnilo vytvořené sociální zázemí otevřené peruánské komunity, cizinců a Čechů. Zároveň někteří respondenti vidí tento život v určitém ohledu lepší a v jiných horší. Co konkrétně oceňují respondenti nejvíce v ČR?

- 1) vybudované sociální zázemí (rodina, přátelé)
- 2) finanční výhody a vyspělejší země
- 3) ČR jakožto krásná země, s řadou historických i moderních udržovaných měst plných zeleně. ČR jakožto příjemný a bezpečný domov díky menší míře výtržností a násilí na veřejnosti.
- 4) přijetí českou společností (pro Čechy je atraktivní fyzická exotičnost Peruánců+módní jazyk), zdvořilí a přátelští Češi, atraktivní Češky
- 5) poznávání nových míst, zábavy a kultury lidí
- 6) menší tlak na lidi v podobě navenek působícího egalitářského prostředí
- 7) možnost uplatnění na trhu práce v žádaných a neobsazených oborech (obchodníci-stánkaři s exotickým zbožím, rodilý mluvčí -lektoři španělského jazyka, učitelé exotického tance, hudebníci provozující tradiční peruánský styl huayra...)
- 8) získání nové kvalifikace, často stipendiem

10.4.2. Shrnutí kladů a záporů aneb motivace Peruánců odjet či zůstat

Krátkodoběji usazení Peruánci si obecně více stěžují na překážky a výhledově se zdá, že nejspíše Českou republiku opustí. Ti, co zde žijí řadu let, se naopak výborně adaptovali, vděčí za to svým českým partnerům, dobré organizaci Peruánského velvyslanectví, ale hlavně sobě a své pili, pokud překonali jazykovou bariéru a hovoří plynule česky. Vytvořené sociální sítě Peruáncům umožňují cítit se v ČR jako doma a uskutečňovat řadu svých původních kulturních zvyků i řadu nově osvojených činností. Pro zatím z nich velká většina zůstává v ČR kvůli zaměstnání a finančnímu zajištění, které zde našli. Dokazuje to fakt, že studenti, co dokončí vzdělání a nenajdou odpovídající zaměstnání, mají tendenci z ČR odjet (žena 1, 36 let), muž, 23 let). Stejně jako muže motivují jejich české partnerky zůstat, tak zejména ženskou peruánskou skupinu odrazuje fakt ztížené možnosti, najít si partnera mezi Čechy.

Několik Peruánek je rozhodnuto Českou republiku opustit a řada jich ji během výzkumu již opustila- viz Tabulka 10-4.

10.4.3. Adaptační proces Peruánců a jeho limity aneb ztížená možnost návratu zpět do Peru

Vliv české kultury při adaptaci Peruánců dokazuje jejich přijetí českých tradic případně jejich modifikace. Větší problémy po čase nepůsobí ani česká kuchyně, Peruánci konzumují česká jídla, případně si je přizpůsobují svému zažitému stylu. Vánoční zvyky obohacují o nové prvky, rádi se věnují novým sportovním aktivitám ať už jízdě na kole či lyžování. Zavádí inovace českého pojetí oslav a velkolepých párty trvajících den i dva. Peruánci po čase nepřekvapí chladnější chování české společnosti, sami se někteří začínají projevovat ostražitěji vůči neznámým lidem a mění se zároveň jejich temperament, pokud se tak dříve nechovali. Takový jev popisuje žena 1 (36 let): *Něco hlubšího se ve mně změnilo, můj způsob myšlení, moje osobnost, mluvila a myslela jsem v češtině, byla jsem i klidnější. Přijela jsem do Peru, ale už jsem se tam necítila jako doma a nekomunikovalo se mi tam s lidmi dobře, asi už jsem přemýšlela jinak. Mám teď nové zvyky a držím si od lidí větší odstup, nejsem už tak přátelská, dříve jsem byla více společenská. V Čechách jsem byla nucena naučit se velké disciplíně jako student a teď jsem přísnější...je ze mě diktátorka a nikdo to u nás nechápe...Ani nedokážu navázat vztah s Peruánцем, u nás jsou ženy méně rovnoprávné než muži a vnímají muže jako nadřazenějšího. Já jsem se tu naučila, že oba dělají domácí práce a že nepotřebuji na vše povolení muže, jsem příliš samostatná...Stejně jako tato Peruánka myslí řada Peruánců na své sociální sítě v rodné zemi, kde jsou jejich příbuzní a přátelé. Mnoho původních vazeb a kontaktů je natrvalo zpřetrhaných, ale jejich rodinné vazby jsou velmi silné. Za všechny mluví výpověď jednoho Peruánce: „Chybí mi Peru, mám tam tátu, přátele. Chci se vrátit do Peru, vím, že se tam budu mít hůř. Tady už mám také hodně lidí, které nechci opustit. Váhám a říkám už 5 let, že odjedu, za celých 8 let jsem byl teď poprvé doma, letenky jsou tak drahé.“ Muž tím upozornil na skutečnost, že řada Peruánců přichází o své původní sociální vazby právě díky nemožnosti častých návštěv rodné země. „Moje maminka ani neviděla své dvouleté vnouče, letenky si nemůžeme dovolit“, stěžuje si muž (31 let). Svým způsobem jsou Peruánci k trvalejšímu pobytu v ČR nuceni, nemožnost osobních kontaktů s rodnou zemí, je po delší době vrhá do situace, že se tam již*

necítí jako doma. Dosvědčuje to fakt, že na otázku, kde se cítí peruánští respondenti doma, reagovali s velkými rozpaky. Většina si nebyla odpovědí jista, stejně jako budoucími plány. Mezi odpověďmi, co jim zde s odstupem času chybí, už příbuzné a známé v Peru nejmenovali na prvním místě jako po příjezdu. Schází jim zejména vlastní „vřelejší kultura“ a slunečné počasí. Zachovali si své silné národní cítění, dosvědčuje to i fakt, že všichni slaví svůj hlavní svátek vzniku státu i v ČR. Pro svou hláсанou hrdost k peruánské národnosti, ČR nazývali spíše druhým, přechodným domovem.

Běžně Peruánci po původních plánech odjet zpět do Peru, své názory po čase mění a nadále zůstávají z již zmíněných důvodů, případně plánují výjezd do země třetí – kulturně či geograficky jim bližší. Jejich snem se stává Španělsko, Portugalsko, ale i vzdálená Florida či Texas. Odsun je poté závislý jen na pracovní příležitosti či sociálních kontaktech. Partnerství s Čechem a společné děti nebývá v tomto případě záminkou trvalého usazení v ČR. Několik česko-peruánských rodin učí své děti bilingvně a připravuje je tak na budoucí vycestování. *Ještě nevíme, kdy vycestujeme, ale odjet musíme, tady je život smutnější, je tu zima a lidé jsou kvůli tomu mrzutí a chladní, nemají tolik příležitostí dostat se do společnosti, v zimě člověk nikam chodit nechce. Asi pojedeme žít na Floridu, musí se tam rozjet naše podnikání, zatím to zkoušíme po internetu. Obě naše děti mluví česky, anglicky a španělsky,* říká žena 2 (36 let).

Dlouhodobě usazení Peruánci zaregistrovali v průběhu pobytu i změny ve společnosti. *„Češi jsou teď mnohem přátelštější a jsou zvyklí na cizince, cítím se tu bezpečněji, možná i proto, že už to tu znám, řada lidí mluví už španělsky“* říká žena 1 (36 let). Tito Peruánci měli vlivem příjezdu do země teprve objevené cizinci neporovnatelně jiné adaptační podmínky, cítili větší pozornost a xenofobní náladu Čechů, jazyková bariéra byla mnohem silnější. Zároveň zaznamenali menší byrokracii v době po příjezdu. Muž (47 let): *Na počátku bylo vše snadné, nyní je v ČR větší byrokracie.*

osoba a věk, vzdělání	co je stále nepřekonatelné, co chybí? Problémy v ČR?	budoucí plány, zůstat v ČR-odjet a proč?
Žena 1 (36let), dostudovala zde vysokou	Podobné smýšlení, podobná kultura i teplé počasí	musela jsem odjet, nesehnala jsem odpovídající práci, Peru se mi jako domov vzdálilo, zkouším štěstí ve Španělsku
Žena 2 (36let), střední	Tady jsou mrzutí lidé, špatné počasí, nemůžu tu mít chůvu ani kuchařku	Určitě odjedeme, ale nevíme kdy, záleží na pracovních příležitostech, pojedeme do Texasu či na Floridu
Žena, (28let), vysoké	Nemám tu partnera, chybí mi Peru a vše tam	Vrátila jsem se do Peru, už jsem v Čechách byla moc dlouho, je čas usadit se
Muž, (23 let), střední, studuje vysokou	Není to můj domov, chybí mi řada známých od nás a taky rodina samozřejmě	odjíždím na čas studovat do Belgie, pak uvidím
Muž (46let), základní	V Peru by se mi žilo hůř, je tam méně peněz, možností pracovat	Chci se vrátit do Peru, ale pořád to odkládám
Muž (31let), střední	Chybí mi moře, příbuzní	Tady mám více peněz, všude v LA jsou politické a ekonomické problémy, Lima není bezpečná. Rád bych vycestoval s rodinou do Španělska
Žena (22let), střední a studuje vysokou	česká kuchyně, je mi po ní špatně, chybí mi peruánská kultura	V ČR je lepší kvalita života, více možností, ideál by bylo žít chvíli tady a chvíli v Peru
Žena (42let), vysoké	Naši lidé, jazyk a kultura, známé instituce a jídlo	Kdybych tu nezůstala, měla bych se hůř, mám tu dobrou práci
Muž, (47let), základní	Na počátku bylo vše snadné, nyní je v ČR větší byrokracie	Mám rád ČR, mám tu přátele, neuvažuju jestli tu zůstanu, uvidím...čekám, jestli se naskytne příležitost jinde v zahraničí
Muž, (29 let), základní	Chybí mi známé prostředí, u nás je to jiné, lidé jsou jiní, vřelejší, počasí je veselejší	Práce je důležitá, živí mě a mám se dobře, zatím zůstanu
Muž, (35 let), střední	Peru je domov, ale tady už mám také domov, vždy mi to bude chybět tady anebo tam.	Teď bych se nevrátil, ale záleží na práci a příležitostech
Žena, (31 let), střední	Určitě mi chybí rodina, známý, jsou tu hrozné úřady na vyřizování víz	Dělám, co mě baví a peníze jsou dobré, ale jsem tu asi i kvůli známým, v budoucnosti uvidím...

Tabulka 10-4 Adaptace Peruánců

11. Závěr

Abych získala odpověď na otázku, jak vypadá adaptace Peruánců v ČR a v jakém stádiu se nachází jejich integrace do české společnosti, zkoumala jsem v první řadě výchozí předpoklady adaptace s ohledem na život respondentů v peruánském prostředí. Dále prvotní překážky v adaptaci, konkrétně problematické období po příjezdu do ČR a následnou konfrontaci s odlišnými podmínkami v zemi a s jeho majoritní populací. Vlastní proces adaptace v ČR a případné integrace do české společnosti byl sledován na:

- a. Způsobu budování sociálního zázemí, s důrazem na průnik do české společnosti, limit tohoto průniku
- b. Způsobu adaptace na žitou kulturu (trávení mimo-pracovní doby, trávení svátečních chvil, adaptace na české stravovací návyky a českou stravu) a míře osvojení jimi reflektovaného životního stylu české společnosti
- c. Vybraných překážkách v adaptaci hodnocených v době po příjezdu do ČR jako problematických a jejich reflexe s časovým odstupem. Jejich hodnocení života v ČR a budoucí plány.

Jako další byl zkoumán přístup respondentů ke společenské adaptaci/integraci, na aktivním/pasivním přístupu k osvojování si českého jazyka a znalostí hostitelské společnosti. Závěry z výzkumu jsou doplněny statistickou rovinou dat celkové peruánské migrace a dat týkající se situace v ČR spolu s jejich interpretacemi.

Peruánci jsou jednou z nejmenších skupin cizinců v ČR, ale jednou z největších skupin v rámci všech příchozích z Jižní a Střední Ameriky. Jedná se v jistém slova smyslu o populární skupinu migrantů, která si sebou nese patřičnou hrdost. Ovládají jazyk, který je žádaný na trhu, jejich oděvní móda a šperky v etno stylu jsou pro Čechy atraktivní. Svou exotičností často budí obdiv u opačného pohlaví. České prostředí obohacují jinorodou a velmi vzdálenou kulturou.

V případě dotazovaných Peruánců se nejedná o velkou skupinovou migraci, jedná se o migraci jednotlivců, případně rodinnou. Může se stát, že vycestuje menší skupinka, kterou pojí stejné obchodní zájmy a zejména sociální blízkost. Nepotvrzuje se ani domněnka

profesní migrace a tedy společného příjezdu celých hudebních skupin. Hudebníci se dávají dohromady až v ČR. Do ČR míří Peruánci častěji jednotlivě i když se na první pohled může dle zkoumané skupiny zdát, že je v ČR mnoho Peruánců z Limy či Arequipy, o řetězové ani masové migraci nemůžeme hovořit. Vezmeme-li peruánské statistiky zabývající se migrujícími skupinami podle: Estadística de la Migración de los Peruanos, 1990-2007, pak vidíme, že výzkumná skupina ne náhodně obsahuje nejvíce respondentů právě z Limy, která se svými 31% je městem s jednoznačně nejvyššími odchody migrantů. Do každé země přitom míří velmi nevyrovnané počty žen a mužů, v evropských zemích jako je Španělsko, Itálie, Německo či Francie peruánské migrantky převažují nad muži z Peru. V ČR jednoznačně dominují peruánští muži, na rozdíl od žen z Peru, u kterých se i ve výpovědích nejčastěji odrazila preference jiných destinací. Oproti reflexím Peruánců tedy migruje dokonce vyšší počet žen⁸³ (51,2%). Spíše to ukazuje na menší oblibu destinace ČR u peruánských žen, než na mýtus některých peruánských respondentů, že ženy více než muži chtějí založit rodinu v Peru a méně uvažují o vycestování.

Proč Peruánci vstupují do země fyzicky i kulturně velmi vzdálené? ČR nepatří mezi hlavní destinace, kam peruánská migrace míří, těmi je Latinská Amerika, USA, Španělsko, Itálie. Země, které jsou fyzicky či kulturně blíže Peru, země kde najdou již vytvořené silné sociální zázemí svých krajanů, jak ukazují statistická data a migrační výzkumy. V ČR na druhou stranu nachází pozitivní přijetí, obdiv a zájem jak situaci Peruánci popisují. Xenofobní chování ze strany Čechů je v současné době k občanům Peru velmi výjimečné (zejména pokud jsou si Češi vědomi, že jde o Peruánce). Nutno dodat, že při výjezdu do ČR se jedná o souhrn náhod a osudu. Často Peruánci vyjedou jen „na zkoušku“ a nakonec svůj pobyt prodlužují. K náhodným okolnostem se přidružují motivační faktory profesní a ekonomické. Řada Peruánců přijela do České republiky zvýšit svou kvalifikaci a všichni ať už to přiznávají či ne jsou zároveň motivováni jedinečnou příležitostí žít v ekonomicky bohatší a stabilnější zemi.

V rámci celkové migrace Peruánců se tedy ČR stává výjimečnou destinací, ale splňuje všechny podmínky pro to, aby sem Peruánci mířili. Z určitého hlediska se zdá být tato destinace pro Peruánce zajímavější, trh je zde v řadě oblastí neobsazen a zdaleka se nemusí věnovat fyzicky náročným manuálním pracím jako v Japonsku či Španělsku. Ty méně

⁸³ Za roky 1994-2007 v: Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos: 1990-2007; 43

kvalifikované v ČR často živí sezónní práce, prodej šperků, textilu a dalšího zboží na místních trzích ale i hudba. Některé pracovní pozice jsou pro ně v ČR méně otevřené jako au-pair, která je dle jejich reflexe mnohem více populární a běžná v ostatních zemích (např. Španělsku, Itálii, USA) a v jiných se jim trh plně otevírá (učitelé španělštiny, exotických tanců..). Není vyloučeno, že mohou v ČR působit v pozicích uklízečů, au-pair a případně nájemních dělníků, výzkum to však nepotvrdil. Přičemž Peruánci v ČR nacházejí kvalitnější životní podmínky. Důvod spatřují v tom, že trhy Španělska, Itálie, USA... jsou přesyceny migranty z Latinské Ameriky a dalších migrantů ze zemí třetího světa, v řadách konkurence mají zhoršenou startovní čáru a navíc se potýkají s přísnými migračními zákony, jak uvádějí. Neznamená to, že je takové destinace přestávají přitahovat, ale některé to vede k nové migraci ze zemí Evropy právě do ČR. V českém prostředí Peruánci svou exotičností a nižším počtem působí stále populárně. Ačkoliv ČR není americkým snem Peruánců, ale spíše nahodilou destinací, je možné dodat, že také výbornou strategickou volbou.

Co vlastně vede Peruánce k migraci? Velký počet Peruánců svůj výjezd vnímá jako jedinečnou šanci vyšvihnout se nahoru. Ve výzkumné skupině se ukazují stejné motivační faktory jako v závěrech Teófila Altamirana, který zkoumal celkovou peruánskou migraci.⁸⁴ Také statistiky Peruánců ČR jasně dokazují tendenci Peruánců usazovat se v ekonomicky atraktivních lokalitách. Komunita se koncentruje v regionech, kde je možné uplatnit se na pracovním trhu, nejvíce možností je pak v hlavním městě a jeho těsném okolí, dále v dalších lokalitách s vyšší pracovní nabídkou jako je Brno. K doplnění statistických zjištění je možné dodat, že komunitu Peruánců zasáhla suburbanizace, řada z nich spíše než velkoměsta vyhledávají jejich těsné okolí.

Jiní Peruánci svou zemi chtěli či museli opustit kvůli špatné ekonomické situaci a dalším důvodům. Destinační země je tedy často volena náhodně, v závislosti na možnostech a zejména na sociálních vazbách. Do ČR Peruánce přivede velmi často navázání či uzavření partnerství s Čechem/Češkou. Naprostá většina jich vyjíždí z Peru do ČR svobodných, stejně jako v závěrech publikace Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos, 1990-2007, kde se ukazuje, že 74,4% migrantů je svobodných. Následují své příbuzné a známé. Ve zkoumané skupině již zmíněná partnerství s Čechem či Češkou byla před příjezdem do ČR krátkodobá

⁸⁴ Teófilo Altamirano: 1992; 82

(do několika měsíců) a s příbuznými či známými Peruánci často nebyli téměř v kontaktu. O silném peruánském zázemí, které statistiky ukazují v USA či Španělsku se zdaleka nedá hovořit. Na druhou stranu to naznačuje fakt, proč skupina Peruánců přijíždějící do ČR má velmi nízké někdy až fantazijní povědomí o zemi, kde se rozhodla řadu let strávit. Z hlediska budoucí možné adaptace se zdá tento fakt příznivý, neboť respondenti před příjezdem do země neměli vytvořeny příliš negativní ustálené obrazy o ČR a jeho majoritní populaci, které by jim adaptaci znesnadnily. Negativní působení na adaptaci sebou nesla nízká informovanost (vyšší jen u skupiny kvalifikovaných pracovníků vyslaných z Peru a studentů) a až na několik výjimek (muž, 46 let se začal učit čj před příchodem do ČR) nulová příprava Peruánců. Následkem jejich nízké informovanosti (nepřipravenosti) se projevil kulturní šok. Skupina často není jazykově ani informačně vybavena na život v ČR.

Přes informační nedostatky o nové zemi, si sebou Peruánci přinášejí jiná pozitiva pro dobrý start. Na základě statistik migruje z Peru kvalifikovaná či se kvalifikující síla v produktivním věku, nejčastěji to jsou studenti (28,2%), úředníci, pracovníci ve službách a obchodu, profesori, vědci, vojáci, technici. Ne jinak je tomu v ČR, kde naprostá většina Peruánců má střední a vysokoškolské vzdělání a je v produktivním věku. Na základě výzkumu v ČR působí jako studenti, profesní zaměstnanci a kvalifikovaní pracovníci vyslaní z Peru. Jejich bezproblémové profesní působení v nové zemi však ukazuje ještě další rozměr. S výjimkou minulých a současných studentů a několika úspěšných kvalifikovaných zaměstnanců vyslaných z Peru, Peruánci nevyjíždějí za kariérou. Jsou ochotni degradovat své vzdělání, dělat práci, která je nebaví, protože to obecně vnímají jako stále lepší pozici, než ve které se nacházeli v době odjezdu ze své země.

Peruánci také vykazali značnou míru flexibility už svými budoucími plány, kde se projevovala tendence zkusit štěstí v nové zemi. Markantně převážili dva druhy plánů pobytu. Svou situaci obě skupiny shodně označovaly jako nepředvídatelnou, závislou na řadě ekonomických, sociálních a dalších faktorů.

- jedna skupina přijela na dobu neurčitou s pocit, že se uvidí, bez většího plánování
- druhá skupina přijela na „zkušební dobu“ a to nejčastěji na dobu jednoho roku.

Jaké největší překážky stály v adaptaci? Nízká očekávání a plány přinesla Peruáncům pozitivní dojmy v době po příjezdu. Celkově byli připraveni pracovat tvrději a očekávali menší odměny. S takovou perspektivou byla jejich očekávání snadno naplněna. Jejich flexibilní přístup jim opravdu vynesl bezproblémovější uplatnění na pracovním trhu. V ČR byli dále fascinováni odlišným počasím, zdvořilými Čechy, atraktivními Češkami, či obdivovali mimo jiné beztřídní prostředí v podobě nenápadné společenské stratifikace, čistá města v zeleni, nové i historické domy. Dle reflexí Peruánců nebylo nikde vidět špinavou a kriminální část měst: pouliční gangy, drogy, řadu žebráků, stany, chatrče na spadnutí... Jak je tedy možné, že se řada Peruánců necítila bezpečně a obávala se kriminality? Dostavily se projevy kulturního šoku, který je spojen s pobytem v nové zemi. Šok se projevil u obou pohlaví stejným způsobem. Většina respondentů první období adaptace na nové prostředí a na obyvatelstvo a jeho žitou kulturu charakterizovala, jako dezorientaci, pocit nejistoty a bezpečí v prvních měsících, kterou provázela mírná až těžší forma deprese. Deprese byla zároveň způsobena faktory, které jim tu chyběly, což bylo hlavně sociální zázemí, jejich společenské zvyklosti, každodenní organizace života, rodné geografické prostředí, oblíbené potraviny... Oproti společensky otevřené peruánské kultuře, se česká společnost tvářila uzavřeně a to v nich vyvolávalo nejistý pocit, že nejsou vítáni. Při konfrontaci s odlišnými sociálně-kulturními a demografickými podmínkami si Peruánci nejvíce stěžovali na:

- 1) potíže s odlišným jazykem, které způsobovaly jednak nedorozumění a také nemožnost proniknout do české společnosti
- 2) uzavřená a někdy zároveň xenofobní/rasistická česká společnost
- 3) životní styl (vzhled, oblečení) chování a soukromé zvyklosti Čechů (odlišné rodinné zvyklosti) a chování na veřejnosti (nevšímavost a ignorování lidí, odlišná etiketa), osobní kultura druhých lidí (špatné hygienické návyky), stravovací návyky (odlišná „tučná“ a méně pestrá strava)
- 4) odlišný časový režim
- 5) odlišný společenský život
- 6) země a její sociální síť (byrokracie, špatný přístup k zákazníkům v restauracích a obchodech, neadekvátní služby)

Mezi geografickými a klimatickými podmínkami nejvíce Peruánce zaskočilo:

- a) chladné zimní období, sníh
- b) odlišné klima – není přímořské počasí

- c) teritoriální změna
- d) nebezpečí a kriminalita (nástrahy velkoměst)

Všichni dotázaní Peruánci prožívali určité problematictější časové období, některé kulturní jevy a společenské projevy jsou pro ně nadále neakceptovatelné. Nejrychleji a nejméně kriticky počáteční období přijímali Peruánci přicházející z jiných evropských destinací. Nejhuře byla situace prožívána mladšími ročníky, pro které to byla často první cesta do světa, která je vytrhla z rodinného zázemí. Také dlouhodoběji usazení Peruánci měli novou situaci ztíženou dobou příchodu do ČR, kde se setkali se silnějším xenofobním postojem majoritní společnosti a populací neovládající anglický a už vůbec ne španělský jazyk na odpovídající úrovni.

Kontakt s „odlišným“ byl vnímán v počátečním období více problematicky, jevil se jako překážkou v možné adaptaci. Motivace jednodušeji vydělat peníze, najít větší uplatnění na pracovním trhu, získat dobrou kvalifikaci a další, vedly Peruánce k rozhodnutí zůstat. Díky jejich aktivnímu a flexibilnímu postoji k osvojování si nových věcí, vrhání se do neznámých zaměstnání a ochotě obětovat práci či studiu všechen volný čas, byl nastartován poměrně rychlý a bezproblémový vstup do nového prostředí. Kladnou úlohu v rámci adaptace sehrál zájem okolí o usnadnění situace Peruánců, konkrétně pomoc s první orientací a vyřizováním organizačních záležitostí a pomoc se sociálním ukotvením v novém prostředí. V ČR hraje významnou roli vzájemná podpora existující mezi poměrně malou peruánskou komunitou žijící v ČR. Peruánci se vzájemně kontaktují, skupina je propustná pro nově příchozí z řad známých i neznámých. Velké zázemí jim vytváří Peruánské velvyslanectví, každý po příjezdu obdrží kontakt na svého konzula, který jim může pomoci s orientací v nové zemi, předá kontakty na ostatní Peruánce. Sociální zázemí a podnikavost jednotlivých Peruánců zdá se hraje největší důležitost při překonávání prvního nejistého období v nové zemi. Pomoc z české společnosti neočekávají, vnímají spíše nezám a jazykovou bariéru. Nikoliv zanedbatelně se Peruánci obrací na další cizince ze stejného jazykově-kulturního prostředí. Při shánění práce a ubytování opět nejvíce napomohly sociální kontakty a spolupráce uvnitř peruánské komunity. Schopnosti a talent jednotlivých Peruánců nelze opomíjet. Peruánci jsou velmi aktivní a snaživí, někdy se vyskytnou problémy, protože se až příliš rádi spoléhají sami na sebe, jak informovalo Peruánské velvyslanectví.

Následně bylo sledováno budování sociálního zázemí, s důrazem na průnik do české společnosti a čím je tento průnik limitován. Sledování sociálních kontaktů uvnitř peruánské imigrační skupiny i mimo ni mělo sloužit jako základní indikátor pro sledování adaptačních a integračních procesů. Z předpokládaných možných determinujících faktorů, které mohou omezovat či být prospěšné v navazování a udržování sociálního kontaktu s Čechy (rozdílnost strategie komunikace a přístupnost české/peruánské společnosti, doba strávená v ČR, možnost navázání kontaktu s Čechy, partnerství či manželství s Čechem/s Češkou a některé ustálené obrazy o Čechách a Češkách, oboustranná jazyková bariéra), hraje silnou úlohu doba strávená v ČR. **Jako velmi vlivný faktor se projevila doba příjezdu, dlouhodoběji usazení Peruánci se setkali se silnějším odmítavým postojem majoritní společnosti** (a to zejména mimo metropolitní oblasti). Větší tlak se projevoval i v rovině jazykové (nedomluvili se anglicky a už vůbec ne španělsky). Česká společnost si stále zvykala na přítomnost cizinců. Peruánci museli vyvinout velké úsilí k rychlému překonání jazykové bariéry.

Dále se v reflexi Peruánců česká společnost v prvních kontaktech jeví jako uzavřenější (nepropustná). V tomto ohledu výzkum zaznamenal velmi ojedinělou počáteční interakci s Čechy. Větší průnik mezi českou společností v první fázi zkomplikovala jazyková bariéra. Peruánci byli v kontaktu s Čechy hovořícími španělsky případně anglicky. První a další kontakty z větší části proběhly uvnitř peruánské skupiny, s výjimkou profesionálních aktivit, kde jsou Peruánci nuceni vstoupit do interakce s českou společností. To neplatí pro smíšené manželské/partnerské páry, které se seznamují s rodinnými příslušníky svého druhu a jsou svým partnerem více vtaženy mezi českou populaci. Ani u kvalifikovaných pracovníků vyslaných z Peru se nedá hovořit o průniku do českého prostředí. Důvody jsou jiné, tito Peruánci se segregují, protože mezi ostatní Čechy až na výjimky proniknout nepotřebují. S první orientací jim mnohdy pomáhá zaměstnavatel a dále se sami pohybují v kruhu dalších cizinců (ex-patů), kde jim k dorozumění stačí angličtina.

Jaké byly zjištěny případné překážky v integraci do české společnosti? **Negativní dopad může mít skutečnost, že zkoumaní Peruánci obraz Čecha konstruují na základě prvotních dojmů a tyto dojmy zevšeobecňují.** Nejmarkantněji o tom hovoří obraz Čechů v případě svobodných peruánských žen, které odsuzovaly u Čechů neupravenou nemódní

vizáž, osobní hygienu a způsoby chování (neosvojenou zdvořilostní etiketu). Bariéra předsudků řadě Peruánek znemožní přenést se přes první dojmy. Pokud to dokáží, pak je jejich reference na vztah s českým mužem téměř vždy pozitivní (oceňují větší toleranci, rovnost partnerů, jejich spolehlivost a další vlastnosti). Ve výzkumné skupině se vyskytlo mnoho smíšených manželství a párů, Peruánci jednoznačně ukázali možnost vytváření hlubších vazeb a manželství s Čechy. Projevily se však některé kulturní zvyky bránící v jejich přetrvávání a narážející na oboustranné nepochopení. Peruánci jsou zvyklí na rozšířený rodinný systém – udržování bližších rodinných styků i s velmi vzdálenými příbuznými, rodina je velmi patriarchální a drží při sobě. Všechny tyto zvyky spolu s dalšími jako je obecně vyšší tolerance k promiskuitě, pořádání velkolepých oslav a párty a rozsáhlé sociální sítě vybudované ve společnosti, kde se lidé dají bez větších problémů do řeči, naráží na bariéry v uzavřenější a chladnější české upjaté společnosti. Kontrastní nedorozumění údajně způsobuje i jiný smysl pro humor, který je pro Peruánce velmi důležitý, jak píše Barriosová.⁸⁵ Český černý a suchý humor, vnímaný Peruánci, jim neseď. Existuje celá řada znaků české společnosti, které Peruánci naopak oceňují. Někomu vyhovuje nevšímavost Čechů, jinému připadají velmi zdvořilí. Navazování a udržování partnerství s Čechem/Češkou se neukazuje jako problematické zejména v případě Peruánců-mužů, ale od páru je vyžadována nadstandardní tolerance, která často končí rozchodem či rozvodem.

Pozitivní krok v rámci integrace lze spatřovat v přístupnosti peruánské společnosti. Při průniku do české společnosti a vytváření nových sociálních vazeb hraje nemalou úlohu ochota Peruánců „družít se“ (nemusí být pravidlo, jsou i Peruánci samotáři). **Peruánská skupina je propustná a otevřená nejen mezi sebou, ale přijímají i Čechy a další cizince.** Peruánci i s odstupem času vídají s řadou cizinců, krajanů či Latinoameričanů. Obecně Peruánci nemají problém uzavírat bližší přátelství s Čechy, ale neomezují svá přátelství pouze na ně. Důkazem peruánské propustnosti skupiny může být Peruánci pořádaná oslava či párty, kde se obvykle mísí všechny možné kultury včetně Čechů.

Rozdílné komunikační strategie Peruánců a Čechů způsobují komplikace při vzájemném styku. Peruánci sami sebe chápou jako srdečnější a otevřenější lidi, mezi nimiž panuje velká pohostinnost vůči známým i méně známým. V jejich sebereflexi spíše reagují na

⁸⁵ Eva Farfánová Barriosová: 2005, 95-98

prvotní odstup Čechů a jazyková bariéra jim poté zamezuje, více než vytvořené negativní obrazy o Čechách, ve vytváření vazeb s nimi. **Uzavřená česká společnost se jim po čase jeví jako projev české ostražitější povahy, Češi se stávají přátelskými až poté, co je člověk osloví a trochu pozná. Koeficient času opět hraje v průniku do české společnosti pozitivní roli. Četnost styků s Čechy a výrazný průnik mezi českou společností znásobuje doba strávená v ČR, vytvořené partnerství s Čechem/Češkou, osvojení si českého jazyka a profesionální aktivity Peruánců.**

Peruáncům v zapojení do nového života pomáhá fakt, že se chtějí rychle adaptovat. Jsou až na výjimky snaživí, často navštěvují kurzy a bojují s učením pro ně velmi náročného jazyka. Snaží se hovořit co nejčastěji česky a čtou českou literaturu. **Za velmi dobrý krok v rámci integrace do české společnosti mluví skutečnost, že polovina dotázaných respondentů velmi dobře ovládá český jazyk. Další respondenti znají fráze nutné pro běžný život, případně češtinu využívají ve své pracovní profesi, často se bez pomoci domluví.**

Další pozitivní kroky podnikají nezaměstnaní Peruánci ve snaze zapojit se mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Dle statistik je pětina Peruánců v ČR nezaměstnaná, ale výzkum ukazuje jejich snahu zapojit se do profesních aktivit, na pozicích kde je český trh ještě neobsazen. Peruánci vymýšlí velmi čínorodé pozice (pořádání oslav pro děti, výroba šperků...). Je možné, že se jedná o nezachycenou ekonomiku, mnoho žen se registruje jako ženy v domácnosti a pomáhá s profesí svým mužům.

Dále zkoumaní Peruánci projevují svůj zájem o zapojení do české společnosti prokázanými znalostmi v oblasti české kultury. Největšímu zájmu se těší čeští sportovci a z nich zejména fotbalisté, dále politici, za nimi následuje zájem o české spisovatele a jejich přeloženou literaturu. Naopak politickou scénu respondenti více méně absentovaly a proměnily ji pouze ve znalosti osobností. Bez ohledu na strávenou dobu pobytu v ČR se zvýšená informovanost projevila u skupiny studentů a sebevzdělaných respondentů (četba denního tisku u muže (47 let). S ohledem na aktivní zájem v souvislosti s cestováním a poznáváním ČR se ukázala skutečnost, že jde spíše o vedlejší záměr Peruánců v ČR. Pracovní záležitosti, studium případně rodina a známí je motivují poznávat české území.

Při sledování způsobu adaptace na žitou kulturu –trávení mimopracovních chvil, vyšlo najevo, že se český životní styl dle peruánské reflexe výrazně neliší. Navíc jim podobný životní styl umožňují hojně zastoupené latinskoamerické kluby, kde si Peruánci poslechnou vlastní hudbu nebo zatancují oblíbené tance. Některé aktivity provozují více než ve své rodné zemi díky svému profesnímu zaměření (např. učitelé tance se pohybují více v klubech), také často intenzivněji chodí se svými známými na večeri, tancovat i do kina, protože jak říká muž (29 let) si to mohou dovolit. V Peru na zábavu není tolik času, tvrdí zejména obyvatelé z vesnického peruánského prostředí. Některé aktivity provozují na druhou stranu Peruánci méně (hraní a sledování fotbalu svých favoritů), ostatní přizpůsobili novým podmínkám (např. místo u moře pořádají párty v parku či v bytech a na terasách). Intenzita společenského života je v ČR limitována dlouhým zimním obdobím a odlišným prostředím. Respondenti se nebrání novým možnostem a osvojují si i podobný životní styl české společnosti. Ze sportovních aktivit jsou mezi respondenty velmi oblíbené výlety na kolech, lyžování. Odlišným aktivitám se věnují zejména zadaní Peruánci s českým protějškem. Ti si výborně osvojili české zvyky jako jsou odjezdy na chaty o víkendu, výjezdy na Moravu do vinného sklípku, sbírání hub....

Můžeme říct, že se flexibilní Peruánci poměrně bezproblémově adaptovali na trávení mimopracovních chvil v ČR, některé zvyky si přizpůsobili svým představám a v některých věcech se museli omezit.

Problematickou adaptaci způsobuje trávení svátečních chvil. Peruánská představa svátečnosti je, oproti strohé české, nevídaně velkolepá. Peruánci se cítí ochuzeni, musí slavit komornějším způsobem. Hojná účast a četné oslavy spojené s průvody v České republice chybí. **V tomto ohledu se Peruánci nepodrobují integraci do české společnosti a ani nemohou, rozdíly vnímání svátečnosti mezi českou a peruánskou společností jsou příliš velké.** To neplatí v případě obdobných svátků, pak se nebrání zdejšími inovacím – např. v podobě oslavy Vánočních svátků, nové zkušenosti je, jak sami říkají, obohacují. V jiných případech naráží kulturní rozdílnosti. To, co Češi považují za úctihodnou oslavu, mezi Peruánci znamená ostudu. Takový markantní rozdíl vnímání svátečních chvil je možné

zaznamenat na svatbách a pohřbech. Strohé jednodenní veselky a malý počet hostů vnímají Peruánci jako nedůstojnou oslavu.

V novém prostředí se peruánská komunita svých svátečních zvyklostí nevzdává, je pouze nucena k inovacím a slavit v menším stylu. Ukazuje se, že soudržnost peruánské komunity je udržována podobnými zvyklostmi. Peruánci se schází, protože je pro ně nepředstavitelné neoslat vlastní svátky jako je Den nezávislosti. Češi jsou přizváni k účasti na oslavách, ale stěží mohou pochopit významnost oslav v peruánské mysli. Údajně je to spojeno s upřímným veselím a hrdostí na to, k jaké významné kultuře patří. Peruánci propadají na celé dny pro Čechy až fanatickým oslavám. S takovým národním cítěním se však v české společnosti Peruánci neseťkali.

Další zkoumanou oblastí žité české kultury byl způsob adaptace na stravovací návyky a českou stravu. Všichni dotázaní Peruánci se dříve či později se změnou jídelníčku vyrovnali, ačkoliv jim chybí domácí suroviny. Stravovací režim a četnost jídel působí menší překážky jen ve společných domácnostech s Čechy. Dlouhodoběji usazení Peruánci se s českou stravou vyrovnávají:

- a) omezením jídelníčku na dietní stravu
- b) poupravením českého jídla, tak aby se přiblížilo peruánskému (v Čechách někdy navštěvují Čínská restaurační zařízení, jejichž jídla jsou údajně podobnější kuchyni v Peru)
- c) některé pokrmy konzumují a jiným se vyhýbají

Můžeme hovořit jen o určité adaptaci na českou stravu, protože respondenti často vyhledávají restaurace nabízející mezinárodní stravu a z české kuchyně konzumují jen některé pokrmy. V zásadě nemají se způsobem stravování v ČR větší problémy.

Míru adaptace Peruánců v ČR a míru integrace do české společnosti je možné završit zhodnocením, jak se skupina vyrovnala s „problematickým“, s tím co pro ni zůstává nadále „nepříjemným.“ Přes tyto fenomény lze zohlednit nejen předpoklady ale i limity adaptace/integrace po určitém čase.

S časovým odstupem vnímají respondenti stále některé kulturní jevy a společenské projevy jako hůře přijatelné. Jejich seznam se znatelně zúžil. Nejvíce si respondenti nadále stěžovali na: chladné zimní období, osobní kulturu druhých lidí (špatné hygienické návyky), odlišný a méně intenzivnější společenský život, zejména jiná oslava svátečních chvil, země a její sociální síť (byrokracie, špatný přístup k zákazníkům v restauracích a obchodech, neadekvátní služby), vzdálená uzavřenější a méně temperamentnější kulturu Čechů, odlišný jazyk.

V průběhu času vznikli i nová negativní zjištění spojená s pobytem v ČR: finanční nedostupnost služeb jako jsou služby, chůvy a kuchařky oproti možnostem v Peru. Také rozšířené možnosti ve spotřebitelské společnosti svádí respondenty k nezdravé konzumaci zboží a kazí jejich skromnější návyky. Nemožnost návštěv a pozměněný životní styl je vzdaluje s rodnými příbuznými. Chybí jim peruánská kultura, jazyk a další věci.

Pozitivním zjištěním je, že oproti počátečním pozitivním dojmům z pobytu v ČR se seznam kladných výpovědí rozrostl, téměř všichni respondenti označili život v ČR za celkově lepší než v Peru. Hned na samém počátku převážil pocit bezpečí, pozitivní dojmy z nízké kriminality. Pocit jistoty umocnilo vytvořené sociální zázemí otevřené peruánské komunity, cizinců a Čechů a samozřejmě lepší ekonomická situace. Zároveň někteří respondenti vidí tento život v určitém ohledu lepší a v jiných horší. Co konkrétně oceňují respondenti nejvíce v ČR? Vybudované sociální zázemí (rodina, přátelé), finanční výhody a vyspělejší zemi, ČR jakožto krásné, s řadou historických i moderních udržovaných měst plných zeleně. ČR jakožto příjemný a bezpečný domov díky menší míře výtržností a násilí na veřejnosti, přijetí českou společností (pro Čechy je atraktivní fyzická exotičnost Peruánců+módní jazyk), zdvořilé a přátelské Čechy, atraktivní Češky, poznávání nových míst, způsob zábavy a kulturu lidí, menší tlak na lidi v podobě navenek egalitářského prostředí, možnost uplatnění na trhu práce v žádaných a neobsazených oborech (lektoři španělského jazyka, učitelé exotického tance, hudebníci tradičního peruánského stylu huayra ...), získání nové kvalifikace, často stipendiem.

V takovém kontextu by se zdálo, že Peruánci mají dobré důvody v ČR svůj pobyt prodlužovat či se usadit natrvalo. Ve výpovědích však převážili krátkodobé či téměř nulové

plány v otázkách pobytu v ČR. Z této perspektivy je velmi zajímavé, že Peruánci dle statistik náleží k relativně početně stabilním skupinám cizinců v ČR. Hovoří to spíše o situaci, že do ČR přicestuje podobný počet Peruánců jako se jich rozhodne odejít. Pokud neodjedou krátkodoběji usazení Peruánci, potom mají po překonání kulturního šoku tendenci zůstat. Vděčí za to svým novým sociálním vazbám, ekonomickému zázemí... Přesto jejich budoucí plány naznačují, že by rádi vycestovali do země třetí případně se vrátili do vlasti. Není vyloučeno, že přes své odhodlání ČR jednou opustit, tito Peruánci zakotví natrvalo. Ve výpovědích se ukázalo, že Peruánci mají tendenci dobu svého odjezdu odkládat. Důvodem pro odjezd není nespokojenost, spíše jsou to faktory, že se tu cítí tak trochu „cizí“, jejich kulturní zvyklosti jsou příliš odlišné stejně jako klima v rodné zemi. Stále je láká žít v zemi, kde mohou mluvit svým rodným jazykem, ačkoliv už jich řada mluví plynule česky. Pronikli do české společnosti, mají řadu českých kamarádů, jen by někteří zas rádi jejich slovy „zkusili štěstí jinde.“ Vlivem adaptace přijali mnozí Peruánci jiné zvyky a způsoby chování, které je velmi vzdálily své původní společnosti, přes fyzickou vzdálenost zemí zároveň nedokázali udržovat kontakt s příbuznými a známými, kteří jim chybí znatelně méně, než po příjezdu. Tím se neprokázala vysoká motivace Peruánců vrátit se zpět do Peru z důvodu pevných rodinných vazeb (ve skupině se vyskytla jediná žena, která se vrátila do Peru a pouze pár dalších Peruánců tuto variantu zvažuje). K návratu do vlasti se uchylují spíše ženy, pokud nenaleznou vhodného partnera. Současně se vysoké procento zpovídaných Peruánců adaptovalo na prostředí, kde si mohou dovolit žít komfortněji, někteří se už nedokáží vrátit do původního domova.

Zmíněné závěry naznačují fakt, že mezi skupinou se ukazují tendence mířit z ČR do dalších zemí, kulturně a jazykově bližších (Španělsko, USA, Portugalsko...). ČR se stává odrazovým můstkem. Peruánci se obohacují novými zkušenostmi, novou prací, prostředím a založí zde smíšené rodiny, to vše si sebou hodlají odnést či už odnesli do další destinační země. Domovem se ČR stává z pohodlnosti některých Peruánců, ze zvyku či strachu něco změnit, z nedostatku nových příležitostí někde jinde. O nostalgii se v tomto případě hovořit nedá, Peruánci se tváří velmi skromně a spokojeně, nechávají často svému osudu volný průběh, obdobnou formou jako když do země vstupovali.

Peruánci se pravděpodobně dříve měli tendence usazovat v ČR na trvalo či dlouhodoběji, jak o tom informovalo Peruánské velvyslanectví, v současné době se zdá, že panuje trend početní vyrovnanosti peruánských přistěhovalců a odstěhovalců, přičemž se v ČR nachází početně významná skupina dlouhodobě usazených Peruánců, z nichž nejspíš málo kdo dokáže odhadnout své budoucí plány. V případě výzkumné skupiny si žádný respondent netroufl hovořit o usazení se v ČR natrvalo.

V závěru lze konstatovat, že v případě zkoumané peruánské skupiny zatím nelze hovořit o integraci, ale o určité míře adaptace na české kulturní prostředí (žitou českou kulturu). Peruánci svůj životní styl (způsob trávení volného času, oslava svátečních chvil, stravovací návyky a způsob stravování) přizpůsobují českému modelu (dle jejich reflexe) jen velmi omezeně, často se spíše než o přijímání „nového“ snaží o přenos svého peruánského zažitého způsobu do Čech. Mnozí z nich vyhledávají zařízení v latinskoamerickém stylu, obdobně se stravují a podobně organizují i svůj společenský život jako v rodné zemi. Po překonání kulturního šoku téměř všichni respondenti označili život v ČR za celkově lepší než v Peru, našli si svůj vyhovující životní styl a nic jim nebrání v tom, aby v ČR pobývali dlouhodobě, založili rodiny s Češkami (v případě mužských respondentů) či si vybudovali velké sociální zázemí. Jako limit adaptace se jeví problém, že budoucí plány v ČR mají všichni oslovení Peruánci pouze výhledové, v závislosti na ekonomické situaci a dalších podmínkách (atraktivní práce, možnost založení rodiny s odpovídajícím partnerem...). V jejich myslích nadále přetrvává preference iberoamerických kultur.

Také průnik Peruánců do české společnosti byl nejednoznačný. Na první pohled se zdá, že peruánská společnost je navenek otevřená kontaktu s Čechy, jak už bylo řečeno dříve. Peruánci mají mnoho českých přátel, podnikají společné aktivity, nebrání novým zvyklostem. Zároveň se svou výraznou fyzickou i kulturní odlišností od Čechů vzdalují. Peruánci v ČR vždy budou ti jiní, exotičtí a cizí. Zdá se, že nakonec nebudou Češi ti, co si zachovávají odstup, ale naopak Peruánci ve své mysli vždy zůstanou Peruánci. Velmi znatelně se tento přístup ukazuje v představě trávení svátečních chvil, Češi jsou přizváni k společným oslavám, ale uniká jim jejich podstata. Některé společenské aktivity je až odrazují jako je pořádání nekonečných večírků v neadekvátních prostorech spolu s dětmi a domácími

zvířaty. Pozastavují se nad dobře míněnou pohostinností, třeba nad pořádáním narozeninové párty pro celou školku. Peruánci oprávněně cítí nepochopení v jiné kultuře.

Ukazuje se, že jako takoví se Peruánci separují neúmyslně. Zdají se být příliš osobití a národnostně hrdí na přijetí cizích hodnot. Na druhou stranu jsou velmi skromní a slušní, váží si nových a ekonomicky lepších možností v nové zemi, nechtějí vybočovat z řady. Osvojují si český jazyk, nové zvyky, mají zájem se integrovat. Vezmeme-li v úvahu častý pracovní profil Peruánců (výroba exotických šperků, oděvů, lektoři jazyka, učitelé tanců, exotičtí hudebníci...) a jejich flexibilitu a nenáročnost, Peruánci výborně zaplňují volná místa na českém trhu. Všechny tyto jevy se pro soužití mezi českou společností jeví jako neproblematické, jak o tom vypovídá téměř nulová kriminalita Peruánců v ČR.

V interakci dvou kultur Peruánci přiznávají vliv české národy, po dlouhých letech se cítí být jiní než předtím, někdo mluví o menší otevřenosti apod. Sami jsou touto situací spíše znepokojeni, v rodné zemi už nezapadnou a tady se jako doma necítí. **V působení mezi českou společností jsou to ovšem výrazněji Češi, kteří jsou zasaženi peruánskou módou, jazykem, hudbou, tancem i jejich bezprostřední přátelskou povahou. Česká uzavřenost se pod vlivem Peruánců rychle mění v přátelský zájem.** Dle reflexe Peruánců jsou zejména Češky velmi přístupné kontaktu s nimi, jsou pro ně údajně žádaným módním hitem. Při uzavření manželství a navázání partnerství na odlišných kulturních představách svazky často ztroskotávají. Krizi způsobuje, že českým partnerům je vnucován peruánský model soužití, české ženy musí uvyknout patriarchálnímu svazku, projevuje se snaha o zapojení širší rodiny do rodinného dění atd. V závěrečném hodnocení se však oproti předpokladům ukazuje, že ukazatel navázání a udržení partnerství sice hraje pozitivní roli v rámci integrace do české společnosti, Peruánci si rychleji osvojují jazyk, zvyky země a pronikají do české společnosti, ale tento ukazatel je nenutí v zemi zůstat, nadále z nich většina zvažuje odjezd i s novou rodinou (v případě, že nedojde k rozvodu).

Všichni respondenti projevují jistý zájem o zapojení do české společnosti (zájem osvojit si český jazyk a nabyté znalosti o ČR), ale nikoliv zájem a jisté odhodlání stát se její součástí. V tomto smyslu je proces integrace do české společnosti teprve v zárodcích.

12. Literatura

Internetové zdroje a publikace

<http://www.oimlima.org.pe/region-publi.htm>

<http://www.peru-embajada.cz/es/>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>

<http://www.migraceonline.cz>

<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>

<http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>

<http://www.mvcr.cz/azyl/migrace.html>

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/uvod>

<http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4>

[http://www.etnomuzikologie.cz/epedie_clanek.shtml?cmd\[477\]=i-477-5407372d16e5bf2f171d0f81090ab991](http://www.etnomuzikologie.cz/epedie_clanek.shtml?cmd[477]=i-477-5407372d16e5bf2f171d0f81090ab991)

Seznam literatury

Alamirano, T.: *Exodo: Peruanos en el exterior*. Lima, Pontificia Universidad Catolica del Perú Fondo Editorial 1992

Bade, K. J.: *Evropa v pohybu. Evropské migrace dvou staletí*. [orig. Europa in Bewegung. Migration vom späten 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart, Mnichov, C. H. Beck 2000], přel. Alexej Kusák. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2005

Barša, P., Strmiska, M: *Národní stát a etnický konflikt*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 1999

- Barša, P.: *Politická teorie multikulturalismu*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 1999
- Bittnerová D., Moravcová M., a kol.: *Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky*. Praha, SOFIS/PASTELKA 2005
- Budil I. T.: *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. 3. vyd.-dotisk. Praha, TRITON 1999
- Cizinci v České republice 2005*. Praha, Český statistický úřad/Scientia 2005
- Dvořáková-Janů V.: *Lidé a jídlo*. Praha, ISV 1999
- Farfánová-Barriosová E.: *Peruánské obrázky*. Praha, Euromedia Group 2005
- Geist, B.: *Sociologický slovník*. Praha, Victoria Publishing 1992
- Gregorová D.: Učitelé Francouzského institutu v Praze. K otázce adaptace a integrace specifické národnostní menšiny. Bakalářská práce. Praha 2003, Fakulta humanitních studií
- Hendl J.: *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha, Portál 2005
- Hirt T., Jakoubek M. (ed.): *Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit*. Plzeň, Aleš Čeněk 2005
- Hurle J.: *Work is elsewhere, Práce je jinde*. Multikulturní centrum Praha 2005
- Kottak P. C.: *Mirror for Humanity. A concise Introduction to cultural anthropology*. United States of America, McGraw-Hill 1996
- Langhammerová J.: *Lidové zvyky*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2004
- Mareš M., Kopeček L., Pečínka P., Stýskalíková V.: *Etnické menšiny a česká politika. Analýza stranických přístupů k etnické a imigrační politice po roce 1989*. Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK) 2004
- Maříková H., Petrusek M., Vodáková A.: *Sociální a kulturní antropologie*. Vydání druhé, rozšířené. Praha, Sociologické nakladatelství (SLON) 2000
- Murphy F. R.: *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. [orig. Cultural and Social Anthropology. An Overture, Prentice Hall, A Division of Simon & Schuster, Englewood Cliffs, N.J. 1989], přel. Hana Červinková. Praha, Sociologické nakladatelství (SLON) 1998, dotisk 2001
- Niessen J., Schibel Y.: *Příručka o integraci pro tvůrce politik a odborníky z praxe (Handbook on Integration)*. Praha, Ministerstvo práce a sociálních věcí 2005

Novotný J., Janská E., Čermáková D.: Rozmístění cizinců v Česku a jeho podmiňující faktory: Pokus o kvantitativní analýzu. *Geografie (sborník geografické společnosti)*, 112:2 (2007), 204-220

OIM. INEI, DIGEMIN: *Perú: Estadística de la Migración de los Peruanos, 1990-2007*. Lima, 2008

Papoušková R.: Migrace za studiem: Cizinci na vysoké škole ekonomické v Praze. *Geografie (sborník geografické společnosti)*, 112:2 (2007), 185-203

Plačková A.: Holanďani v České republice - k problému adaptace specifické menšiny. Bakalářská práce. Praha 2003, Fakulta humanitních studií

Roedl B.: *Peru*. Praha, Libri 2003

Roedl B.: *Dějiny Peru a Bolívie*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2007

Šišková T.: *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha, Portál 2001

Šobrová P.: Kvalifikovaná zahraniční pracovní síla z EU: Britové v Praze v letech 2001-2006. Adaptace na české kulturní prostředí a integrace do české společnosti. Bakalářská práce. Praha 2006, Fakulta humanitních studií

13. Slovník pojmů

Adaptace⁸⁶ – termín, jímž se v obecné rovině míní interakční proces, probíhající mezi subjektem a. (jedincem, soc. útwarem) a prostředím, jímž se subjekt a. vyrovnává s novými nebo změněnými faktory sociálního prostředí, a do tohoto prostředí se včleňuje („nachází v něm své místo“ apod.). Konečná fáze a. procesu může nabýt v různé intenzitě tři formy: a) úplné vyrovnání, včlenění do nových podmínek, zmocnění se jich, b) dílčí vyrovnání, parciální adaptovanost, která vede, dříve či později, k opuštění těchto podmínek a c) nevčlenění se, nepřijetí nových podmínek. Sociální adaptace je závislá na řadě faktorů: a) na struktuře subjektu a. (osobnosti, soc. útvaru), b) na velikosti změn, c) na příznivosti podmínek k adaptaci, ochotě pomoci apod. Zhruba na týchž faktorech je závislá i doba s.a. Úplná adaptovanost nastává tehdy, nedojde-li: a) k rozporu s jinými, protichůdnými tendencemi (motivy, potřebami, hodnotami atp.), b) k nevyřešenému konfliktu, c) k nesouhlasu hlavních cílů a motivů s.a. se systémem hodnot, cílů apod. subjektu a., d) ke vzniku a. nepříznivých podmínek.

Asimilace⁸⁷ – proces přizpůsobení, splývání; obvykle lidí, žijících trvale nebo po dlouhou dobu uprostřed obyvatelstva jiné národnosti (např. menšiny přistěhovalců), řeči, chování atp. tohoto obyvatelstva. Konečnou fází je úplné splnutí, jímž se mění vědomí skupinové (např. národní) příslušnosti. Ztráta⁸⁸ kulturních a sociálních atributů identity jednotlivce nebo skupiny ve prospěch vnějšího (změněného) prostředí.

cizinec⁸⁹ – osoba bez státního občanství daného státu. Podle cizineckého zákona ČR se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky včetně občana Evropské unie

emigrace⁹⁰ – změna místa pobytu směrem z regionu země státu

emigrant⁹¹ – osoba, opouštějící zemi za účelem vystěhování do ciziny

Ex-pat – termín užívaný v mezinárodních firmách v ČR zahrnující všechny zahraniční kvalifikované pracovní migranty

imigrace⁹² – změna místa pobytu směrem do regionu země státu

imigrant⁹³ – osoba, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru

⁸⁶ Bohumil Geist: 1992,11;14

⁸⁷ Ibid., 32

⁸⁸ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

⁸⁹ <http://www.mv.cz/azyl/slovník.html> ze 4.5.2006

⁹⁰ <http://www.mv.cz/azyl/slovník.html> ze 4.5.2006

⁹¹ <http://www.mv.cz/azyl/slovník.html> ze 4.5.2006

⁹² <http://www.mv.cz/azyl/slovník.html> ze 4.5.2006

⁹³ <http://www.mv.cz/azyl/slovník.html> ze 4.5.2006

integrace cizinců⁹⁴ – komplexní proces postupného začleňování nově příchozích do stávajících vazeb a struktur hostitelské společnosti. Má své ekonomické, sociální, kulturní, právní a politické aspekty

Kolující migrant – tímto názvem hodlám označovat takové kvalifikované pracovníky, kteří více než jednou vycestovali za prací do zahraničí na dobu delší než je půl roku

Kultura⁹⁵ – je celistvý systém významů, hodnot a společenských norem, kterými se řídí členové dané společnosti a které prostřednictvím socializace předávají dalším generacím.

Modely imigrační a národnostněmenšinové politiky⁹⁶

Přístupy jednotlivých států se liší, některé propagují snahu o integraci asimilačními praktikami, jiné se přiklání k multikulturnímu přístupu. Integrace je nepřetržitý oboustranný proces, který se opírá o vzájemná práva a odpovídající povinnosti přistěhovalců i hostitelské společnosti. Modely imigrační a národnostněmenšinové politiky poutá stejný cíl – ochrana práv národnostních menšin, zabránění etnickým konfliktům a destabilizaci země a naopak se odlišují v přístupech k etnickým menšinám a jejich vztahu s majoritní společností nebo integračními postupy, pohybují se mezi třemi ideálními modely. S těmito modely se kříží pojetí státu a národní identity, které tvoří základ pro přiznání státního občanství a určuje zařazení v níže zmíněných kategoriích. Dalším význačným modelem je monokulturní partikularismus

Francouzský⁹⁷ MODEL ASIMILACE

Tento koncept integrační škály předpokládá naprosté začlenění etnické minority do majoritní společnosti státu. Opuštění jazykových, kulturních a sociálních odlišností menšinové skupiny a přijetí atributů většinové společnosti. Jednotlivec se vzdává své etnické identity a od státu v tomto směru není očekávána žádná intervence.

Německá⁹⁸ PŘECHODNÁ DIFERENCOVANÁ INKORPORACE

Ve své radikální verzi vede k vyhnání etnických menšin nebo etnickým čistkám. V běžné praxi se většinou jedná o zákazy participace etnických minorit ve většinové společnosti. Tak je konflikt eliminován. Stát se může angažovat ve financování rozvoje paralelních vzdělávacích, kulturních a jiných institucí pro etnické menšiny.

MODEL kanadského MULTIKULTURALISMU

Uznává legitimitu kulturní a sociální různorodosti etnických minorit a jejich rovnost s přiznáním participace bez ztráty socio-kulturní etnické identity. Aktivní účast na společenském dění přináší etnickou nekonfliktnost. Stát je aktivní při zajištění institucí, které reflektují odlišný kulturní a sociální původ všech participantů.

MONOKULTURNÍ PARTIKULARISMUS

⁹⁴ <http://www.cizinci.cz> ze 4.5.2006

⁹⁵ Robert F. Murphy: 2001,32

⁹⁶ Pavel Barša: 2003, 218-220

⁹⁷ Imigrační a integrační politika Francie a Německa prošla v devadesátých letech zásadním vývojem. Zmíněné ideální modely jsou odvozeny od předchozího období.

⁹⁸ Imigrační a integrační politika Francie a Německa prošla v devadesátých letech zásadním vývojem. Zmíněné ideální modely jsou odvozeny od předchozího období.

Byl typický pro Velkou Británii. Šlo o přijetí odlišností etnických skupin se současným povýšením britské kultury. Dnes je preferován kulturní partikularismus, přičemž podmínkou integrace je přijetí hodnot britské společnosti a loajalita k britským politickým institucím.

Migrace⁹⁹ – přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje.

Národnost¹⁰⁰ – 1. příslušnost k určitému národu, 2. příslušnost k národnostní menšině v prostředí jinonárodnostní většiny. Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Národnost není (v ČR) totožná s občanstvím.

Národnostní menšina¹⁰¹ – skupina osob téže národnosti 1. žijící v prostředí jinonárodnostní většiny, nebo 2. která je v daném prostoru početně v menšině, zatímco v jiném státě táž národnost tvoří většinovou společnost. Definice národnostní menšiny není v různých státech jednotná. V ČR je za národnostní menšinu považováno "společenství občanů ČR žijící na území současné ČR, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravila společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svěbytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo."

Pobyt na vízum k pobytu do 90 dní¹⁰² – umožňuje pobyt cizince na území ČR po dobu, která je uvedena ve vízu (dobu pobytu ovšem nesmí být delší než 3 měsíce). O vízum musí cizinec požádat na zastupitelském úřadě, v případech uvedených zákonem č. 326/1999 Sb., v platném znění, může cizinec požádat o udělení víza policii na hraničním přechodu (v případě závažných důvodů, které nemohl předvídat).

Pobyt na vízum k pobytu do 90 dní¹⁰³ – umožňuje pobyt cizince na území ČR po dobu, která je uvedena ve vízu (dobu pobytu ovšem nesmí být delší než 3 měsíce). O vízum musí cizinec požádat na zastupitelském úřadě, v případech uvedených zákonem č. 326/1999 Sb., v platném znění, může cizinec požádat o udělení víza policii na hraničním přechodu (v případě závažných důvodů, které nemohl předvídat).

Pobyt přechodný¹⁰⁴ – cizinec může přechodně pobývat na území ČR buď bez víza, nebo po udělení víza krátkodobého, dlouhodobého, diplomatického nebo zvláštního, na základě povolení k přechodnému pobytu, na základě zvláštního pobytového povolení (týká se občanů EU a jejich rodinných příslušníků), na výjezdní příkaz.

⁹⁹ <http://www.mv.cz/azyl/slovník.html> ze 4.5.2006

¹⁰⁰ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰¹ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰² <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰³ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰⁴ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

Pobyt trvalý¹⁰⁵ – cizinec může trvale pobývat na území ČR na základě uděleného povolení k pobytu nebo na základě rozhodnutí příslušného orgánu o svěření tohoto cizince do náhradní výchovy. Cizinec může požádat o udělení povolení k trvalému pobytu po 10 letech nepřetržitého pobytu na území ČR. Ve zvláštních případech uvedených v zákoně č. 326/1999 Sb., v platném znění, může cizinec požádat o povolení k trvalému pobytu již po 8 letech nepřetržitého pobytu na území ČR (za účelem společného soužití s cizincem, který je držitelem povolení k pobytu), nebo dokonce bez podmínky předchozího pobytu na území ČR (např. za účelem společného soužití se státním občanem ČR). Povolení k trvalému pobytu pro občany EU a jejich rodinné příslušníky vydává policie ve zvláštních případech uvedených v §87c, cizineckého zákona.

Práva národnostních menšin¹⁰⁶ – jsou to např. právo na zachování a rozvíjení kultury i na sdružování příslušníků národnostní menšiny, na šíření a přijímání informací v jazyce menšiny, na účast na řešení záležitostí týkajících se menšiny, na vzdělávání a na užívání jména a příjmení v jazyce menšiny, na užívání jazyka menšiny v úředním styku, před soudy a ve věcech volebních ad. Práva národnostních menšin v ČR upravuje zákon č. 273/01 o právech národnostních menšin.

Předsudek¹⁰⁷ – úsudek o druhých osobách, skupinách nebo nějakých záležitostech, silně emociálně zabarvený, který lze jen obtížně změnit na základě nových zkušeností a informací. Jedná se o stereotyp, který vzniká např. generalizováním jednotlivého poznatku či zkušenosti, nebo pasivním převzetím názorů či postojů okolí. Příkladem je předsudek vůči národnostní nebo náboženské menšině.

Rasa¹⁰⁸ – konstrukt rozčleňující lidstvo do biologických kategorií na základě původu a vnějších fyzických znaků. Termín rasa býval a stále je politicky zneužíván.

Rasismus¹⁰⁹ – ideologie, vycházející z přesvědčení o výjimečném postavení a hodnotě vlastní rasy a méněcennosti ras ostatních. Předpokládá fyzickou a duševní nerovnost lidských plemen (ras) a rozhodující vliv rasových odlišností na historii a kulturu lidstva. R. považuje za realitu, že lidstvo je rozděleno na vyšší (nadřazené) a nižší (méněcenné) rasy. Rasismus může vést až k tragickým důsledkům (holocaust).

Sociální stratifikace¹¹⁰ – proces vnitřního dělení společnosti.

Státní občanství¹¹¹ – cizinci může být podle zákona o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky státní občanství uděleno, pokud splní stanovené podmínky: povolený trvalý pobyt v České republice po dobu nejméně pěti let, pozbytí cizího státního občanství (pokud se nejedná o osobu s přiznaným postavením uprchlíka nebo o osobu bez státního občanství), pětiletá trestní bezúhonnost a znalost českého jazyka.

¹⁰⁵ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰⁶ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰⁷ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰⁸ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹⁰⁹ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹¹⁰ <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=4> z 2.5.2006

¹¹¹ http://www.mvcr.cz/rady/zakladni/stat_obc.html z 2.5.2006

Rovné příležitosti¹¹² – dva klíčové prvky všeobecného principu rovných příležitostí jsou zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti (článek 12 Smlouvy o založení Evropského společenství) a stejné odměňování mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty (článek 141 Smlouvy o založení Evropského společenství). Měly by být používány ve všech oblastech, zvláště ekonomické, sociální, kulturní a v rodinném životě

Xenofobie¹¹³ – strach a tím nenávist vůči cizincům a všemu cizímu. Projevuje se různými způsoby a v různé intenzitě, počínaje symbolickými formami (písemné a mluvené projevy) přes menší šarvátky, až o fyzické napadání a fyzickou likvidaci objektů nenávisti.

¹¹² <http://www.mv.cz/azy/slovník.html> z 4.5.2006

¹¹³ Bohumil Geist: 1992;560

14. Seznam tabulek

Tabulka 7-1 Emigrace Peruánců 1990 -2007 dle světadílu	30
Tabulka 7-2 Emigrace Peruánců 1990 -2007	33
Tabulka 7-3 Emigrace Peruánců podle destinačních zemí a pohlaví 1990 -2007	33
Tabulka 8-1 Peruánci na území České republiky podle kategorie pobytu, pohlaví a občanství k 31.12.2007 dle MVČR	34
Tabulka 8-2 Cizinci s živnostenským oprávněním k 31. 12. 2007 dle ČSÚ	35
Tabulka 8-3 Zaměstnanost cizinců a postavení v zaměstnání k 31. 12. 2007 dle ČSÚ	35
Tabulka 8-4 Peruánci na území České republiky podle kategorie pobytu (trvalý či dlouhodobý) a občanství (1994-2007)	37
Tabulka 8-5 Cizinci s povolením k pobytu podle světadílu k 31. 12. 2007 dle ČSÚ ...	39
Tabulka 8-6 Cizinci z Jižní a Střední Ameriky podle státního občanství k 31.12.2007 dle ČSÚ	40
Tabulka 9-1 Zkoumaná skupina.....	49
Tabulka 10-1 Příjezdy do ČR.....	58
Tabulka 10-2 Vztahy Peruánců.....	75
Tabulka 10-3 Znalost českého jazyka	90
Tabulka 10-4 Adaptace Peruánců	99

15. Seznam grafů

Graf 7-1 Emigrace Peruánců 1990 -2007 dle světadílu	30
---	----

Přílohy

Příloha 1 - Dotazník

PRVNÍ ČÁST –zařazovací otázky

LA PRIMERA PARTE – preguntas de clasificación

1 Kolik je Vám let?

1 ¿Cuántos años tiene usted?

- Muž
- Hombre
- Žena
- Mujer

2 Manželský status

2 Situación matrimonial

- Svobodný(á)
- Soltero(a)
- Ženatý/vdaná (jaké národnosti je partner)?
- Casado(a) (?De qué nacionalidad es su pareja?)

3 ¿Děti?

3 Hijos

- Ano
- Si
- Ne
- No

4 Kde jste se narodil? (popis oblasti: velikost obce, klima, geografické, sociální a přírodní podmínky...)

4 ¿Donde nació usted? (descripción de la región: el tamaño del municipio, el clima, las condiciones geograficas, sociales y naturales...)

5 Dosažené vzdělání

5 Educación alcanzada

- Základní
- Básica
- Střední
- Educación Secundaria
- Vysoká
- Universidad

6 Zaměstnání v Peru

6 Profesión en Perú

7 Zaměstnání v ČR, změna v průběhu času?

7 Profesión en la República Checa, cambios durante el tiempo

8

- Délka pobytu v ČR?
- Duración de su estadía en la República Checa.
- Na jak dlouho jste plánoval přijet?
- ¿Para cuánto tiempo había usted planeado su estancia?

9 Máte v Čechách přechodné pracovní povolení či trvalý pobyt? Druh víza?

9 ¿Tiene usted permiso de temporal, de trabajo o residenciadurale permanente en la RC? ¿Qué tipo del visa?

10 Je to Vaše první delší vycestování do zahraničí?

10 ¿Es su primer viaje de más tiempo al extranjero?

11 Jaké jsou Vaše další plány?

11 ¿Cuáles son su planes siguientes?

- Zůstat v ČR, jak dlouho?
- Quedarme en RC, ¿cuánto tiempo?
- Vycestovat do jiné země
- Viajar a otro país
- Vrátit se zpět do své země
- Regresar a mi país
- Jiné –jaké?
- Otros-¿cuáles?

12 Důležité události, které ovlivnily Vaši délku pobytu či plány v ČR (změna právních úprav (vízová povinnost), sňatek, kariérní vzestup...

12 Eventos importantes que habían o han influido en la longitud de su estancia o sus planes en RC (el cambio de la legislación (visa), casamiento, promoción...

13 Pokud by jste se rozhodl opustit ČR, jaký by byl důvod?

13 ¿Si usted decide partir de la CR, cual sería su motivo?

DRUHÁ ČÁST – strategie a motivace příchodu do ČR

LA SEGUNDA PARTE – estrategia y motivación para llegar a RC

14 Jaký byl hlavní důvod a motivace Vašeho příjezdu (může být více věcí). Proč do ČR a ne jinde?

14 ¿Cuál ha sido el motivo principal de su llegada (pueden ser más de uno). ¿Porqué RC y no otro país?

15 Přicestoval jste sám (s rodinou, s ostatními příslušníky stejné profese....)

15 ¿Había usted llegado sólo (con familia, con otra gente de la misma profesión...)?

16 Připravoval jste se nějakým způsobem na cestu – jazyková příprava, shánění informací, shánění pracovní pozice, sociálních kontaktů?

16 ¿Se Había usted preparado para el viaje de alguna forma – el idioma, requiriendo informaciones, requiriendo trabajo, contactos sociales?

17 Jak probíhal příchod do ČR, vyskytly se nějaké komplikace s vyřizováním víz? Jak dlouho trvalo zařizování?

17 ¿Cómo fue la llegada a CR, tuvo complicaciones con la visa? ¿Cuánto tiempo le llevó obtener visas?

TŘETÍ ČÁST–představa o ČR a Češích + příchod do ČR a změna představ (kulturní šok I.)

LA TERCERA PARTE-la idea de RC o de Checos+llegada a RC y cambios de la idea (un choque cultural I.)

18 Byl jste někdy v ČR předtím, než jste sem přijel na delší dobu? Pokud ano, jakou jste si udělal představu po tomto pobytu?

18 ¿Había usted visitado RC antes de venir para una temporada más larga? Si es positiva su respuesta: ¿cuál había sido su idea después de la estancia?

19 Co jste věděl o ČR a Češích před Vaším příjezdem. Odkud? Byly informace lehce dostupné?

19 ¿Qué había usted aprendido de RC y de Checos antes de su llegada? ¿De cuál fuente? ¿Había sido fácil obtener la información?

- Média: Něco jsem četl, viděl v televizi – Co konkrétně?
- Medios: He leído algo, he visto algo por la tele – ¿Qué en concreto?
- Něco jsem slyšel od přátel... Co konkrétně?
- He oído algo de mis amigos... ¿Qué en concreto?
- Z vlastní zkušenosti. Z jaké?
- De mi propia experiencia. ¿De cuál?
- Z jiných zdrojů? Jakých?
- De otras fuentes ¿Cuáles?

20 Změnily se Vaše představy o ČR a jeho obyvatelích od Vašeho příjezdu?

20 Han cambiado sus ideas de RC y de sus habitantes desde su llegada?

- Něco Vás šokovalo/stále šokuje?
- ¿Algo le extrañó/sempre le extraña?

21 Čím se nejvíce liší Češi od Peruánců a čím jsou si tyto kultury blízké?
Je pro Vás něco nadále nepřijatelné?

21 ¿Cuál es la mayor diferencia entre los Checos y los Peruanos y en qué se parecen estas culturas? ¿Existe algo que usted no pueda aceptar?

- Oděv, účes
- Vestido, peinado
- Pokrmy a stravovací návyky
- Comidas y costumbres de comer
- Odlišný časový harmonogram
- Horario distinto
- Jiný charakter, temperament, smysl pro humor...
- Distinto carácter, temperamento, sentido del humor...
- Jakákoliv jiná věc
- Otras cosas

22 Jak jste vnímal a vyrovnával se se změnou? (všechny body níže, promítnutí změn v čase)

22 Cómo había usted sentido el cambio y cómo se adaptó al cambio (todos los puntos abajo, cambios durante el tiempo)

- Prostředí (metropolitní město, jiné klima, geografické a přírodní podmínky...)
- Ambiente (metrópoli, un clima diferente, condiciones geograficas y naturales...)
- Pracovní profese
- Profesión
- Cítil jste se v Čechách bezpečně?
- ¿Se había usted sentido seguro en RC?
- Chybělo Vám něco?

- ¿Le faltaba algo?
- Připadalo Vám něco zásadně nepřekonatelné?
- ¿Existía algo que era insuperable para usted?
- Společenského života v Praze a co se změnilo (intenzita kontaktů s přáteli, návštěva kin, koncertů, cestování...)
- La vida social en Praga y que ha cambiado (la intensidad de contactos con amigos, las visitas al cine, conciertos, viajes...)

ČTVRTÁ ČÁST–pomoc s integrací do cizí společnosti (kulturní šok II.)

LA PARTE CUARTA-ayuda con la integración en la sociedad ajena (un choque cultural II.)

23 Měl jste někdy jakékoliv problémy spojené s dezorientací v nové zemi: jazyková bariéra (nedorozumění s úřady, prodáváči...), xenofobie...

23 Tuvo usted algunos problemas con desorientación en el nuevo país: la barrera del idioma (incomprensiones con las autoridades, vendedores), xenofobia...

- Změna v průběhu času?
- Cambios durante el tiempo?

24 Kdo Vám pomohl s první orientací v ČR?

24 Quién le ayudó con la primera orientación en RC?

- Použil jsem internet –jakou www stránku?
- Usé el internet – ¿qué www página?
- Přečetl jsem si úřední vyhlášky, letáky, instrukce...Jaké?
- Leí avisos oficiales, volantes, instrucciones. ¿Cuáles?
- Můj zaměstnavatel, jak konkrétně?
- Mi empleador, ¿cómo en concreto?
- Moji přátelé, jak konkrétně?
- Mis amigos, ¿cómo en concreto?

- Některé organizace, které a jak přesně?
- Algunas organizaciones, ¿cuáles y cómo en concreto?

25 Jakým způsobem se od té doby domlouváte s majoritní společností a na úřadech? (odpovědět na všechny body níže)

25 ¿Cómo usted se comunica con la mayoría de la sociedad y con las autoridades? (responda a todos los puntos abajo indicados)

- ovládáte Čj a vyřizujete si vše sám?
- ¿Domina usted el checo y diligencia todo solo?
- využíváte pomoci přátel či kolegů z práce?
- ¿Le ayudan amigos o colegas del trabajo?
- domluvíte se většinou bez problémů svým rodným jazykem?
- ¿En general se hace entender sin problemas en su idioma nativo?
- máte často problémy s orientací, kde se co vyřizuje a jaká je ochota úředníků pomoci?
- ¿Tiene usted amenudo problemas con la orientación, donde hacer / tramitar cosas o sobre cuál es el pedido de los empleados?

26 Jak jste si našel ubytování? Jste s ním spokojen?

26 ¿Cómo ha encontrado el alojamiento? ¿Está usted contento?

27 Jak jste našel práci? Bylo to snadné?

27 ¿Cómo ha usted encontrado el trabajo? ¿Fue fácil?

1. Přes internet
2. vía internet
3. Přes inzerát v novinách...
4. vía anuncio en los periódicos
5. Přes známého
6. vía un amigo
7. Zaměstnavatel mě vyslal do ČR

8. el empleador me mandó a RC
9. Jiným způsobem, jakým?
10. ¿De otra manera?

Pátá část: integrace

La quinta parte: integración

28 Jak často se stýkáte s Čechy, je mezi Vašimi známými více Peruánců či jiných cizinců?

28 ¿Con qué frecuencia se encuentra con checos, tiene usted más amigos peruanos u otros extranjeros?

29 Jsou Češi většinou přátelští či se jedná o nepropustnou společnost?

29 ¿Los checos son en su mayoría amistosos o es una sociedad cerrada?

30 Pokud nemáte partnerku/manželku, se kterou jste přicestoval, je/bylo v Čechách jednoduché si najít partnera?

30 ¿Si usted no tiene una pareja/esposa con quién usted había llegado, es/fue fácil encontrar una pareja en RC?

31 Něco Vám zde stále chybí/je pro Vás nepřekonatelné?

31 ¿Le faltaba algo o existe algo insuperable para usted?

32 Můžete se pokusit s odstupem času o srovnání života v Peru a v ČR, kde je pro Vás život lepší a proč?

32 ¿Puede usted intentar comparar la vida en Perú y en RC? ¿Es la vida en la RC mejor que en Perú, ¿en que aspectos?

33 Měl byste zájem o získání českého občanství?

33 ¿Está usted interesado en obtener la ciudadanía checa?

34 Začal jste studovat Čj? Jak dlouho? Jak úspěšně?

34 ¿Ha usted empezado a estudiar el checo? ¿Cuánto tiempo hace? ¿Tiene usted éxito?

35 V ČR – zajímáte se nebo znáte..., uveďte příklad:

35 En RC – usted se interesa o conoce..., presente ejemplos:

- Něco/někoho z politického života, např:
- Algo/alguién de la vida política, por ejemplo:
- Něco/někoho z historie, např:
- Algo/alguién de la historia, por ejemplo:
- Zním některé české herce, zpěváky, sportovce..., např:
- Conozco algunos actores, cantantes, deportistas checos..., por ejemplo:

36 Myslíte si, že jste se změnil či v něčem přizpůsobil po příchodu do ČR?

36 ¿Cree usted que se ha cambiado en algo o adaptado después de su llegada a CR?

- Způsob odívání, účes
- El modo de vestir, peinar
- Způsob stravování – změna stravovacích zvyklostí
- La manera de comer – cambios en costumbres de comer
- Trávení mimopracovních chvil, společenské akce-intenzita...
- Pasando el tiempo libre, eventos sociales – frecuencia...
- Oslava svátečních chvil
- Celebración de días festivos
- V něčem dalším...

En otros...

Příloha 2 - Výstava

Více najdete na www.nkp.cz a www.klementinum.cz

Výstava k 85. výročí zahájení diplomatických vztahů mezi Peru a Českou republikou

Peru a Česká republika si v letošním roce připomínají 85. výročí navázání diplomatických vztahů. K této události připravilo **velvyslanectví Peru** ve spolupráci **s Národní knihovnou ČR** výstavu, která bude otevřena od 6. prosince do 11. ledna příštího roku na ředitelské chodbě pražského Klementina. Expozice nabízí nejen oficiální dokumenty, týkající se vztahů obou států za uplynulých 85 let, ale i staré mapy Peru a Jižní Ameriky z archívů Národní knihovny. Po porážce a rozpadu Rakousko-Uherska uznalo Peru již v říjnu 1918 Československou republiku jako nový stát a významně tak podpořilo jeho mezinárodní postavení. Peru a Československo oficiálně navázaly diplomatické vztahy 11. července 1922, kdy byl v

Praze založen Zastupitelský úřad Peru. Následně byl v Limě otevřen Zastupitelský úřad české strany.

Převážná část vystavených dokumentů se váže k období mezi dvěma světovými válkami. Tehdejší atmosféru připomínají mj. dopisy politiků a diplomatů, pověřovací listiny, diplomatické nóty a novinové výstřižky či fotografie. Ve zprávách z konce třicátých let českoslovenští diplomaté informovali svou vládu kupříkladu o počtu krajanů žijících v Peru nebo o obchodních možnostech týkajících se exportu jízdních kol a motocyklů. Vazby obou zemí jsou ovšem starší o několik set let – již v 17. století objevovali obyvatelé zemí Koruny české vzdálené Peruánské místokrálovství, což připomíná deset starých map ze sbírek Národní knihovny, jež jsou vystaveny v barevných reprodukcích, a tři historické atlasy, které mohou návštěvníci obdivovat v originále. Starobylé vzájemné kontakty Středoevropanů a Jihoameričanů potvrzují ostatně i osudy některých významných osobností z dějin Peru, mezi nimiž byli například jezuitští misionáři českého původu Samuel Fritz, Jan Rehr a Jindřich Richter nebo významný vědec a cestovatel Tadeáš Haenke.

Vernisáž výstavy, nad kterou převzal záštitu ředitel Národní knihovny ČR **Vlastimil Ježek**, osobně zahájí **5. prosince 2007 v 18 hodin ministr zahraničních věcí České republiky Karel Schwarzenberg** a ministr zahraničních věcí Peruánské republiky pan velvyslanec **José Antonio García Belaúnde**.

Úsek komunikace NK ČR

public.ur@nkp.cz

85. výročí diplomatických vztahů mezi

Peru a Českou republikou

Ředitelská chodba v 1. patře Klementina

***6. prosince 2007 – 11. ledna 2008
Otevřeno pondělí – pátek: 9.00 – 17.00 hod***

Národní knihovna České republiky, Klementinum 190, 110 00 Praha 1, tel./fax: +420 221 663 277

e-mail: public.ur@nkp.cz

www.nkp.cz • www.klementinum.cz

Příloha 3 - Mapa Peru

Příloha 4 - fotografie

Fotografie 1 - Společenská akce v Praze

Fotografie 2 - Oslava v Brně: Arequipa day

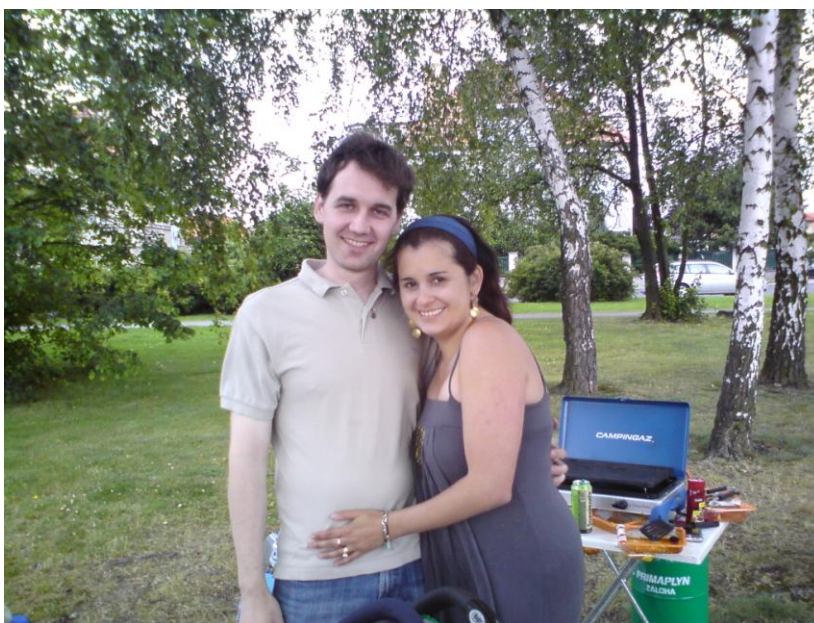
Fotografie 3 - Oslava v Brně: Arequipa day

Fotografie 4 - Grilování za Prahou

Fotografie 5 - Peruánci a jejich přátelé při srazu v Prokopském údolí

Fotografie 6 - Grilovací párty na Ladronce

Fotografie 7 - Grilovací párty na Ladronce

Fotografie 8 - Grilovací párty na Ladronce